

CRUX

4 | SYYS-LOKAKUU 2007

Akavan kirkolliset ammattiliitot & Diakoniatyöntekijöiden Liitto

KUKA PÄÄTTÄÄ TULEVAISUUDESSA KELPOISUUSEHDOISTA?

MIKAEL HELENELUND
AKIN PUHEENJOHTAJA
mikael.helenelund@evl.fi

KIRKON KESKUSHALLINNON kehittämistyöryhmä esittää mietinnössään (Sarja C 2007: 4), että keskushallintoa tulisi kehittää niin, että sen laissa säädetty tehtävät voitaisiin hoitaa entistä paremmin ja joustavammin. Nykyisen hallintorakenteen ehkä suurimpana epäkohtana kansliapäällikkö Risto Junttilan johtama työryhmä näkee sen, että asioiden valmistelu ja niistä päättäminen ovat jakautuneet monelle hallintoelimelle, mikä hidastaa päätöksentekoa ja välillä johtaa toimivalta-ongelmiin. Erityisesti tämä koskee viranhaltijoiden koulutusta ja kelpoisuusehtoja sekä merkittäviä teologisia ja toiminnallisia linjauksia.

Piispainkokouksella tulisi kehittämistyöryhmän mielestä olla aikaisempaa suurempi linjanvetäjän rooli kirkon uskoa ja oppia koskevista asioista. Se antaisi edelleen täytäntöönpanomääräykset papiston koulutusta, tutkintoja sekä papiston julistusta ja opetusta koskevista asioista, mutta muiden hengellisessä työssä olevien viranhaltijoiden kelpoisuutta ja koulutusta koskevat täytäntöönpanomääräykset antaisi kirkkohallitus. Tekeehän kirkkohallitus jo nyt erivapauspäätöksiä ja tutkintojen hyväksymis- ja rinnastamispäätöksiä sekä laatii kelpoisuusvaatimuksia sisältäviä mallisääntöjä. Yhtenä perusteluna uudelleenjärjestelylle työryhmä esittää virkasuhdetyöryhmän mietinnössä tehdyn linjanvedon, jossa piispoille ja tuomiokapituleille jäisivät pappien virantäyttöä ja virkasuhteen lakkaamista käsittäviä tehtäviä, mutta ei enää kanttorien.

AKI on virkasuhdetyöryhmän mietinnöstä antamassaan lausunnossa vahvasti puolustanut kanttorin viran tuomiokapituliyhdyden säilyttämistä, perustellen sitä ennen kaikkea kanttorin viran jumalanpalveluskeskeisyydellä. Olisi johdonmukaista ajatella, että kanttorien kelpoisuus- ja koulutuskysymykset edelleen olisivat piispainkokouksen päätettävissä, jonka tehtäviin kuuluu tuomiokapitulinen yhteisten asioiden käsittely sekä kirkon toiminnan ja julistuksen tarkastelu opillisesta näkökulmasta. Hengellisen työn viranhaltijoiden koulutuksella ja kelpoisuusehdoilla on kauaskantoisia toiminnallisia vaikutuksia, ja siksi niistä päättäminen voisi kuulua piispainkokoukselle.

Keskushallinnon uudistuksella pyritään vahvistamaan

kirkkohallituksen mahdollisuuksia tehokkaasti hoitaa sille kuuluvia tehtäviä. Jos tähän tavoitteeseen päästään hallintoa keventämällä ja jos kirkkohallituksen täysistunnolle näin jää nykyistä enemmän aikaa paneutua laajoihin ja periaatteellisiin kysymyksiin, voisi harkita kelpoisuus- ja koulutus päätösten siirtämistä kirkkohallitukselle. Asiantuntemusta ja valmisteluresursseja kirkkohallituksesta löytynee. Mutta kysymys piispainkokouksen ja kirkkohallituksen työnjaoista koulutuksesta ja kelpoisuusehdoista päätettäessä on pidettävä erillään siitä, miten hengellisessä työssä olevien viranhaltijoiden henkilöstöhallinto järjestetään. Kanttorin viran tuomiokapitulikytköksen poistamisesta syntyvät ongelmat ovat täysin riippumattomia siitä, kumpi hallintoelin kelpoisuusehdoista päättää.

ENTÄ MITEN tuleva diakonaatti vaikuttaa asiaan? Kehittämistyöryhmä ei näe mitään estettä sille, että diakonian virkaan vihittävienkin kelpoisuusehdoista päättäisi kirkkohallitus, vaikka ratkaisu siitä kuka vihittää, on piispalla. On todennäköistä, että kirkkohallituksen täysistuntoa diakonaatin toteutuessa täydennetään yhdellä tai kahdella diakonaattiin kuuluvalla jäsenellä. Tämä sopisi hyvin kehittämistyöryhmän esittämään päätösvallan siirtoon, sillä koulutuksesta ja kelpoisuusehdoista päättävällä hallintoelimellä tulee olla monipuolinen hengellisen työn asiantuntemus. Jos kanttorit jäisivät diakonaatin ulkopuolelle, he myös jäisivät vailla edustusta kyseisessä päättäväsä elimessä. Se ei kuitenkaan muodostuisi ongelmaksi, mikäli heidän koulutuksestaan ja kelpoisuusehdoistaan jatkossakin päättäisi piispainkokous.

Kirkon strategialuonnoksessa mainitaan keskeisinä arvoina kirkon toiminnan ja hallinnon läpinäkyvänä pitäminen ja asioiden ratkaiseminen kaiken tarkastelun kestävästi. Hallintoa kevennettäessä, esimerkiksi siirtämällä päätösvaltaa kirkkohallituksen viranhaltijoille ja välttämällä asioiden päällekkäistä käsittelyä eri elimissä, on ennen kaikkea varmistettava, että nämä keskeiset arvot toteutuvat.

42 TILISIIRTOJA VAI
LÄHIMMÄISPALVELUA?

26 KANTTORI-URKURILIITON
100-VUOTISJUHLAT

34 NAISIA HUIPULLA

CRUX

4 | SYYS-LOKAKUU 2007

Seurakuntarakenteen muutos

Seurakuntien lukumäärä on kuluvalle vuosikymmenellä pienentynyt 70 seurakunnalla. Seurakuntarakenteen muutoksen taustoja ja seurauksia käsitellään sivuilla..... **13 - 24**

OPISKELIJA LÖYDÄ OMA LIITTOSI

Harva pärjää työelämän kysymysviidakossa ilman ammattiliiton tukea. Ammattiliiton opiskelijajäsenyys ei tarkoita vain postiluukusta kolahtavaa jäsenlehteä ja muita etuja, vaan myös todellista vaikuttamismahdollisuutta liiton asioihin..... **47**

NPS-MÖTE

Hälsningar från de skandinaviska prästföreningarnas överläggningsdagar..... **32**

BRYSSEL JA ROTTERDAM – MONTA TODELLISUUTTA

Diakoniatyöntekijöiden Liitto ja Kirkkohallituksen Diakonia- ja Yhteiskuntatyö järjestivät huhtikuussa yhteisen opintomatkan Brysseliin ja Rotterdamiin..... **49**

KEP-TERVEISET..... **37**

OPISKELIJAVINKKELI
Turku in memoriam... **25**

TYÖNTEKIJÄLTÄ
Hyvää jaossa..... **61**

TEKSTIN ÄÄRESSÄ
..... **62**

ELÄMÄ, USKO, RUKOUS – JA MUSIIKKI

Suvi Luokkakallio tutki pro gradu -työssään rippikoulusuunnitelman mukaisen musiikkikasvatuksen toteutumista Lapuan hiippakunnan rippikoululeireillä vuonna 2005..... **45**

Rakenteet rytisevät

MERJA LAAKSAMO PÄÄTOIMITTAJA

MUUTOS ON päivän sana työelämässä. Muutokseen on oltava koko ajan valmiina, siihen on sopeuduttava, sen kanssa on elettävä. Seurakunnat joutuvat entistä useammin muutoksen tuuliin ja joskus jopa myrskyihin, kun kuntapuolella suunnitellaan liitoksia kiihtyvällä tahdilla.

Syksyn ensimmäisessä Cruxissa valotetaan seurakuntaliitosten taustoja ja seurauksia. Saarijärven seudulla toteutettu onnistunut seurakuntaliitos havainnollistaa, miten prosessi voidaan toteuttaa vapaaehtoisesti ja hallitusti, jo ennen kuin siihen on varsinaista pakkoa. Muutos aiheuttaa aina vastarintaa, mutta asiallisella tiedotuksella ja hyvällä muu-

tosjohtamisella päästään pitkälle.

Henkilöstö on seurakunnan tärkein voimavara. Muutoksessa henkilöstö joutuu aina kysymään: miten minun käy. Cruxin kirjoittajien kokemukset osoittavat, että huonosti ei ole käynyt, pikemminkin päinvastoin. Suurempi seurakuntakokonaisuus antaa henkilöstölle mahdollisuuksia erikoistua, keskittyä johonkin toiminta-alueeseen oman kiinnostuksensa mukaan.

Moni seurakunnan työntekijä puurttaa yksin työssään, kollegoja ei syrjäseuduilla vilise. Useamman pienen seurakunnan yhteenliittyminen antaa mahdollisuuksia yhteistyöhön ja työn suunnitteluun yhdessä. Virkistysmahdollisuudetkin kasvavat, kun koolla on useampia saman alan ihmisiä.

Taustalla vaanii pelko työpaikkojen vähenemisestä. Yhdistymisillä tavoitellaan useimmiten säästöjä, ja joskus yhdistyneessä seurakunnassa tullaan toimeen entistä pienemällä määrällä työntekijöitä. Silloin on järkevästi katsottava, mikä määrä on seurakunnan toiminnan kannalta tarpeellinen. Sekään ei ole tarkoituksenmukaista, että yksi työntekijä tekee viiden henkilön työt. Priorisointia joudutaan opettelemaan, kun työskentelyalueena on yhden seurakunnan sijasta vaikkapa viiden seurakunnan kokoinen alue.

Kokemuksia yhdistymisprosesseista alkaa olla. Niitä on hyödyllistä kuunnella ja ottaa niistä opikseen. Muutoksen tuulet voivat raikastaa seisonutta ilmaa. ■

IMAGE SOURCE SKOY

TOIMITUS

PÄÄTOIMITTAJA Merja Laaksamo
Puh. (09) 150 2466
merja.laaksamo@akiliitot.fi

TOIMITUSSIHTEERI Heli Meinola
Puh. (09) 150 2653, faksi (09) 148 5875
heli.meinola@akiliitot.fi

KUSTANTAJA

Kotimaa-Yhtiöt Oy

TOIMITUSKUNTA

Merja Laaksamo, pastori (pj.)
Juha Petterson, seurakuntapastori
Esa-Matti Peura, hiippakuntasihteeri
Mia Pusa, korkeakoulutyön ja kv. työn pastori
Ulla Savonen, kappalainen
Jaana Turunen, kanttori
Susanna Valtonen, diakoni
Taina Viljanen, diakonissa
Sakari Vilpponen, kanttori

CRUX

JULKAISIJAT

**Akavan kirkolliset ammattiliitot AKI
Diakoniatyöntekijöiden Liitto**

Akavatalo, Rautatilaenskatu 6, 00520 Helsinki

OSOITTEENMUUTOKSET

Akavan kirkolliset ammattiliitot AKI r.y.

Tuija Kukkonen
Puh. (09) 150 2446
tuija.kukkonen@akiliitot.fi

Heli Meinola
Puh. (09) 150 2653
heli.meinola@akiliitot.fi

Diakoniatyöntekijöiden Liitto ry

Tarja Liikanen
Puh. (09) 150 2487
tarja.liikanen@dtl.fi

ILMOITUSHINNAT

Koko		
2/1 s.	380 mm x 255 mm	1 790,- euroa
1/1 s.	190 mm x 255 mm	1 015,- euroa
1/2 s.	166 mm x 110 mm 81 mm x 229 mm	555,- euroa
1/4 s.	81 mm x 110 mm 166 mm x 55 mm	325,- euroa
1/8 s.	79 mm x 55 mm	200,- euroa
takisivu	190 mm x 230 mm	1 200,- euroa

ISSN 0783-0122

PAINOPAIKKA
Uusimaa Oy, Porvoo

KANNEN KUVA
Corbis/SKOY

KATOAVAT KOTIKUNTANI

KAISA RAUMA

DIAKONIATYÖNTEKIJÖIDEN LIITON PUHEENJOHTAJA

kaisa.rauma@evl.fi

KESÄLOMANI AIKANA matkustelin kotimaassa, enimmäkseen aivan tutuilla seuduilla. Kotona ollessani juoksin yhden lenkin aikana miltei poikkeuksetta kolmen, joskus jopa neljänkin seurakunnan alueella. Lähtiessäni hieman kauemmaksi kotoa ryhdyin aivan vain silkasta uteliaisuudesta miettimään, minkä nimisiä kuntia ohitamme ajaessamme. En jaksanut millään muistaa edes entisten kotiseutujeni uusien kuntien nimiä ja kokoonpanoja. Suomen kunnat alkaisi jo olla vaativa tietokilpailukysymys kenelle tahansa.

Kuntarajojen suurin muutos on lähinnä identiteetti- puolella, koska palveluja on ennenkin haettu suuremmista lähikaupungeista. Jokainen kunta ja seurakunta on kuitenkin saanut itse päättää asioistaan. Tulevaisuudessa tarvitaan kenties puoluepolitiikan sijaan enemmän erilaisia pro-liikkeitä päätöksentekoon, koska reuna-alueet eivät saa muuten ääntään kuuluviin ja joka tapauksessa päätöksen tekee aina suuri enemmistö.

LAPISSA mietin asiaa aivan toisenlaisesta näkökulmasta. Kunnat ja seurakunnat ovat pieniä, mutta mahdolliset liittyjät kaukana, jopa yli sadan kilometrin päässä olevia vastaavanlaisia pieniä muuttotappiokuntia. Auttaako rakenneuudistus näitä alueita, joissa aivan vakavasti mietitään sitä, kuka sammuttaa valot viimeisenä. Nuorisoa ja lapsia näkyy kylänraitilla poikkeuksellisen vähän. Turistiryntäys muutaman kuukauden ajan vuositain ei riitä tuomaan riittävästi taloudellisia resursseja koko vuodeksi. Siitä huolimatta kirkon toivotaan tarjoavan turisteille heidän haluamansa kirkolliset palvelut.

Kuntarakenneuudistus ja varsinkin seurakuntien yhdistämiset koskettavat jo tavattoman monia seurakuntien työntekijöitä. Vauhti liitoksille on kova, puhutaan jopa runsaan vuoden kuluttua tapahtuvista muutoksista. Kaupunki, jonka alueella työskentelen, on myös mukana neuvottelemassa yhteisestä tulevaisuudesta lähinaapuriansa kanssa. Asiasta ei ole vielä keskusteltu juuri ollenkaan, mutta päätöksiä pitäisi tehdä aivan pikapuoliin, jotta pysyttäisiin rahan vauhdissa. Mikäli muutoksia tulee, on mielenkiintoista nähdä, millaisia ne ovat seura-

kunnalle. Laajeneeko jo ennestäänkin iso seurakuntayhtymä, vai irtautuuko oma seurakuntani yhtymästä ja liittyy osaksi muuttaman pienen seurakunnan muodostamaa liittymää. Tämä pohdiskelu on aivan teoreettista, koska mahdollista on, että kaikki jatkuu niin kuin ennenkin. Omaa kohdaloaan muutoksessa voi vain arvailla, koska kirkko työnantajana ei ole antanut minkäänlaista irtisanomis- suoja työntekijöilleen. Virat voivat toki säilyä entiseen malliin. Kuitenkin uumoilen virkojen vähenevän pitkän ajan kuluessa. Diakonian virat eivät varmaankaan ole niitä ensiksi lakkautettavia, mutta tehtävän sisällöt voivat muuttua hyvinkin nopeasti.

TULEVAISUUS muutoksineen antaa kuitenkin sytykkeen peilata asioita uudessa valossa. Jo aivan suunnitteluvaiheessa voi lähteä tajunnanvirtana tuottamaan uusia rakennemalleja myös diakonian toteuttamiseen seurakunnissa. Muutokseen sisältyy aina uhka, mutta yhtä varmasti siihen sisältyy mahdollisuus. Kun seurakuntia yhdistellään, voi diakonian viroissa mahdollisesti erikoistua johonkin tiettyyn asiakokonaisuuteen, eikä tarvitse kantaa yksin vastuuta kaikista mahdollisista sektoreista. Mahdollisuutena on diakonian organisoituminen uudella tavalla, jolloin yhden tehtävänä on johtaa kokonaisuutta ja toiset voivat silloin keskittyä oman työnsä tekemiseen. Yhteisillä tavoitteilla, suunnitelmilla ja hallinnolla voidaan hoitaa koko organisaatio eikä jokaisen tarvitse käyttää aikaansa strategiseen suunnitteluun. Tiimityö on myös työlle voimavara, muutenkin raskas työ korostuu raskaudessaan, kun kaikesta vastaa yksin.

Maata kiertäessäni tulin kuitenkin vakuuttuneeksi siitä, ettei kirkko, eikä varsinkaan sen diakonia, voi sammuttaa valojaan eturintamassa. Työmme perusluonteeseen kuuluu olla hädän keskellä. Rakenneuudistuksen armoilla oleva ihminen tarvitsee tukea. Tarvitaan ihmistä vierellä kulkijaksi ja puolestapuhujaksi. Moni meistä on valinnut alun perin itse kotikuntansa ja nyt ihminen siirretään pakolla toiseen. Onko ihmisellä oikeus entiseen vai velvollisuus uuteen kotikuntaan? ■

Ilmoittaudu Kanttoripäiville

MISTÄ ON KUNNON KANTTORIT TEHTY?

On jälleen aika ilmoittautua Kanttoripäiville! Neljännet kanttoreiden valtakunnalliset neuvottelupäivät pidetään 6.–8.2.2008 Turussa. Päivien ohjelmassa pyritään selvittämään, mistä aineksista kunnan kanttorit koostuvat. Näihin kanttorin identiteetin kysymyksiin pureudutaan sekä yhteisissä tilanteissa avajaisista alkaen että työpajatyöskentelyissä.

Sijainti

Päivät pidetään Turussa. Keskeisinä tapahtumapaikkoina ovat saman kadun varrella sijaitsevat Tuomiokirkko, seurakuntakeskus ja konserttitalo. Työpajakokoukset ovat näiden välittömässä läheisyydessä.

Ohjelma

Avajaiset pidetään Turun tuomiokirkossa 6.2.2008 klo 13, tilaisuudessa on läsnä arkkipiispa Jukka Paarma. Päätösmessua vietetään Turun piispan Kari Mäkisen johdolla 8.2.2008 klo 12 alkaen. Sen lisäksi että kuuntelemme korkeatasoisia esityksiä, osallistumme yhdessä musiikin tekemiseen.

Kanttoripäivien kanssa samaan aikaan pidetään jo perinteinen Katedraali Soi -tapahtuma. Kanttoripäivien ohjelmaan kuuluu kaksi tapah-

tuman konserttia, keskiviikkona 6.2. Dilbèrin ja Kalevi Kiviniemen sekä torstaina 7.2. Turun Filharmonisen orkesterin konsertit. Lisäksi ohjelmaan kuuluu jo perinteinen illanvietto. Edellisillä Kanttoripäivillä tutustuttiin etäläpohjalaiseen sielunmaisemaan, nyt vuorossa on varsinaissuomalainen mentaliteetti.

Työpajat ovat olennainen osa päivien ohjelmaa. Tällä kertaa haluamme tarjota runsaan valikoiman erilaisia pysähdyksiä kanttorin identiteetin tutkimiseen. Työpajat muodostavat kolme kokonaisuutta, polkua, joista kustakin voi valita erilaisia vaihtoehtoja: Kuntopolku, Muusikopolku ja Kestävyyspolku.

Kuntopolku keskittyy kanttorin fyysisen hyvinvoinnin kysymyksiin alkaen äänenhuoltoon liittyvistä asioista, kokonaisvaltaisen hyvinvoinnin kysymyksistä päätyen kuntoutuksen kysymyksiin.

Muusikopolku antaa ideoita musiikillisten taitojen kehittämiseen mm. urkopedagogiikan, laulutaidotomien, kouluttajataitojen ja sointumerkkivirsikirjan asioissa.

Kestävyyspolun pysähdykset liittyvät mm. spiritualiteetin kysymyksiin, psalmien musiikilliseen toteutukseen sekä luovaan raamattutyöskente-

lyyn.

Erityisenä mahdollisuutena on tutustua muutamaa Turun alueen kulttuurisesti merkittävään kirkkoon ja kappeliin.

Nuottinäyttely järjestetään tälläkin kertaa. Paikkana on seurakuntakeskuksen sali, jossa on tilaa tutustua monipuoliseen materiaaliin. Ohjelmassa on pyritty varamaan aikaa materiaaliin tutustumiseen. Myös omakustannustuotteille löytyy salista muutama pöytä.

Kustannukset ja ilmoittautuminen

Kanttoripäivien osallistumismaksu on 2.11.2007 mennessä ilmoittautuille 95 €, ja se sisältää kaiken ohjelman. Tämän jälkeen maksu on 125 €. Osallistumismaksu opiskelijoilta on 25 € ja eläkeläisiltä 60 €. Majoituksista, matkoista ja ruokailuista osallistujat huolehtivat itse.

Ohjelma kokonaisuudessaan, ilmoittautumislomake sekä hotelli-info löytyvät verkosta osoitteesta <http://www.evl.fi/kkh/to/kjmk/kjanp.html>.

Linkki ohjelmaan ja ilmoittautumislomakkeeseen on myös AKIn ja SKUL:n kotisivuilla.

Lahden Urkuviikon ajankohta siirtyy myöhemmäksi

Lahden Kansainvälinen Urkuviikko järjestetään vastedes kaksi viikkoa totuttua myöhemmin. Pääsyynä on yhteistyö Sinfonia Lahden kanssa. Myös yritykset ovat toivoneet uutta ajankohtaa, koska vieraita on helpompi saada liikkeelle lomakauden jälkeen, kertoo festivaalijohtaja Erkki Krohn.

Lahden 36. Urkuviikko järjestetään 18.–24. elokuuta 2008. Näin se vaihtaa järjestystä toisen lahtelaisen kulttuuritapahtuman, Jazztorin kanssa.

Tutuista urkutaivaan tähdistä on Lahteen ensi vuonna tulossa englantilainen Gillian Weir. Ruotsalainen Gunnar Idenstam palaa viikolle yh-

dessä pasunisti Christian Lindbergin kanssa.

Konserttien määrä lisääntyy hie-
man, koska tapahtuma antaa nuorille suomalaislahjakkuuksille tilaisuuden esiintyä. Päiväkonserttisarjaan on pyydetty jo Henri Hersta.

Teologia.fi:ssä nyt artikkeleita uskonnoista, konflikteista ja sovinnosta

TEOLOGINEN TUTKIMUS TARVITSEE LUKEVAA YLEISÖÄ

MARITA SEITSALO

VERKKOTOIMITTAJA, HELSINGIN YLIOPISTON TEOLOGINEN TIEDEKUNTA

On ilmeistä, että uskonnollisilla traditioilla on potentiaalia niin väkivaltaan kuin rauhanrakentamiseen. Uskonnot ovat sekä kansainvälisen politiikan voimatekijöitä että läsnä jokaisen arkipäivässä vähintään televisiosta. Median kyky käsitellä uskontojen roolia konfliktien syiden ja seurausten analysoimisessa on toisinaan hataraa. Esimerkiksi toimittajat eivät tunne riittävästi traditioiden taustoja ja historiaa kyetäkseen selvittämään tapahtumien kulkua.

Voiko uskonto toimia rauhanrakentamisen välineenä? Miten ja kenen uskontodialogia pitäisi käydä? Muun muassa näihin kysymyksiin tutkijat paneutuvat teologia.fi-verkkojulkaisun 17.9. käynnistytävissä teemassa *Kriisit ja sota, rauha ja sovinto*.

Dosentti Jyri Komulainen kannustaa artikkelissaan kouluja valmentamaan oppilaitaan uskontodialogiin. TM, tutkija Katri Kyllösen tutkimuksessa selvitetään kuinka kahteen suurimpaan uskontoon, kristinuskoon ja islamiin, pohjautuva konfliktien sovittelu toimii. Dosentti Svante Lundgren purkaa uskonnon käsitettä. Hän osoittaa, että keskustelu uskonnon roolista esimerkiksi Israelin ja Palestiinan kriisin yhteydessä on ollut varsin epätarkkaa ja osin harhaanjohtavaa.

Tieteestä tiiviisti ja yleistajuisesti

Teologia.fi-verkkojulkaisu on Helsingin

gin ja Joensuun yliopistojen teologisten tiedekuntien ja Åbo Akademin yhteinen palvelu. Se avattiin yleisöille tammikuussa 2007. Syyskuussa käynnistettävä teema on järjestyksessä kolmas ja samalla kuluvan vuoden viimeinen.

Palvelussa julkaistavat artikkelit ovat lyhyitä ja yleistajuisia. Tavoitteena on, että tieteellisyys tasosta ei tingitä, mutta asia on osattava tuoda esille tiiviisti, ymmärrettävästi ja kiinnostavasti. Palvelu tarjoaa vaivattoman tavan seurata, mistä teologisessa tutkimuksessa keskustellaan.

Julkaisu on suunnattu papeille, uskonnonopettajille, teologian opiskelijoille ja tutkijoille sekä medialle. Teemat päättää toimituskunta, joka kutsuu asiantuntijakirjoittajat. Teologia.fi:n voi myös itse tarjota artikkelia tai muuta tutkimukseen liittyvää aineistoa.

Julkaisun vastaava toimittaja on 31.12.2007 asti professori Aila Lauha. Julkaisun osoite on www.teologia.fi.

PAPPISLIITTO

Teologikurssi 1977 Tervetuloa kurssikokoukseen

Kurssikokous 12.–13.10.2007 Raumalla. Ilmoittautumiset ja tiedustelut: mirja.vuoristo@evl.fi, puh. 040 514 1904 tai (02) 534 1283.

Marketta Antola, Seppo Sattilainen, Eija Tujula, Tapani Vanhanen, Mirja Vuoristo.

Kuvia Pappisliiton 90-vuotiselta taipaleelta

Suomen kirkon pappisliitto täyttää 90 vuotta vuonna 2008. Merkkivuotta juhlistaan Papiston päivien yhteydessä. Päiville suunnitellaan valokuvanäytelyä, jonka kokoamiseen toivomme jäsenistön apua. Jos Sinulla on Pappisliiton toimintaan liittyviä valokuvia vuosien varrelta, ota yhteyttä liittoon.

Myös pappilakulttuuriin ja pappina toimimiseen liittyvät valokuvat ovat tervetulleita, kuvia kaivataan erityisesti alkuvuosikymmeniltä.

Jos olet valokuvauksen harrastaja ja kiinnostunut avustamaan näyttelyn suunnittelussa, ota yhteyttä.

Yhteyshenkilö on Tuula Anttonen, puh. (09) 150 2453 tai tuula.anttonen@akiliitot.fi.

Lomalla kaikki on toisin?

Osallistu tutkimukseen ja vastaa lomakyselyyn osoitteessa www.soc.utu.fi/lomakysely.

Kysely on osa laajempaa Turun yliopiston sosiologian laitoksella tehtävää Tasa-arvoinen loma-aika -tutkimushanketta, jossa selvitetään työntekijöiden mahdollisuuksia työsuojelliset kriteerit täyttävään lomaan.

AKI

SKUL:n ja Pappisliiton alaosastojen vastuuhenkilöt!

Alaosastot voivat tiedottaa toiminnastaan ja tapahumistaan AKIn kotisivuilla.

Ota yhteys tuula.anttonen@akiliitot.fi.

PAPPISLIITTO

Pappisliiton opintomatkat 2008

Thaimaa 1. - 14.2.2008

Pääkohteet Bangkok ja Hua Hin rannikolla. Tutustumme Thaimaan evlut. kirkon toimintaan, suomalaisten tekemään työhön Thaimaassa sekä paikalliseen uskonnollisuuteen.

Asiantuntijaoppaana on uususkontojen asiantuntija, uskontokasvatussihteeri Pekka Hiltunen. Matkanjohtajana apulaistoiminnanjohtaja Merja Laaksamo.

Hinta noin 1.800 euroa. Ilmoittautumiset sähköpostitse heli.meinola@akiliitot.fi tai puhelimitse (09) 150 2653.

Suomalais-ugrilainen pappeinkokous 10. - 15.6.2008 Virossa

Kokous pidetään Viljandissa, mahdollisesti Grand Hotellin tiloissa. Kokouskielinä suomi ja unkari. Pappisliitto on perinteisesti tehnyt opintomatkan suomalais-ugrilaiseen pappeinkokoukseen ja matka on nytkin suunnitelmassa. Lisätietoja seuraavissa Cruxeissa.

Huom! Matkoille on mahdollista saada liiton matka-apuraha (350 €). Opintomatkoiille voivat osallistua Pappisliiton kaikki jäsenet puolisoineen.

Mikä määräaikaissuissa mättää?
Millaista tukea pätkätöissä tarvitaan?

PAPPI JA KANTTORI - PÄTKÄTÖISSÄ SEURAKUNNASSA

Tule jakamaan kokemuksia AKIn järjestämään pätkätöissäseminariin tiistaina 13.11. klo 10 - 16 Akava-talossa Pasilassa, Rautatieäisenkatu 6.

Mukana keskustelemassa mm. tutkija Sikke Leinikki ja AKIn puheenjohtaja Mikael Helenelund.

Seminaarin jälkeen klo 17 on mahdollisuus osallistua Kallion kirkossa järjestettävään Työn messuun.

Seminaari on osallistujille maksuton, AKI tarjoaa lounaan.

Opiskelijasihteeri Sanna Ylä-Jussila antaa lisätietoja ja ottaa ilmoittautumisia vastaan 6.11. asti: sanna.yla-jussila@akiliitot.fi, (09) 1502 455.

VESA SAVILAKI/KUUKOTIMAA

Ensi vuoden AKI-opintomatka Norjaan Pohjoismaiseen kirkkomusiikkisymposiumiin

AKIn koulutus- ja työvoimapolitiittinen toimikunta on päättänyt, että kanttorien ja pappien seuraavan yhteisen opintomatkan kohteena on Norjan Stavanger. Matkan ajankohta on 17. - 21.8.2008, jolloin Stavangerissa vietetään Pohjoismaista kirkkomusiikkisymposiumia.

Pohjoismaisen kirkkomusiikkisymposiumin järjestävät neljän vuoden välein Suomen, Ruotsin, Norjan, Tanskan ja Islannin kanttorijärjestöt. Symposium on kanttorien lisäksi tarkoitettu kaikille, jotka haluavat kuulla korkeatasoista kirkkomusiikkia kiinnostavissa kirkkorakennuksissa. Symposiumissa voi myös kokea rikasta jumalanpalveluselämää ja vaihtaa

ajatuksia pohjoismaisten kirkkomusiikin ammattilaisten ja ystävien kanssa.

Suomen Kanttori-urkuriliittoon symposiumissa edustavat mm. Ismo Savimäen johtama Vanajan nuorisokuoro, sopraano Pia Freund sekä urkuri Christian Ahlskog, ja ohjelmassa kuullaan esimerkiksi Jouko Linjamaan Completorium.

Tarkemmasta matkaohjelmasta ja ilmoittautumisajoista tiedotetaan tarkemmin Crux-lehdessä ja AKIn kotisivuilla myöhemmin. Ks. myös symposiumin ilmoitus tämän lehden takakannessa.

Symposiumin kotisivut ovat osoitteessa www.nks2008.no.

Diakonian tutkimuksen päivä 2007

"KANSAINVÄLINEN DIAKONIA – DIAKONIAN KANSAINVÄLISYYS"

Pe 9.11.2007 klo 9.15–15.30 Helsingin yliopisto, päärakennus

Asiantuntijapuheenvuoroina:

Tutkimuspäällikkö Mikko Malkavaara: "Kansainvälisen diakonian rajapinnat"

Professori Aila-Leena Matthies: "Taistelu globaalista hyvinvoinnista - kansalaisjärjestöjen ja diakonian rintama"

Erikoistutkija Marjaana Seppänen: "Globaalin ja lokaalin jännitteessä uudistuva diakonia"

Alustukset ovat tervetulleita iltapäivällä järjestettäviin työryhmiin. Lähetä alustuksesi aihe ja tiivistelmä 12.10.2007 mennessä osoitteeseen elina.juntunen@helsinki.fi. Lisätietoja ja tarkempi ohjelma: www.dts.fi

TERVETULOA!

Päivään ei ole osallistumismaksua eikä ennakoilmoittautumista.

Diakonia on luovuutta – näytetään se yhdessä!

Diakonia-idea 2008

Toinen valtakunnallinen diakonia-idea -kilpailu on lähtökuopissaan. Kilpailun tarkoituksena on nostaa esiin innovatiivisia, uusia tai jo olemassa olevia, toimivia diakoniahankkeita. Haluamme lisätä ideoiden ja hyvien käytäntöjen vaihtoa organisaatioiden välillä sekä välittää tietoa diakoniatyöstä kaikille suomalaisille. Samalla kerromme niistä yhteiskunnallisista ongelmista, joita diakonia-

työssä kohdataan.

Kilpailu käynnistyy 25.10.2007. Hakemukset palautetaan 25.5.2008 mennessä. Voittajat palkitaan Seinäjoen diakoniapäivillä lokakuussa 2008.

Lisätietoja asiasta löydät verkosta osoitteesta www.diakonia-idea.fi.

Kilpailun järjestäjinä ovat eri diakonian toimijatahot, päävastuussa Diakonia ry sekä Kirkkohallituksen diakonia ja yhteiskuntatyö.

Unohtumattomat hautajaiset?

Ammattilaisia kaivataan mukaan Suomen Hautaustoimistojen Liitto ry:n järjestämään kirjoituskilpailuun, jonka aiheena on "Näitä hautajaisia en unohda". Kilpailun tarkoituksena on kerätä ihmisten omia kokemuksia hautajaisista ja niihin liittyvistä järjestelyistä. Saapuneet kirjoitukset luovutetaan kilpailun jälkeen tutkimuskäyttöön Suomalaisen Kirjallisuuden Seuran kansanrunousarkistoon.

Kilpailuaikaa on 31.12.2007 asti. Kilpailussa on kaksi sarjaa. Toinen sarja on avoin, johon kaikki voivat osallistua. Toinen sarja on tarkoitettu ammattilaisille: hautaustoimistoyrittäjille ja -työntekijöille, papeille, kanto-reille, suntioille, seurakuntien ja krematorioiden työntekijöille ja muille, jotka mieltävät itsensä alan ammattilaisiksi.

Avoimeen sarjaan on tullut runsaasti kirjoituksia, mutta ammattilaisten sarjaan vain muutama. Näitä kirjoituksia kaivataan lisää. Katso tarkemmat ohjeet kilpailusta www.hautaus-toimistojenliitto.fi.

AJANKOHTAISTA VERKOSSA

Akavan kirkolliset ammattiliitot AKI
www.akiliitot.fi

- Kirkon sopimusneuvottelujen etene- mistä voi seurata AKIn nettisivuilla.
- Kuvia Kanttori-urkuriliiton 100- vuotisjuhlista.

Huomaathan, että AKIn ja perusliitto- jen (Suomen Kanttori-urkuriliitto ja Suomen kirkon pappisliitto) sivut muodostavat yhtenäisen kokonaisuuden.

Luottamusmies- ja alaosastokoulutukset 2008

JUKO järjestää kirkon sektorin luottamusmiehille vuonna 2008 kaksi koulutustilaisuutta, joita kutsutaan neuvottelupäiviksi. Molempien tilaisuuksien sisältönä on uusi kirkon yleinen virka- ja työehtosopimus, ja ne järjestetään Hämeenlinnassa, Aulangolla 24. - 25. tammikuuta ja 14. - 15. helmikuuta.

Tiedustelut ja ilmoittautumiset pyydetään osoittamaan suoraan **JUKOn toimistoon**, hannele.mustakorpi@juko.fi, puh. 0500 519 789. Katso myös www.juko.fi.

AKI järjestää paikallistoimintaseminaarin Suomen Kanttori-urkuriliiton ja Suomen kirkon pappisliiton alaosastojen edustajille ja luottamusmiehille 10. - 11. maaliskuuta. Seminaarin keskeisenä aiheena on uusi kirkon yleinen virka- ja työehtosopimus. Paikka on vielä avoinna.

AKIn toimistosta lähetetään myöhemmin henkilökohtaiset kutsut.

Etusijalla ovat alaosastojen puheenjohtajat ja ne luottamusmiehet, jotka eivät osallistuneet JUKOn kursseille.

Papiston päivät 2008

PAPPISLIITTO PRÄSTFÖRBUNDET

— PAPPINA AJASSA —

järjestetään 14. – 15.10.2008 Helsingin Messukeskuksessa Itä-Pasilassa. Suomen kirkon pappisliitto juhlii 90-vuotista taivaltaan Papiston päivien yhteydessä.

Merkitse päivät kalenteriisi.

JANNE MAKINEN/KUUKOTIMAA

Väkivallaton viikko: 14. - 20.10.2007

VAHVA EI LYÖ!

Väkivallaton viikko on väkivallan vastaista toimintaa paikallistasolla. Viikolla tuetaan väkivallattomuuden kulttuuria ja väkivallattomien ratkaisujen löytämistä niin omassa lähiympäristössä kuin yhteiskunnassakin.

Vuonna 2007 teema on lapsi lähi-suhde- ja perheväkivallan keskellä. Tunnuslause Vahva ei lyö! muistuttaa väkivallattomien ongelmanratkaisutaitojen merkityksestä. Vahvuutta on olla turvautumatta väkivaltaan.

Viikon toiminta on kaikille avointa. Mukaan kutsumme niin seurakunnat, koulut, oppilaitokset, järjestöt,

harrastusryhmät kuin yksityiset ihmiset ympäri Suomea.

Väkivallasta sovintoon -foorumi Tampereella 23.10.2007. Tietoa, materiaaleja ja tukea toteutukseen: www.evl.fi/vakivallastasoovintoon -> Väkivallaton viikko.

Lisätietoja: Kati Jääskeläinen (väkivallasta sovintoon -projektisihteeri) kati.jaaskelainen@evl.fi, puh. (09) 1802 210 tai 050 324 3173, Jaana Miettinen (väkivallattoman viikon koordinaattori) jaana.k.miettinen@elisanet.fi tai gsm 041 4520 924.

Kanttori-urkuriliiton, Pappisliiton ja Diakoniatyöntekijöiden Liiton jäsen

Huolehdiathan, että ammattiliiton jäsenmaksu on peritty palkastasi

Maksamalla jäsenmaksun varmistat jäsenyytesi liitossa ja Eriyiskoulutettujen työttömyyskassassa. Lisäksi olet oikeutettu käyttämään liittojen tarjoamia jäsenetuja.

Työnantajan vaihtuessa pyydä uusi valtakirja liitostasi, täytä se ja anna työnantajan kappale työpaikkasi pal-

kanlaskijalle. Muistathan myös lähettää liiton kappaleen valtakirjasta omaan liittoosi.

Ollessasi poissa töistä esimerkiksi äitiyslomalla, virkavapaalla, työttömänä jne., pyydä pankkisiirtolomake jäsenmaksun maksamista varten liitostasi.

KIRKON TYÖHÖN

seminaari kirkon työhön opiskeleville

5. - 6.10.2007 Kuortaneella, Haapaniemen hiippakuntakartanossa

Perjantai 5.10.

- 17.00 Saapuminen ja päivällinen
18.30 **Viikkomessu**, messun toimittajina liikuntapappi Eeva-Liisa Helle, teologian opiskelija Henna Salo, diakoniatyön opiskelija Visa Viljamaa, kirkkomusiikin opiskelija Tommi Niskala
20.00 **Moniammatilliset ryhmät**
Tutustumista ja keskustelua aiheesta: Minustako kirkon työntekijä? Hiippakuntasihteeri Hilka Mäkelä, tutkija, seurakuntatyön johtaja Heikki Salomaa
21.30 **Ilta rukous**
Iltapala ja saunat

Lauantai 6.10.

- 8.00 Aamupala
8.30 **Aamurukous**
9.00 **Minustako kirkon työntekijä?**
Tutkija, seurakuntatyön johtaja Heikki Salomaa
10.30 **Kirkko työnantajana, työntekijän oikeudet ja velvollisuudet**
Toiminnanjohtaja, TT Esko Jossas, Akavan kirkolliset ammattiliitot
Miten seurakuntatyöyhteisössä voidaan?
Hiippakuntadekaani Paavo Haapakoski
Yleiskeskustelua
12.00 Lounas
13.00 **Näkökulmia kirkon työhön**
Puheenvuoro eri ammattien edustajilla. Mukana keskustelussa talouspäällikkö, lapsityönohjaaja, pappi, kanttori, diakoniatyöntekijä, nuorisotyöntekijä...
Hiippakuntasihteeri Reijo Takamaa
14.30 Päätöshetki ja kahvit

Järjestäjänä toimii Lapuan hiippakunta, joka vastaa seminaarin kuluista Kuortaneella. Myös matkakulut korvataan opiskelijoille yleisten kulkuneuvojen mukaan 20 €:n omavastuulla. Tarvittaessa järjestetään kuljetus Seinäjoelta.

Ilmoittautuminen 26.9.2007 mennessä Lapuan tuomiokapituliin Anja Maunumaa/Anna-Maija Klemettilä, puh. (06) 433 9323 tai anja.maunumaa@evl.fi. Tiedustelut hiippakuntapastori Jussi Peräaho, puh. (06) 433 9321 tai jussi.peraaho@evl.fi.

Seminaariin otetaan ilmoittautumisjärjestyksessä 60 eri alojen opiskelijaa opiskelualojen kiintiössä.

TERVETULOA!

Ekumeeninen lähetyspyhä yhdeksännen kerran

Eri kirkkokuntien ja kristillisten yhteisöjen seurakunnissa vietetään yhdeksännen kerran valtakunnallista yhteistä lähetyspyhää 13.–14.10. Järjestäjänä toimii laajapohjainen yhteistyöryhmä, jonka muodostavat Suomen lähetysneuvosto (SLN), Suomen ekumeeninen neuvosto (SEN) ja Suomen vapaakristillinen neuvosto (SVKN).

Lähetyspyhänä korostetaan kristittyjen yhteistä rukousta Kristuksen maailmanlaajan kirkon lähetys- ja kehitysyhteistyön puolesta. Tavoitteena on vahvistaa kristittyjä yhteisessä todistus- ja palvelutehtävässä eri puolilla maailmaa ja innostaa nuoria lähetysvastuuseen.

Samalla paikkakunnalla toimivat eri kirkkokuntien kristityt voivat rukoilla toistensa lähetystyön puolesta ja kutsua toisiaan vierailemaan tilaisuuksiinsa. Niissä voidaan jakaa kokemuksia ja ajatuksia nykyaikaisesta globaalista lähetystyöstä ja sen monista haasteista ja mahdollisuuksista.

Lähetyspyhän aineisto keskittyy vuonna 2007 teemaan *Usko ja epäusko*. Aihetta käsitellään sekä kotimaisessa että kansainvälisessä kontekstissa. Yhteistyöryhmän valmistama materiaali lähetyspyhän toteuttamiseksi on ladattavissa Suomen ekumeenisen neuvoston kotisivulta: www.ekumenia.fi/kirkko_ja_maailma/yhteinen_issio/lahetyspyha_-_missionsheltg.

Valtakunnallinen kristittyjen yhteinen lähetyspyhä toteutettiin ensimmäisen kerran vuonna 1999. Se sai alkunsa edellisestä vuonna Suomen lähetysneuvottelusta Vivamossa Lohjalla. Seuraava Suomen lähetysneuvottelu II järjestetään 18.11.2008 Helsingissä.

Lisätietoja: Yhteistyöryhmän puheenjohtaja Matti Korpiaho 050 567 7909, SLN:n puheenjohtaja Timo Vasiko 050 326 8457.

KANSAINVÄLINEN PAPISTO?

JUKKA HUTTUNEN

PAPPISLIITON PUHEENJOHTAJA

jukka.huttunen@espoonseurakunnat.fi

KESÄN SATOA on koottu. Minulle se on tänä kesänä ollut virkistykseen ja mustikan lisäksi vain harvojen kirjojen lukemista. Enemmän olen lukenut matkaoppaita suunnitellessamme loppukesän lomamatkaa.

Mutta se tämän kesän kirja, se on monia vuosia ”levännyt” kesämökin pöydällä. Ajankohtaiseksi sen tänä kesänä teki ensi vuosi, Pappisliiton juhluvuosi. Reijo E. Heinonen on aikoinaan kirjoittanut liiton 50-vuotis historian otsikolla ”Työ ja yhteys”.

Kannatti lukea. Liiton nyt kohta jo 90-vuotisen historian ensimmäiset vuosikymmenet – ne meille tuntemattomat – avautuivat mielenkiintoisella ja tarkalla tavalla. Liitolla on komea historia, ja puheenjohtajana joudun pienelle paikalle, niin kunnioitettavia edeltäjiä minulla on.

Asia, joka historian luettuani jäi erityisesti mietityttämään, oli kansainvälisyys. Liiton historian ensimmäisiä vuosia sävytti pyrkimys yhteyteen muiden maiden pappien kanssa. Erityisesti se tuolloin oli pohjoismaista yhteistoimintaa. Pohjoismaisia pappeinkokouksia järjestettiin vuodesta 1924 lähtien. Kokoukset mahdollistivat silloin näkökulman kotimaan rajojen yli.

Pohjoismainen yhteistyö kokouksineen oli luonteva suunta ja toiminnan muoto liiton alkuaikoina. Mietin sitä, millainen meidän aikamme papisto on. Se lienee, niin kuin muutkin kansalaiset, hyvin kansainvälisesti suuntautunutta, paljon matkustavaa, aikaisempaa varmasti kielitaitoisempaa tai ainakin useampaa kieltä taitavaa. Tämän päivän papistolla on eri yhteyksistä syntyneitä kansainvälisiä kontakteja.

Mutta kysymään jään, puuttuuko meiltä sellainen laaja, erilaista papistoa koostava kansainvälisen yhteyden muoto, jollaisia ennen olivat muun muassa pohjoismaiset pappeinkokoukset. En osaa itse vastata. Saattaahan olla niin, että juuri moninaiset, sirpaleisiltakin tuntuvat yhteydet ja erilainen virtuaalinen yhteys on aidosti korvannut menneen maailman kokouskansainvälisyyden. Mutta olemmeko samalla menettäneet jotakin siitä yhteisöllisestä kohtaamisesta, joka ennen oli välttämätöntä yhteyksien hoitamisessa?

PAPPISLIITOLLA on laaja kansainvälisten kontaktien verkosto; osallistumme säännöllisesti Pohjoismaiden liittojen yhteistoimintaan, suhteet muun Euroopan yhteisjärjestöihin ovat toimivat, Viro, Inkeri ja Unkari ovat ugri-ystävinä aivan erityisessä asemassa. Opintomatkat toiminta rakentaa samalla yhteyksiä ja anglo-skandinaavinen pappien kokous kuuluu normaaliin toimintaan. Mutta toimimme vahvasti edustajiemme välityksellä, emme laajojen joukkojen kanssa. Useimmiten se onkin tarkoituksenmukaista.

Mutta tarvitsemmeko laajempaa kohtaamista? Onkohan siihen enää tarvetta, mutta myös halua ja tahtoa? Vai onko kokouskansainvälisyyden aika peruuttamattomasti ohi? Mikä olisi tämän päivän yhteydenpidon tapa ja väline?

Jäsenten näkemystä tarvitaan. Liiton kaikki kanavat – netti ja Crux ja suorat yhteydet – ovat tässäkin käytössäsi.

OLAVI VUORI

Kirkkoherra Olavi Vuori toimi projektisihteerinä yhdistymishankkeessa. Taustalla Saarijärven kirkko, josta tuli vuoden alussa laajentuneen Saarijärven seurakunnan pääkirkko.

Seurakuntaliitos – uhka vai mahdollisuus?

Helmikuussa 2004 Kivijärven silloinen kirkkoherra, eläkkeelle lähdessä oleva Jorma Kiviranta, kutsui pohjoisen Keski-Suomen seurakuntien kirkkoherroja ja talouspäälliköitä pohtimaan kotiseutumme seurakuntien tulevaisuutta. Totesimme yhdessä, että jotain on tehtävä.

OLAVI VUORI

LÄÄNINROVASTI, KIRKKOHERRA,
SAARIJÄRVEN SEURAKUNTA

Alueemme seurakunnissa väki vähenee ja ikääntyy kovaa vauhtia. Seurakuntien kyky ylläpitää edes perustointia on uhattuna. Emme voi antaa tilanteen ajautua siihen, että muut tekivät ratkaisut puolestamme. Kukaan ei vielä silloin puhunut kunta- ja pal-

velurakennemuutoksesta. Alueellamme toki oli kuntien ja jossain määrin myös seurakuntien välistä yhteistyötä.

Totesimme, että olemassa oleva yhteistyö ei riitä. Perustimme työryhmän, joka sai tehtäväkseen pohtia ja tehdä esityksiä yhteistyön lisäämisestä alueen seurakuntien kesken. Ryhmässä mietimme atk-yhteistyötä, mahdollisia yhteisiä virkoja ja niin edelleen, mutta havaitsimme melko pian, että

pelkkä näpertely ei riitä tulevaisuuden toimintaedellytysten turvaamiseen. Samaan aikaan kirkkohallitus ilmoitti linjaavansa seurakuntien avustuspoliitiikkaansa uuteen suuntaan: painopistettä siirretään harkinnanvaraisista avustuksista yhteistyötä lisääviin kehittämishankkeisiin.

Päätimme panna pystyyn yhteistyöhankkeen ja hakea sille kirkkohallituksen kehittämisavustusta. Kaikki pohjoisen Keski-Suomen yhdeksän seurakuntaa, jotka sijaitsevat Saarijärven-Viitasaaren seutukunnalla, ilmoittivat olevansa halukkaita tulemaan mukaan hankkeeseen – kuitenkin sillä reunaehdolla, että lopulliset ratkaisut jäävät seurakuntien omaan päätäntävaltaan.

Yhteistyöprojektin käynnistäminen

Projekti alkoi vuoden 2005 alussa. Siitä johti seurakuntien edustajista koottu ohjausryhmä. Päätimme heti alussa, että tarvitsemme hankkeelle kaksi projektisihteeriiä, joista toinen suorittaa peruskartoituksen ja toinen kehittää niiden pohjalta yhteistyömalleja. Pidimme tärkeänä, että toinen vetäjistä on riittävän ulkopuolinen, toinen taas alueen seurakunnat hyvin tunteva.

Ensimmäiseksi projektisihteeriksi saimme Leena Valleniuksen, Mikkelin yhtymän eläkkeellä olevan hallintojohtajan, joka kevätkaudella 2005 kiersi seurakunnissa kokoamassa tietoa seurakuntien tilanteesta ja tulevaisuuden suunnitelmista. Hän tapasi työntekijöitä, luottamushenkilöitä ja myös kuntien edustajia. Kokoamastaan materiaalista Vallenius laati hankkeen väliraportin toukokuussa 2005.

Ohjausryhmä kutsui allekirjoittaneen hankkeemme toiseksi projektisihteeriksi, jatkamaan väliraportissa esitettyjen havaintojen pohjalta yhteistyömallien hiomista yhteistyössä projektiseurakuntien kanssa.

Syksyn 2005 aikana kävin noin 50 neuvottelua yhdeksän seurakunnan työntekijöiden, luottamushenkilöiden ja seurakuntalaisten kanssa. Näissä tapaamisissa hahmottui kaksi kehittämislinjaa. Osa seurakunnista ilmaisi halunsa syventää yhteistyötä naapureitten kanssa, osa taas koki, että vain seurakuntien yhteen liittäminen antaa riittävän turvan tulevaisuutta varten.

Hallinnolliset päätökset

Laadin projektisihteerin ominaisuudessa seurakuntien kirkkoneuvostoille kirjeen, jossa pyysin niitä marraskuun 2005 loppuun mennessä ilmaisemaan virallisesti, kumpaan malliin liittyvissä jatkoneuvotteluissa ne haluavat olla mukana sekä nimeämään valtuutetut neuvottelijat perustettaviin neuvottelukuntiin.

Vastauksista ilmeni, että viisi Saarijärven seutukunnan seurakuntaa, Saarijärvi, Pylkönmäki, Kannonkoski, Kivijärvi ja Kyyjärvi, haluaa pyrkiä yhdeksi seurakunnaksi seurakuntaliitoksen kautta. Yksi Saarijärven seudun seurakunnista, Karstula, sekä Viitaseudun kolme seurakuntaa, Viitasaari, Pihtipudas ja Kinnula, ilmaisivat halunsa jatkaa yhteistyön syventämiseen tähtääviä neuvotteluja.

Alkuvuodesta 2006 laadin ohjausryhmän pyynnöstä seurakuntaliitosaloitteen niille viidelle seurakunnalle, jotka halusivat toteuttaa vapaaehtoisin seurakuntaliitoksen.

Neuvottelukunta hyväksyi aloiteesityksen ja asetti tavoitteeksi liitoksen toteutumisen vuoden 2007 alusta lähtien. Tärkeä aikataulua määrittävä tekijä olivat seurakuntavaalit, jotka voitiin näin ollen käydä uusin rajoin syksyllä 2006. Tässä vaiheessa Kyyjärven seurakunta jäi pois seurakuntaliitoshankkeesta. Jatkoimme neljän seurakunnan, Saarijärven, Pylkönmäen, Kannonkosken ja Kivijärven, kesken neuvotteluja. Niiden kirkkoneuvostot

ja -valtuustot hyväksyivät kaikki yksimielisesti liitosesityksen. Myös tuomiokapituli antoi siitä puoltavan lausunnon.

Kirkkohallitus niittasi seurakuntamme yhteen lopullisesti kokoukseen huhtikuussa 2006.

Päätösten jälkeen alkoi syksyn seurakuntavaalien valmistelu sekä ensimmäisen yhteisen toiminta- ja taloussuunnitelman rakentaminen. Samoin käynnistettiin neljän liittyvän seurakunnan työntekijöiden ja luottamushenkilöiden keskinäinen tutustuminen yhteisten kokoontumisten kautta. Eri työalojen vastuunkantajat pitivät omia palaverejaan, joissa ryhdyttiin rakentamaan yhteisiä toimintamalleja ja kehittämään yhteistä toimintakulttuuria.

Liitoksen ulkopuolelle jääneet Saarijärven seudun seurakunnat Karstula ja Kyyjärvi sekä Viitaseudun kolme seurakuntaa ovat jatkaneet yhteistyön lisäämiseen tähtääviä keskusteluja – tosin toistaiseksi melko laihoin tuloksin. Omalta osaltani projektisihteerin tehtävä päättyi kesäkuun lopussa viime vuonna. Olen osallistunut liitoshankkeen käytännön toteutukseen sen jälkeen kirkkoherrana ja lääninrovastina.

Kappeliseurakuntamalli

Koko yhdistynyttä seurakuntaa edustava kirkkovaltuusto päätti ensimmäisessä kokouksessaan tammikuussa 2007 esittää tuomiokapitulille, että Saarijärven liittyneistä Kannonkosken, Kivijärven ja Pylkönmäen seurakuntien alueista muodostetaan kappeliseurakuntia.

Jäseniä laajentuneessa seurakunnassa on yhteensä 12 500. Pappeja on kuusi ja kanttoreita neljä. Työntekijät kuuluvat kukin omaan lähiyhteisöön ja samalla koko seurakunnan 35 hengen työyhteisöön.

Kappeliseurakuntien papit ovat kappalaisia, jotka toimivat kappeliseu-

rakunnan alueella toimivan työntekijätiimin esimiehinä. Saarijärven alueen toimintaa johtaa aluekappalainen.

Sähköinen ajanvarausjärjestelmä mahdollistaa työvoiman sujuvan käytämisen koko alueella. Toimintaa suunnittelevina ja koordinoivina luottamuseliminä toimivat kappeleissa kappelineuvostot ja Saarijärven alueella alueneuvosto. Kirkkoneuvosto ja -valtuusto hoitavat koko seurakunnan asioita.

Arvioita seurakuntaliitosprosessista

Usealla taholla on todettu, että neljän nyt yhteen liittyneen seurakunnan osalta tämä liitoshanke sujui varsin hyvin.

Hanke lähti liikkeelle seurakuntien omista tarpeista. Koko ajan korostettiin hankkeen motiivina halua taata kirkon perustehtävän toteutuminen kotiseudullamme väestökadosta ja muista muutoksista huolimatta. Kuntaliitosten pakottamat seurakuntaliitokset näyttävät olevan paljon tuskallisempia.

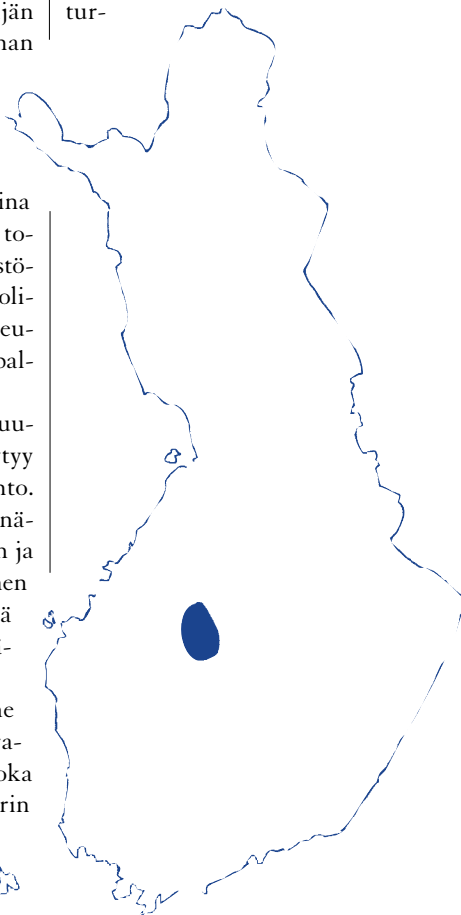
Näin suurella ja historiallilla muutosta merkitsevällä hankkeella täytyy olla selkeä ja määrätietoinen johto. Projektin vetäjällä on oltava selkeä näky siitä, mihin hankkeessa pyritään ja mitä muutoksella saavutetaan. Hänen on kyettävä kommunikoimaan tämä näky seurakuntien päättäjille ja jäsenille.

Ainakin meidän tapauksessamme oli ratkaisevan tärkeää, että seurakuntien joukossa oli seurakunta, joka oli valmis ottamaan hankkeen veturin roolin. Luonnostaan se lankesi Saarijärven seurakunnalle, jonka väestö edustaa 70:tä prosenttia nyt yhteen liittyneiden seurakuntien väestä. Saarijärven seurakunnalla ei itsellään ollut mitään pakottavaa tarvetta liitokseen, mutta päättäjillä oli sekä yhteisvastuuta naa-

pureista että kaukokatseisuutta. Yhteenliittyminen olisi mitä todennäköisimmin edessä joka tapauksessa, mutta myöhemmin se olisi paljon hankalampaa muun muassa naapureiden velkaantumisen tähden.

Työntekijöiden aktiivinen mukana olo muutoshankkeessa on ratkaisevan tärkeää. On selvää, että tällaisten muutosten keskellä työntekijät kysyvät: Miten minulle käy?

Meidän hankkeessamme sovittiin liitosneuvotteluissa, että ketään ei sanota irti seurakuntaliitoksen seurauksena, vaan kaikilla päätöisillä työntekijöillä on kolmen vuoden työsuhtetur-

Neljä keskisuomalaisista seurakuntaa, Saarijärvi, Pylkönmäki, Kannonkoski ja Kivijärvi, liittyivät yhteen. Jäseniä laajentuneessa Saarijärven seurakunnassa jäseniä on nyt yhteensä 12 500.

va. Samalla kuitenkin ilmaistiin selkeästi, että liitos voi vaikuttaa toimenkuviin. Niistä kuitenkin neuvotellaan jokaisen kanssa erikseen.

Kaiken kaikkiaan työntekijäkunta on suhtautunut muutokseen enemmänkin innostuneen odottavasti kuin pelokkaasti tai vastustaen. Työntekijöiden muutosvalmiudesta huolehtiminen on tällaisen hankkeen avainasioita. Erityisesti tämä koskee johtavia viranhaltijoita.

Avoin viestintä, hankkeen vaiheista ja suunnitelmista tiedottaminen, on ratkaisevan tärkeää. Viestintäsuunnitelma on tällaisen projektisuunnitelman ydinosa. Sen tulee kohdistua edellä mainittujen työntekijöiden lisäksi luottamushenkilöihin, seurakuntalaisiin ja suureen yleisöön. Avoin ja aktiivinen viestintä lieventää muutosvastarainta ja poistaa tietämättömyydestä johtuvia pelkoja ja fantasioita.

Vasta tulevat sukupolvet tulevat arvioimaan, oliko alueellamme toteutettu vapaaehtoinen seurakuntaliitos oikea ratkaisu.

Tällä hetkellä, kun yhteistä elämää on eletty vajaa puoli vuotta, palaute työntekijöiltä, luottamushenkilöiltä ja seurakuntalaisilta on ollut voittopuolisen myönteistä. Toki uuden toimintakulttuurin opettelu on vaatinut kaikilta suuria ponnisteluja. Sopeutuminen jatkuu vielä vuosia. Kappelimalli vaikuttaa meidän tilanteessamme onnistuneelta ratkaisulta.

Kuntapuolella on yhteistyö- ja liitos-hankkeita hiottu kovalla tohinalla, mutta vaatimattomin tuloksin. Yksi liitos on ainakin tulossa: Pylkönmäki liittyy Saarijärven vuoden 2009 alusta. Muiden osalta tilanne on avoin. Kuntapäättäjät katsovat seurakuntiin kadehtien.

Eräs alueen johtava kunnallinen luottamushenkilö totesikin: "Mistähän me kuntapäättäjät saisimme samanlaisen tekemisen meiningin kuin seurakunnilla on liitoshankkeessa ollut!" ■

Seurakunnat rakenne- muutosten paineissa

RISTO T. NIEMINEN

PAPPISASESSORI, TT, MIKKELIN
HIIPPAKUNNAN TUOMIOKAPI-
TULI

Suomalainen seurakuntarakenne on ollut viime vuosina suurten muutosten kourissa. Vuoden 2000 jälkeen on Suomen evankelis-luterilaisen kirkon kartalta hävinnyt yhteensä 70 seurakuntaa.

SEURAKUNTIA ON sulautunut toisiinsa ja tilalle on perustettu uusia seurakuntia. Pieniä seurakuntia on liitetty suurempaan ja seurakuntayhtymiin on tullut uusia seurakuntia. Myös seurakuntayhtymiä on lakkautettu ja niiden tilalle muodostettu uusia yhdistyneitä seurakuntia. Meneillään on evankelis-luterilaisen kirkon historian suurin rakennemuutosprosessi. On aiheellista kysyä, ovatko näin mittavat muutokset välttämättömiä ja mitä niillä oikein saavutetaan?

Kirkon kannalta peruskysymys on, miten se pystyy kattavasti ja laadukkaasti toteuttamaan hengellistä tehtäväänsä muuttuvassa suomalaisessa yhteiskunnassa. Mikään hallinnollinen rakennemuutos sinänsä ei ole itsetarkoitus. Hallinto ja rakenteet luovat edellytyksiä toiminnalle ja toimintarakenteet ylläpitävät hengellistä elämää. Oikealla tavalla kevyt, joustava ja dynaaminen hallinto- ja toimintarakenne luovat pohjan mielekkäälle toiminnalle, joka tukee seurakuntalaisen kristillistä identiteettiä ja jäsenyyttä kirkossa.

Seurakuntarakenteen muutosta tu-

lee siis tarkastella ensi sijassa toiminnan ja hengellisen elämän kannalta. Eli kysymys kuuluu: toteuttaako nykyinen seurakuntarakenne kirkon perustehtävää parhaalla mahdollisella tavalla?

Massiivinen muuttoliike

Merkittävin rakennemuutoksiin vaikuttava tekijä on mittava muuttoliike. Vuoden 2000 jälkeen 1,4 miljoonaa suomalaista on vaihtanut asuinpaikkaa. Kirkon kannalta näin huomattava maan sisäinen muutto aiheuttaa suuria haasteita sekä tyhjenevän maaseudun että kasvavien kaupunkialueiden seurakunnille.

Useimmissa maaseudun muuttotappioseurakunnissa painitaan taloudellisten ongelmien kanssa. Kun maksukykyinen nuori väki muuttaa muualle, jäljelle jäävä kasvava eläkeläisten joukko ei pysty kunnolla ylläpitämään seurakunnan perustoimintoja ja mak samaan työntekijöiden palkkoja.

Pienien seurakuntien ongelmana on myös monesti työntekijöiden rekrytointi, kun pieni seurakunta kaikkine vaikeuksineen ei ole päteville työntekijöille kovin houkutteleva. Pienen seurakunnan työvoima voi olla myös ylimitoitettua, kun viroissa olevien työntekijöiden määrä pysyy samana vaikka seurakuntalaisten luku on huomattavasti vähentynyt. Väestöltään minimaalinen seurakunta voi menettää myös sisäisen dynamiikkansa ja hengellisen vireytensä.

Suurissa kasvavissa kaupunkiseurakunnissa painitaan toiminnallisten rakennekysymysten kanssa. Mitä tehdä seurakuntiin muuttavien satojen uusin seurakuntalaisten kanssa, jotta he

löytäisivät paikkansa uudessa kotiseurakunnassaan? Tutkimusten mukaan muutto uuteen seurakuntaan on myös monelle se vaihe elämää, jolloin kirkosta eroaminen toteutetaan. Seurakunnan väkimäärän kasvaessa eräänä ratkaisumallina on, että luodaan uusia alueellisia toimintayksiköitä, seurakuntapiirejä ja kirkkoalueita, jotta suuren seurakunnan toiminta saataisiin mielekkäästi organisoitua.

Kunta- ja palvelurakennemuutos

Muuttoliike on myös taustalla meneillään olevassa kunta- ja palvelurakennemuutuksessa, joka tulee radikaalisti muuttamaan suomalaista kuntakenttää.

Kuntaliiton selvitysten mukaan toista sataa kuntaa on tänä vuonna pannut vireille yhdistymis- ja yhteistyöhankkeita naapurikuntien kanssa. Pontimena on ollut eduskunnan tammi-kuussa 2007 hyväksymä niin sanottu puitelaki, joka velvoittaa kuntia antamaan valtioneuvostolle selvityksen syyskuun alkuun mennessä kuntien peruspalvelujen toteuttamisesta vuoteen 2015 mennessä sekä suunnitelmat mahdollisista kuntaliitoksista.

Useita, varsin mittaviakin kuntaliitoksia on toteutumassa vuoden 2009 alussa ja siitä eteenpäin vuoteen 2013 asti, johon kuntarakennemuutosta ohjaava puitelaki on voimassa.

Kirkkolain mukaan seurakuntajaon tulee noudattaa kuntajakoa siten, että kukin seurakunta on kokonaisuudessaan saman seurakunnan tai saman seurakuntayhtymän alueella (KL 3:1). Tulevina vuosina on siis toteutumassa lukuisia kuntaliitoksista johtuvia seurakuntajaon muutoksia, joissa seura-

kuntien pitää valita rakennatarkoituksensa. Näitä ovat seurakuntien lakkauttaminen ja uuden seurakunnan perustaminen, seurakunnan liittäminen toiseen seurakuntaan tai seurakuntayhtymään, seurakuntayhtymän muodostaminen tai seurakunnan lakkauttaminen ja jakaminen se useaan seurakuntaan tai perustaa seurakunnan osasta uusi seurakunta.

Kuntarakenteen muuttuessa seurakunnilla ei ole nykytilainsäädännön mukaan muuta mahdollisuutta kuin lähteä valitsemaan jokin edellä mainituista ratkaisuvaihtoehdoista.

Toiminnalliset muutospaineet

Vuoden 2000 jälkeen toteutuneista seurakuntaliitoksista 42 prosenttia on johtunut kuntaliitoksista. Seurakuntaliitoksissa 58 prosentissa tapauksista on kyse muista, seurakunnan omaan toimintaan liittyvistä tekijöistä. Selvityksien mukaan näitä ovat toiminnan tehostaminen, työvoimakysymykset sekä yhteistoimintaedut suuremmissa yksiköissä.

Pienien seurakuntayhtymien lakkauttamisessa ja yhtymän seurakuntien yhdistymisessä perusteluina ovat olleet hallinnon keventäminen ja työvoiman joustava käyttö.

Kautta maan seurakuntien yhteistyö näyttää viime vuosina huomattavasti tehostuneen. Houkutti-

mena ovat olleet kirkkohallituksen yhteistyöprojekteille antama tuki sekä se yleinen havainto, että seurakuntien tukitoimissa yhteistoiminnalla saadaan taloudellista ja toiminnallista tehokkuutta. Kehittynyt tietotekniikka mahdollistaa talouskirjanpidon, palkanlaskennan ja kirkonkirjojen hoitamisen hyvinkin suurissa yksiköissä ja tietoverkoissa. Myös kiinteistöjen ja hautausmaiden hoidossa seurakunnat ovat etsineet ja löytäneet merkittäviä yhteistoimintaetuja.

Rakenneuudistuksen kehityslinjat

Seurakuntarakenteen uudistamisessa on nähtävissä kaksi kehityslinjaa. Talous ja hallinto pyritään hoitamaan suurissa yksiköissä. Seurakuntien yhdistäminen, seurakuntayhtymien laajentaminen ja rovastikunnallinen tai seudullinen seurakuntien yhteistyö noudattaa tätä linjaa. Varsinkin hallinnossa seurakuntien toiminnassa on ollut paljon vanhakantaista ylimitoitusta, jossa on ollut kyse enemmän itsetarkoituksellisesta vallankäytöstä kuin toimintaa palvelevasta mielekkästä päätöksenteosta.

Myös seurakuntien kiinteistöjen, hautausmaiden ja kirkonkirjojen hoidossa on paljon käyttämättömiä rationalisoinnin mahdollisuuksia.

Toinen kehittämislinja on toiminnallisten yhteisöjen tukemisessa. Seurakuntayhteisö voi olla muukin kuin itsenäinen seurakunta. Kirkko- ja seurakuntapiirit ja kappeliseurakunnat toimipisteineen voivat olla seurakuntayhteisöjä, joihin on luontevaa liittyä. Toimintaa välittömästi ohjaava alue-neuvoston tai kappelineuvoston päätöksenteko on osa seurakunnan paikallisdemokratiaa.

Aluetyö pitää myös yllä maallikkoaktiivisuutta, paikallisidentiteettiä ja paikallisen seurakuntatoiminnan traditioita. Seurakuntayhtymien hallinto ja toimintarakenne palvelee samanlaisia päämääriä – tosin suuremmalla ja

monipolvisemmalla hallinnolla.

Jäsenyyss ja yhteisöllisyys

Seurakuntarakenteella on myös merkitystä jäsenidentiteetille. Viime vuosina kirkosta eroaminen on pysynyt huomattavan korkealla tasolla. Viime vuonna saavutettu ennätyslukema, yli 34 000 eronnutta, antaa viitteitä siitä, että useiden kerrannaisvaikutusten seurauksena eroamisella alkaa olla merkitystä kirkon taloudelle. Jäsenidentiteetin vahvistaminen tulisikin olla merkittävä tavoite kaikilla seurakuntatyön tasoilla. Erityisenä kohteena tulisi olla nuoret aikuiset, jotka muodostavat eronneista valtaosan.

Suuriin instituutioihin kuuluminen on postmodernille kansalaiselle vierasta. Siksi seurakunnan rakenteissa tulisi tietoisesti luoda toiminnallisia yhteisöjä, joiden kautta kirkko saa kasvot ja seurakuntalainen hengellisen kotipaikan. Tällainen toiminnallinen hajauttaminen on tarpeen silloin, kun seurakunnan hallinnolliset yksiköt kasvavat.

Itsekannattavuus

Kirkkohallituksen asettama rakenneyhtöryhmä on asettanut yhdeksi seurakuntarakenneuudistuksen tavoitteeksi seurakuntien taloudellisen itsekannattavuuden.

Kirkolliskokouksessa hyväksytty seurakuntien tukijärjestelmä tähtää keskusjohtoisten tulonsiirtojen vähentämiseen ja seurakuntien yhteistoiminnan ja yhdistymisten tukemiseen. Seurakuntien koko tulee kasvamaan ja lukumäärä vähenemään. Seurakuntien itsekannattavuuden vahvistamisella pyritään varautumaan mahdollisesti edessä oleviin taloudellisesti ankeisiin aikoihin.

Suuren väestönosan eläköityessä vuoden 2010 jälkeen kirkon verotulot voivat notkahtaa alaspäin. Myös kirkosta eroamiset vaikuttavat väistämättä negatiivisesti seurakuntien talou-

teen. Kirkon julkisoikeudelliseen asemaan ja verotusoikeuteenkin saattaa tulevana vuosikymmeninä tulla muutoksia. Suuret ja tehokkaat, joustavasti hallinnoidut seurakuntayksiköt ovat supistuvan talouden paineissa kestävämpiä kuin pienet.

Suurten ikäluokkien siirryttyä eläkkeelle kirkkoa voi kohdata työvoimapula. On tarkoituksenmukaista, että työvoiman joustava liikkuminen yli nykyisten seurakuntarajojen olisi kitkatonta. Nykyisellään seurakuntarajojen ylittäminen on monille työntekijöille yllättävän vaikeaa. Siksi lainsäädännön ja työsopimusten uudistamista tulisi kehittää siihen suuntaan, että seurakuntien välinen työvoiman yhteiskäyttö olisi juohevaa.

Seurakuntien yhdistyminen antaa erään ratkaisumahdollisuuden työvoiman joustavaan käyttöön. Työvoiman suhteen suuri seurakunta voi olla itsekannattava voidessaan hoitaa sisäisin järjestelyin työntekijöiden sijoittamista sinne, missä heitä tarvitaan.

Monille kirkon työntekijöille seurakuntarakenteen uudistukset synnyttävät monenlaisia pelkoja ja uhkakuvia. Työyhteisö, työnkuvat, esimiehet ja seurakuntayhteisöt muuttuvat. Työntekijä joutuu rakenneuudistuksissa jättämään monia tuttuja ja turvallisia asioita.

Rakenneuudistuksessa on kuitenkin syytä katsoa omaa reviiriä laajemmalle. Työn kehysten muuttuminen ja laajentuva yhteistyö toisten kanssa on mahdollisuus rikastuttaa myös oman työn sisältöä. Sekin on syytä muistaa, että kirkon kokonaisedun kannalta yhteiskunnan rakenneuudistusten vauhdissa pysyminen on välttämätöntä.

Lisää seurakuntarakennetta koskevaa pohdiskelua on Kirkkohallituksen asettaman seurakuntarakennetyöryhmän väliraportissa "Läsnäolon yhteisö" (www.evli.fi/keskushallinto/seurakuntarakenne). ■

Henkilöstö seurakuntarakenteen muutoksessa

LEENA VALLENIUS

HALLINTOJOHTAJA (EMERITUS),
MIKKELI

leena.valenius@dnainternet.net

Seurakuntien henkilöstö työskentelee tällä hetkellä monien murrosten keskellä. Vilkas muuttoliike, siitä johtuvat talouden vaihtelut, seurakuntalaisten elämäntavan muutokset ja väestön sekä henkilöstön ikääntyminen vaikuttavat työskentelyolosuhteisiin.

Muutostilanteissa tarvitaan sekä tietoa muutokseen vaikuttavista syistä ja seurauksista että yhteistoimintaa, jotta seurakunnan perustehtävät voidaan hoitaa ja henkilöstö säilyttää innostuneen ja myönteisen asenteen työtään kohtaan.

Seurakuntien lukumäärä on kuluvalla vuosikymmenellä pienentynyt 70 seurakunnalla, joten varsin monessa seurakunnassa on kertynyt kokemuksia rakennemuutoksen toteuttamisesta. Jossakin muutos on saanut aikaan innostunutta työtettä ja luonut uusia mahdollisuuksia hoitaa kirkkolain mukaisia tehtäviä. Toisaalla on ollut havaittavissa ristiriitoja, uupumusta ja pettymystä. Muutosta valmistelevien omat asenteet ja tieto muutokseen liittyvistä tehtävistä vaikuttavat ratkaisevasti prosessin kulkuun. Murrosvuodet ovat joka tapauksessa työntäyteisiä ja monenlaisia tunteita herättäviä ajanjaksoja.

Noin 1,5 miljoonan kansalaisen lisäksi asuvan sellaisten kuntien alu-

eella, joiden valtuustot ovat tehneet päätöksen kuntaliitosmahdollisuuden selvittämisestä. Koska seurakuntajaon tulee noudattaa kuntajakoa siten, että kukin seurakunta on kokonaisuudessaan saman seurakunnan tai saman seurakuntayhtymän alueella (KL 3:1), on lähivuosina odotettavissa lukuisia uusia seurakuntajaon muutoksia.

Rakennemuutosten valmisteluun tuo omaa lisäväriään se, että valittavana on monta eri vaihtoehtoa. Seurakuntarakenteen muutoksessa voidaan: 1. lakkauttaa seurakunnat ja perustaa niistä kokonaan uusi seurakunta, 2. liittää seurakunta toiseen seurakuntaan tai seurakuntayhtymään, 3. muodostaa seurakunnista seurakuntayhtymä tai 4. lakkauttaa seurakunta ja jakaa se useaan seurakuntaan tai perustaa seurakunnan osasta uusi seurakunta.

Jokainen murros on ainutkertainen. Esille tulevat asiat riippuvat muun muassa siitä, mikä aiheuttaa rakennemuutoksen. Johtavatko siihen seurakunnista nousevat syyt vai aiheuttaako muutoksen kuntaliitos? Neuvotteluja käyvien seurakuntien kokemukset hyvästä yhteistyöstä helpottavat rakennemuutosvalmisteluja. Seurakuntajaon muutokseen voidaan myönteisten kokemusten ohjaamina ajautua, jos henkilöstöt ovat vuosia kestäneen seurakuntien välisen yhteistyön aikana oppineet luottamaan toisiinsa ja löytäneet yhteisiä tapoja tehdä työtä. Toisaalta nopeasti julkisuuteen tullut kuntaliitosratkaisu voi pakottaa seurakunnat muutaman kuukauden ajassa valmistelemaan oman yhdistymisen sä.

Yhdistymisneuvottelujen alkuvaiheissa ovat seurakuntien luottamus-

henkilöt avainasemassa. Viranhaltijoiden tehtävänä on antaa heille tarpeellinen tieto seurakunnan nykytilasta, odotettavissa olevasta kehityksestä ja muutoksen vaikutuksista. Aloitteen seurakuntajaon muuttamisesta voi tehdä kirkkovaltuusto, yhtymään kuuluvan seurakunnan seurakuntaneuvosto, tuomiokapituli tai piispa (KL 13:1). Päätöksen seurakuntajaon muuttamisesta tekee kirkkohallitus (KL 3:1).

Henkilöstön osallistuminen seurakuntajaon muutoksen valmisteluun

Hallintolain 41 §:n mukaan hyvään hallintoon kuuluu, että jos ratkaisulla on huomattava vaikutus työntekoon, tulee viranomaisen varata henkilöstölle mahdollisuus saada tietoa asian käsitteilyn lähtökohdista ja tavoitteista sekä lausua mielipiteensä asiasta. Rakennemuutoksen onnistumiselle on tärkeää, ettei valmisteluissa vain hoideta välttämättömin lain edellyttämä tiedotus ja kuuleminen, vaan että henkilöstö voi olla mukana muutosta suunnittelemassa. Useimmin esitetty kysymys murrostilanteessa on: Miten minun käy? Asiallinen tieto muutoksen vaikutuksista auttaa selkeyttämään tilannetta ja poistamaan pelkoja.

Muutoksessa tarvitaan vahvaa johtajuutta. Erityisesti sitä kaivataan kirkkoherralta ja talousvastaavalta, jotka ovat keskeisesti koko murroksen ajan valmisteluissa mukana. Työyhteisön sisäisillä järjestelyillä tulisi voida vapauttaa heidät joistakin muista virkatehtävistä, jotta aikaa muutoksen valmisteluun on riittävästi.

Seurakuntien yhdistymisneuvottelut ovat usein hyvin tunneherkkiä ti-

MATTI KARPPINEN/KUVAKOTIMAA

Työn muutosten kuormittaessa itsestään huolehtiminen ja läheisten ihmissuhteiden hoitaminen auttavat selviytymään.

lanteita. Kun ei tiedetä lopputulosta, ei neuvottelujen etenemisestä uskalleta viestiä mitään. Silloin erilaiset huhut lähtevät liikkeelle. Vääristyneen ja väärittyneen tiedon korjaaminen on vaikeaa. Neuvotteluosapuolina voi olla erilaisen toimintakulttuurin omaavia seurakuntia. Joissakin yhteisöissä on tapana ratkoa asioita avoimesti yhdessä keskustellen. Toisissa taas on voimakkaita johtajia, jotka tekevät ratkaisut itse ja tiedottavat vasta päätöksistä henkilöstölle. Harmillista on, jos henkilöstö saa tietoa muutoksesta vain tiedotusvälineistä. Neuvottelutilanteis-

sa on seurakuntien kesken tärkeää keskustella yhteisistä tiedotustavoista, jotta syntyy keskinäinen luottamuksen ilmapiiri.

Rakennemuutosten valmisteluvaiheessa on tarpeen jakaa tietoa henkilöstölle neuvottelevien seurakuntien nykytilanteesta, toiminnasta, taloudesta ja tulevaisuuden suunnitelmista. Kun pohjatietoa on riittävästi, on mahdollista toteuttaa henkilöstölle kirjallinen kysely, jossa kartoitetaan kunkin työtehtäviin liittyviä toiveita ja pelkoja. Henkilöstö on oman työnsä paras asiantuntija. Jos kyselyvastaukset kä-

sittelee ja raportin niistä laatii joku ulkopuolinen (konsultti/selvitysmies), voi henkilöstö olla avoin ja rehellinen. Näin koottu luottamukselliseen tietoon perustava raportti antaa hyvää pohjaa muutoksen suunnittelijoille. Toki esimiehetkin voivat avoimessa ja turvallisessa työyhteisössä saada luottamuksellista tietoa suunnittelun pohjaksi.

Kun henkilöstön antamat tiedot on koottu, on aika kutsua samaa työtä tekevät eri seurakunnista yhteisiin neuvotteluihin. Silloin on mahdollista esitellä omaa työtä, sen tavoitteita ja haas-

teita. On hyvä muistaa, että jokaisen seurakunnan toimintakulttuurilla on oikeutuksensa. Se on syntynyt vuosien mittaan. Monen työntekijän on vaikea ajatella, että työtapaa tulisi muuttaa. Joskus esiintyy tarpeetonta alemmuudentunnetta ja oman osaamisen vähätelyä. Vaikeinta muutoksen kohtaaminen on niille, jotka ovat pitkään toimineet samassa tehtävässä. Heille ei ole ehtinyt tulla sitä onnistumisen kokemusta, mikä työpaikkaa vaihtaneilla on takanaan.

Henkilöstöryhmien neuvotteluissa voidaan miettiä, miten tehtävät saadaan kokonaisuus huomioiden parhaiten hoidetuksi. Esille voi tulla uusien tehtävien myötä lisäkoulutuksen tarvetta. Jos koulutus voidaan käynnistää ennen seurakuntajaon toteuttamista, parannetaan henkilöstön valmiuksia kohdata uudet tehtävät. Yhteiset koulutustapahtumat lähentävät eri seurakuntien henkilöstöä toisiinsa.

Uudelle yhteisölle muotoutuu ajan mittaan uusi ”me-henki”. Sitä voidaan kehittää vapaamuotoisissa tapaamisissa. Pelkkä hauskan pitäminen yhdessä ei kuitenkaan riitä, jos on epäselvyyttä kunkin vastuista ja velvollisuuksista. Esimiesten asiana on yhdessä henkilöstön kanssa valmistella oikeudenmukaiset ja seurakunnan työlle ja tavoitteille rakentuvat työnkuvat ja henkilöstösuunnitelma hallintoelinten käsitelyä varten.

Henkilöstön siirto uusiin tehtäviin

Jos rakennemuutoksessa liitetään seurakunta toiseen tai seurakunnista muodostetaan kokonaan uusi seurakunta, saattaa kysymys kirkkoherrasta nousta vaikeaksi.

Toiseen seurakuntaan liitettävän seurakunnan kirkkoherran virka lakkaa seurakuntajaon tullessa voimaan. Jos lakkautettavassa virassa on vakinaisen kirkkoherran, kirkkohallitus siirtää hänet laajenevaan seurakuntaan perustamaansa kappalaisen vir-

kaan. Laajenevan seurakunnan kirkkoherrana jatkaa sen virassa oleva kirkkoherra. Jos kahdesta tai useammasta seurakunnasta muodostetaan yhdistämällä uusi seurakunta, kirkkohallitus määrää, mikä tai mitkä kirkkoherran virat lakkaavat ja kenestä vakinaisissa virkasuhteissa olevista kirkkoherroista tulee uuden seurakunnan kirkkoherra. Kirkkohallitus lakkauttaa myös toiseen seurakuntaan liitettävän seurakunnan kappalaisen ja kanttorin virat.

Kirkkohallitus perustaa muutostilanteessa vakinaisissa valtakirjaviroissa oleville kappalaisille ja kanttoreille laajenevaan seurakuntaan vastaavat virat ja siirtää heidät niihin. Samoin kirkkohallitus menettelee, jos lakkautetuista seurakunnista muodostetaan uusi seurakunta (KL 13:3). Tuomiokapituli antaa siirretyille viranhaltijoille valtakirjat uusiin virkoihin.

Muun henkilöstön osalta on pääsääntönä, että päätoimiset viranhaltijat ja pysyväisluontoisessa päätoimisessa työsuhteessa olevat työntekijät siirretään joko laajenevaan tai uuteen seurakuntaan perustettaviin, heille soveltuviin virkoihin ja työsuhteisiin (KL 13:2). Hallinnollinen menettelytapa riippuu siitä, millaisesta muutoksesta on kysymys.

Tärkeää on kuitenkin huomata, että siirtyvällä henkilöstöllä, myös valtakirjaviranhaltijoilla, on oikeus saada palvelussuhteeseensa kuuluvat edut sellaisina, etteivät ne ole epäedullisemmat kuin heille aikaisemmin kuuluneet vastaavat edut.

Kirkkolaki ei tunne määräaika, jona henkilöstöllä olisi seurakuntajaon tapahduttua irtisanomissuoja. Sen vuoksi on tärkeää, että yhdistymisvalmistelujen yhteydessä laaditaan useiden vuosien mittainen henkilöstösuunnitelma, jossa huomioidaan henkilöstön esittämät työtään koskevat toiveet, eläkkeelle siirtymiset ja henkilöstön mahdollisesti ilmoittamat tarpeet erilaisten pitkäkestoisten vapai-

den käyttöön sekä muutostilanteesta joillekin viranhaltijaryhmille noin vuoden ajalle syntyvät lisääntyvät työtehtävät.

Mikäli seurakunta liitetään jo toimitaan seurakuntayhtymään tai seurakunnista muodostetaan uusi seurakuntayhtymä, säilyttävät seurakuntatyön viranhaltijat entiset virkansa ellei yhtymän perussäännössä sovita joidenkin seurakuntatyön tehtävien yhteisestä hoitamisesta yhtymän tehtävänä. Silloin näiden tehtävien hoitajiksi siirretään viranhaltijoita seurakunnista yhtymälle. Koska yhtymä hoitaa merkittävän osan talouteen, hallintoon, henkilöstöhallintoon, kiinteistötoimeen ja hautaustoimeen liittyvistä tehtävistä, siirtyvät näitä asioita hoitaneet viranhaltijat ja työntekijät yhtymän palvelukseen.

Miten selvittää muutoksesta?

Muutostilanne nostaa esiin erilaisia pelkoja. Osa niistä johtuu siitä, ettei tiedä, mitä uudessa yhteisössä tekee ja kenen kanssa. Mitä minulta odotetaan? Osaanko, jaksanko, haluanko muutosta? Muutos pakottaa miettimään, mikä työssä ja sen ihmissuhteissa on tärkeää, mitä voi jättää pois ja mitä saa tilalle. Luottamuksen, avoimuuden ja rehellisyyden merkitys korostuu. Ei muutoksessakaan tarvitse alistua mihin tahansa. Mutta kaikkea tahtomaansa ei aina voi saada. On hyvä pohtia, mitä voi muuttaa, ja jos kaikki ei toteudu toiveiden mukaisesti, tulee hyväksyä asiat, joita ei voi muuttaa.

Oman ammattitaidon ylläpito ja kehittäminen, kunnostaan huolehtiminen ja läheisten ihmissuhteiden hoitaminen auttavat, kun työn muutokset kuormittavat tavallista enemmän. Kun seurakunnissa otetaan henkilöstö mukaan muutoksen suunnitteluun, varmistetaan parhaan mahdollisen lopputuloksen saavuttaminen. Muutos voi olla myös mahdollisuus! ■

”Varhain aamulla tartuimme työhön”

Seurakuntaliitos työntekijän näkökulmasta

SUVI KLEMOLA

DIAKONISSA, SIIKASALON SEURAKUNTA, RUUKIN KAPPELI

Ruukin ja Vihannin seurakuntien yhdistäminen Siikasalon seurakunnaksi aiheutti harmaita hiuksia työntekijöille, mutta avasi myös uusia ovia. Diakonissa Suvi Klemola kertoo kokemuksistaan seurakuntien yhdistämisestä.

Ruukin ja Vihannin seurakuntien yhdistäminen yhdeksi Siikasalon seurakunnaksi toteutui 1.1.2006. Minä ”hypäsin kelkkaan” sopivasti suoraan äitiyslomalta lyhyen hoitovapaan jälkeen vuoden 2005 loppupuolella. Tämä oli ihan hyvä ratkaisu, sillä nythän seurakunnassamme puhalsivat muutoksen tuulet ja paljon uutta oli edessä. Seurakuntaliitokseen liittyen kokouksia oli todella usein, ihan väsymykseen asti. Aluksi tietenkin tutustuimme uusiin työtovereihin, kerroimme itse kukin työstämme ja itsestämme. Loimme katsauksia tulevaan pohtien sitä, mitä itse kukin toivoo ja odottaa työssään tapahtuvan seurakuntaliitoksen myötä. Moni toivoi yhteistyön sujuvan hyvin ja luontevasti, yhteistyön todettiin myös antavan voimaa. Teimme myös pidemmälle aikavälille suunnattavia suunnitelmia, muun muassa millainen on Siikasalon seurakunta 3-5 vuoden kuluttua. Ainakin tätä yrittiin hahmottaa.

Varmaan kaikki toivoivat sitä, että ihmisillä olisi matala kynnyksellä tulla seurakuntaan ja että he kokisivat olevan-

sa seurakunnassa kotonaan, Taivaan Isän sylissä. Yhteinen tavoite oli myös tarjota seurakuntalaisille tasapuolisesti mahdollisimman hyvää palvelua, jopa entistä parempaa.

Yhteisissä kokouksissa pohdimme paljon myös seurakuntamme perustehtävää ja sitä, kuinka tämä näkyy itse kunkin työssä. Vaikka jokainen tekee omaa työtään omalla tavallaan eri työaloilla, on meillä yhteinen tehtävä; tuoda rakastava ja armahtava Jumala ihmisten arkipäivään ja juhlaan. Omalla työllämme voimme kertoa siitä, että Taivaallinen Isämme välittää ihan jokaisesta ihmisestä. Ja koska Jumala välittää meistä, ei ole yhdentekevää, miten työemme ja tehtävämme seurakunnassa hoidamme.

Muutoksia ja puutteitakin

Seurakuntaliitoksen myötä uudet luottamushenkilöt aloittivat tehtävänsä, heistä tutuimmaksi tulivat uuden kappelineuvoston jäsenet. Kävimme kappelineuvoston kokouksissa kertomassa itsestämme ja työstämme, ja neuvoston jäsenillä oli mahdollisuus kysellä meiltä seurakunnassa tehtävästä työstä. Kappelineuvosto vastaa seurakunnan työntekijöiden kanssa yhdessä käytännön työn toteuttamisesta ja tekee esityksiä ja aloitteita yhteiselle kirkkoneuvostolle.

Diakoniatyön alueella Ruukin kappelissa merkittävin muutos oli diakoniatyön johtokunnan lakkauttaminen ja monien diakoniakylätoimikuntien työn hiljeneminen. Vaikka diakoniakylätoimikuntien työn oli tarkoitus jatkaa kuten ennenkin, ei uusia jäse-

niä entisten tilalle ole saatu. Itse koen, että tämä on ihmisten hiljaista vastarintaa seurakunnan toimintaa kohtaan. Eivät kaikki pidä siitä, että tehdään suuria seurakunta- ja kuntaliitoksia, koska valitettavasti pienemmät niin sanotut syrjäkylät varmasti näistä muutoksista kärsivät. Kun ollaan luomassa jotakin uutta, ”suurta ja mahtavaa”, huomataanko tässä tohinassa yksittäisen ihmisen tarpeet? Ja kuka huomaa sen syrjäkylän perukan mummon yksinäisyyden tai lapsiperheen taloudellisen ahdingon, jos ei diakoniakylätoimikunnan jäseniä omalla kylällä enää ole eikä diakonissa kaiken uuden myllerryksessä ja opettelussa ehdi käymään?

Diakoniakylätoimikuntien toiminnan lakkaaminen on suoraan vaikuttanut käytännön työssä esimerkiksi siten, että diakoniatiloja kylillä kodeissa on todella harvoin, samoin diakoniatyön tempaukset (myyjäiset, talkoot ja niin edelleen) ovat entistä harvinaisempia. Aktiivisia seurakunnan työstä kiinnostuneita vapaaehtoisia todella tarvittaisiin innostamaan mukaan muitakin, jotta tärkeä vapaaehtoistyö ei jäisi aina samojen ihmisten huoleksi. Myöskään ihmisten hätä eri puolilla pitäjä ei niin helposti tule meidän seurakunnan työntekijöiden tietoon, kun ei ole luotettavia diakoniakylätoimikuntalaisia yhteyshenkilöinä kylillä. Ahdingossa olevan ihmisen on varmaan helpompi kääntyä oman kylän ihmisen puoleen kuin yrittää tavoittaa seurakunnan työntekijöitä, jotka saattavat olla outoja ja valitettavan usein vaihtuvia sijaisen sijaisia, ja melkein aina jossakin kokouksessa istumassa

Yhteistyö on rikastuttanut omaa arkityötä ja vanhempien työtovereiden pitkä kokemus on luonut turvallista mieltä meille nuoremmille, sanoo Suvi Klemola.

monta tuntia vastaamatta puhelimeen. Kaikki seurakunnan puhelinnumerotkin vaihtuivat tuosta vain aivan erilaisiksi, eikä näitä uusia numeroita löytynyt mistään. Toisin sanoen ihmiset eivät saaneet yhteyttä tavoittelemiinsa seurakunnan työntekijöihin. Pitkä miinus!

Seurakuntamme taloustoimiston siirtyminen seurakuntaliitoksen myötä Ruukista kokonaan Vihannin virastoon on myös tuonut lisää työtä jokaiselle seurakuntamme työntekijälle. Nyt on pitänyt itse hoitaa todella monia seurakunnan rahaliikenteeseen ja taloushallintoon liittyviä asioita, joista ei ennen ollut harmainta aavistustakaan. On tämä kyllä vaatinut ihan kantapään kautta opettelua ja useita

yhteydenottoja taloustoimiston työntekijöihin (ja itseltäni ainakin lukemattomia tyhmiä kysymyksiä). Oikeastaan nuo kysymykset eivät kuitenkaan ole tyhmiä olleet, eihän näitä asioita ole voinut tietää ennen kuin niihin on pakostakin joutunut ”törmäämään”. Toisaalta on ollut hyvä perehtyä omaan työhön liittyviin asioihin tätäkin kautta.

Työ laajenee ja monipuolistuu

”Harmaita hiuksia” itse kullekin on aiheuttanut myös uuden sähköisen kalenterin ja varauskirjan käyttöön otto ja opettelu, onneksi saimme tähän liittyen hyvää koulutusta. Meille korostettiin kovasti sitä, kuinka tärkeää nyt

on ihan jokaikisen työntekijän sitten käyttää kyseistä tietokoneohjelmaa ja huolehtia siitä, että omat tiedot ovat aina ajan tasalla. Ja kuitenkin, vaikka asioiden hoito tietokoneella olisi kuinka nopeaa tahansa, vie se paljon työaika, joka taas on pois esimerkiksi kotikäynteihin käytettävästä ajasta. Sekään ei ole reilua, että tietokoneita ei ole käytettävissä kaikissa seurakuntamme toimipisteissä, esimerkiksi kaikki seurakuntaemännät, suntiot ja hautausmaatyöntekijät eivät pääse työajallaan koneelle laittamaan vaadittavia tietoja ajan tasalle eivätkä näkemään muiden tekemiä varauksia.

Lisää työtä on tuonut myös paikallisessa sanomalehdessä, Raahelaisessa, julkaistava Siikasalon seurakunnan si-

vu. Tälle sivulle kukin työntekijä vuorollaan laatii kirjoituksen, joka voi olla esimerkiksi kirkkovuoden ajankohtaan liittyvä artikkeli, omia ajatuksia vaikkapa runon muodossa, rukous, tiedottava teksti tai kertomus jostakin seurakunnan tapahtumasta.

Uutta väriä seurakuntamme toimintaan toi vuoden 2007 alussa toteutunut Ruukin ja Siikajoen kuntien yhdistyminen. Kuntaliitoksen myötä Siikajoen seurakunta liitettiin Ruukin kappeliseurakuntaan. Eli ”työmaa” kasvoi Ruukista merta kohti. Uusia haasteita tarjosi erityisesti diakoniatyölle se, että Siikajoella ei ole, eikä ole vuosikausiin ollut, omaa diakonianviranhaltijaa. Suuren helpotuksen tilanteeseen toi se, että Ruukin kappelin määrääminen, testamenttivaroilla palkattu diakonissa käyttää osan työajastaan

Siikajoen diakoniatyöhön.

Uusia ovia avautuu

Diakoniatyön johtokunta olisi pitänyt korvata kappelineuvoston nimeämällä diakoniatiiimillä, mutta asialle ei ole tapahtunut mitään, vaikka olen tästä aina silloin tällöin neuvoston jäseniä muistuttanut. Onneksi uusien työtovereiden kanssa voi joitakin omaan työhön liittyviä asioita jakaa, ja tästä olenkin todella kiitollinen. On ollut suuri ilo tutustua uusiin ihmisiin ja vielä paremmin jo ”vanhoihin” tuttuihin. Mielinkiintoista on ollut kuulla monenlaisia mielipiteitä yhteisistä asioista, yhteistyö on rikastuttanut omaa arkityötä ja avannut uusia mahdollisuuksia. Myös vanhempien työtovereiden pitkä työkokemus on luonut turvallista

mieltä meille nuoremmille. Itse olen pitänyt suurena rikkautena, että olen saanut kuulla heidän ajatuksiaan ja näkemyksiään asioista. Yhdessä olemme pohtineet, kuinka itse kukin työtämme uudistamme ja kehitämme. Tämän koen myös todella tärkeänä, jotta ”raikas” työote säilyisi, työtä olisi mukava tehdä ja jaksaisi kuunnella ihmisten huolia. Yhteistyön myötä on varmaan itse kukin saanut myös rohkeutta tuoda esiin omia ajatuksiaan ja mielipiteitään. Olemme saaneet huomata, että usein kysymyksiin ei ole vain yhtä ainoaa oikeaa vastausta ja saman asian voikin tehdä monella tavalla. Kantavana voimana yhteisessä työskentelyssä on ollut seurakuntamme toiminta-ajatus ”Vapahtajan sylinä ja hengellisenä kasvupaikkana”. ■

M I E L I P I D E

Ehtoollisaineiden jälkikäsitteystä

Ehtoollinen on minulle keskeisin Jumalan kohtaamisen hetki: Kristus syödään, Kristus juodaan. Sen tärkeyden ja pyhyiden vuoksi olen pariltakin piispalta kysellyt ohjeita jäljelle jääneiden ehtoollisaineiden jälkikäsitteystä. Turhaan.

Nykyisessä kirkossani on keskiajan perua ehtoollisaineiden säilytyskaappi, mutta mieleeni ei ole tullut ryhtyä sitä käyttämään. Ei siihen myöskään innostanut Jussi Koiviston kirjoitus (Crux 2/2007, 35). Mielestäni hänen perustelunsa ovat hataria ja jopa luterilaisen opin vastaisia.

Ekumeenista hyötyä ratkaisusta ei olisi. Käsittääkseni ehtoollisyhteyden puuttuminen vanhoihin kirkkoihin

päin ei johdu ensisijaisesti ehtoollisopista vaan virkakäsityksestä: me luterilaiset papit emme ole vanhojen kirkkojen näkökulmasta oikeita pappeja, joten toimittamamme ehtoollinen ei ole pätevä. Siunattujen ehtoollisaineiden säilyttäminen voisi päinvastoin rikkoa suhteitamme jopa toisiin luterilaisiin ja protestanttisiin kirkkoihin.

Pedagoginen hyötykin on kyseenalainen. Voisi syntyä vaikutelma, että oppimme mukaan Kristus olisi läsnä ehtoollisaineissa myös käytön ulkopuolella. Niinhän ei ole: Sakramenttina ei ole pidettävä sellaista toimitusta, mistä puuttuu sakramentin käyttö. Itse käytän ehtoollisopetuksessa virttä 221, jota jo edellä lainasin. Läsnäolon tunteminen lieene uskon ilmentymä.

Miten sitten kohdella arvokkaasti ehtoollisaineita? Ongelmaa eivät tuo

vähässä määrin ylijääneet aineet, sillä ne voi liturgi syödä ja juoda. Itse pyrinkin siihen, että yli jää korkeintaan muutama öylätti ja tilkkanen viiniä. Mieluummin otan siis käyttöön, asetussanat lausuen, lisää aineita, kuin kerralla suuren määrän, josta kenties jää ylitse.

Pulmia tulee vain suuremman määrän jäädessä yli. Silloin on yleensä toinenkin ehtoollisen jakaja, jonka kanssa voimme yhdessä nauttia kertaalleen siunatut aineet. Joskus on tarpeen viedä ne, siunaamattomiin sekoittamatta, sakastiin, jossa myös suntio ja kanttori voivat osallistua niiden arvokkaaseen jälkikäsitteilyyn, siis syömiseen ja juomiseen.

KALLE ELONHEIMO
kirkkoherra, TT, Sauvo-Karuna

Turku in memoriam

JOHANNA LEMMETYINEN

PÄLKÄNEEN SEURAKUNTA

HISTORIAN LEHDET suorastaan humisivat korvissani, kun kesän alussa sain todistuksen käteeni suoritetuista opinnoista. Valmistuin viimeisten joukossa niin sanotuksi C-kanttoriksi II asteen oppilaitoksesta, konservatoriosta. Minä ja opiskelijakollegani (myös oppisopimusopiskelijat) olimme viimeiset, jotka saivat kanttorin paperit Turun Konservatoriosta. Elokuusta 2007 lähtien alimman asteen kanttorin pätevyys saa ammattikorkeakoulusta. Pääsin opiskelemaan siis viime hetkellä.

Kolmen vuoden opiskeluprojekti oli mielenkiintoinen haaste. 120 opintoviikkoon oli ehdettu uskomaton määrä tärkeää ja tarpeellista opittavaa. Sivullisten kunnioituskin meitä kirkkomuusikoita kohtaan nousi selvästi, kun heille selvisi millaisen työmäärän tällä aikataululla saimme tehdä papereiden eteen. Vaikka välillä tuntuikin raskaalta harjoitella neljää - viittäkin instrumenttia yhtä aikaa (ja teoriala, historiala, muut yhteiset aineet lisäksi), niin koen siitä huolimatta oppimani tiedot ja taidot erittäin tärkeiksi.

Kaipasin opintojen aikana tukea hengelliseen kasvuun, valmistuinkin kirkon työntekijäksi. Myös ohjattua työharjoittelua jäin kaipaamaan. Toki meillä oli paljon käytännön tilanteita esimerkiksi: jumalanpalveluksia, perhekerhoissa ja vanhainkodeissa musiikkituokioi-

den pitäminen, konsertteja. Näiden lisäksi omasta aktiivisuudesta riippuen viikonloppuisin töitä (hautajaisia ja jumalanpalveluksia). Mutta pidempi ja yhtäjaksoinen harjoittelu olisi tuonut sen todellisen käytännön työn lähemmäksi ja tutummaksi.

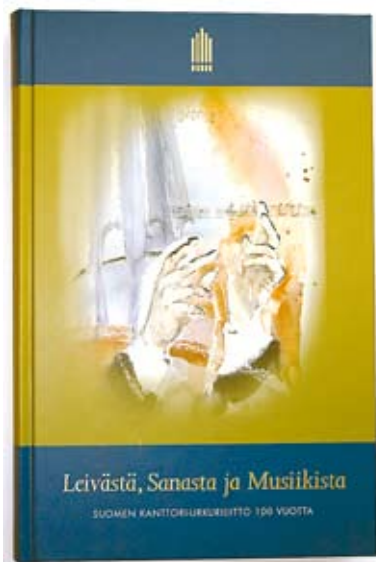
TURUN KONSERVATORIOSSA

voi edelleen valita suuntautumisvaihtoehdoksi kirkkomusiikin, mutta itse tutkinto on musiikkialan perustutkinto, siis ei enää virkaan pätevöittävä. Nähtäväksi jää, riittääkö opiskelijoilla vielä kiinnostusta ja motivaatiota kirkkomusiikin opiskeluun II asteella. Mielestäni perustutkinto antaa ennen kaikkea hyvän pohjan jatko-opintoihin, mutta myös valmiudet kanttorien vapaapäivien tuuraamiseen.

Turku menettää nyt edustajanpaikkansa liiton opiskelijavaliokunnassa. Sen vuoksi tahdon lähettää sydämeliset kiitokset Kanttori-urkuriliiton ja Pappisliiton opiskelijasihteereille ja valiokuntien jäsenille.

Turku vaikenee.

Kirjoittaja valmistui kirkkomuusikoksi Turun Konservatoriosta kesäkuussa 2007.

Suomen Kanttori-urkuriliiton 100-vuotishistoriikki "Leivästä, Sanasta ja Musiikista"

Miksi ja miten kanttorikunta päätyi järjestäytymään valtakunnalliseksi ammattiliitoksi jo vuonna 1907? Mitä on tähän mennessä saavutettu, mihin liittoa vielä tarvitaan?

Satavuotisjuhlakirjassa valotetaan Suomen Kanttori-urkuriliiton aika ajoin myrskyisiäkin vaiheita monesta suunnasta. Professori Reijo Pajamon kirjoittama laaja historiaosuus valokuvineen kuljettaa lukijaa menneiden vuosikymmenten tiiviisiin tunnelmiin – niin musiikkijuhlien ja sävellyskilpailuiden kuin palkkaneuvottelujen-

kin ääreen. Kirjassa kuvataan valaisvasti myös moninaisia vaiheita liiton suhteissa mm. kirkon hallintoon ja Pappisliittoon. Kirjan artikkeliosassa nimekäs joukko kanttoreita ja kirkkomusiikin ystäviä pohtii uuden vuosituhannen mukanaan tuomia haasteita.

Kirjan hinta on liiton jäsenille 25 euroa + lähetys- ja postikulut. Muille kirjaa myydään hintaan 35 euroa + lähetys- ja postikulut. Kirjan tilaukset tuija.kukkonen@akiliitot.fi tai (09) 150 2446.

Juhlat huipentuivat illalliseen Suomenlinnan jyrkevässä Tenalji von Fersenissä. Merellisellä matkalla ilta-auringosta nauttivat entiset, nykyiset ja ehkä tulevatkin kanttorit sekä ystävät ammattiliitoista Suomesta ja ulkomailta.

Kanttori-urkuriliitto täytti sata vuotta

SAKARI VILPPONEN

KANTTORI, PIELISENSUUN SEURAKUNTA

Suomen Kanttori-urkuliiton vuosijuhliin osallistuneet kanttorit saattoivat hiukan ihmetellen todeta, että viime vuosina muutoksen tuulet olivat puhaltaneet vinosti kunnioitettavaan ikään ehtineessä liitossa.

Satavuotias kanttori-urkuriin liitto on kovin erinäköinen kuin edellisten vuosikymmenten SKUL. Ajan haasteisiin vastannut liitto näyttää uudelta ja tuoreelta. Pappis- ja diakonialiton kyljessä toiminut yhdistys on saanut uuden identiteetin ja siitä on tullut osa Akaavan kirkollisten ammattiliittoa, AKIa, jonka peräsimessä on nyt kanttori.

Satavuotiaassa yhdistyksessä miesäänten rinnalla soivat nyt naisäänet entistä vahvemmin. Kun kuorolaulua

esitettiin juhlilla, äänessä oli yleensä sekakuoro. Ensimmäisenä juhlapäivänä kuultiin Helsingin tuomiokirkossa Vox Cantorum -sekakuoroa sekä Sibelius-Akatemian Kuopion osaston opiskelijoiden kuoroa. Niin – sekin oli uutta, että Kuopion osaston musiikilliset saavutukset olivat näyttävästi esillä SKUL:n juhlilla. Ja juhlamessussa voitiin todeta, että perinteikäs kanttorien mieskuoro, Chorus cantorum Finlandiae (CCF) oli muuttunut sekakuoroksi. Uusien ohjelmistomahdollisuuksien avauduttua kuoro lauloi heti kättelyssä Franckin Psalmin 150 suureen oteella. Mies- ja naisäänet olivat löytäneet balanssin. Kuoron tulevaisuus näyttää lupaavalta.

Juhlavastaanotolla oltiin kuitenkin nostalgisissa tunnelmissa, kun CCF:n miehet lauloivat negro spirituaaleja, mutta on helppo ennustaa, että jo lähivuosina rinnalle tulee yhä enemmän CCF:n naiskääriin esityksiä.

Satavuotisjuhlat aloitettiin tiukan asi-

allisesti urkuretkellä Helsingin kirkkoihin. Jukka Aron, Dag-Ulrik Almqvistin, Sixten Enlundin ja Pekka Suikkasen johdolla tutustuttiin kuuteen laatusoittimeen eri puolilla Helsingiä.

Tuomiokirkon ”Kanttori tänään ja huomenna” -konsertissa kuultiin musiikkia yllin kyllin ja muutakin kuin kirkollista: ahvenanmaalaiset esittäytyivät Senaatintorilla, esiintymislava mustanpuhuvine ämyreineen oli suunnattu kohti pyhätön valkeita seiniä. Ämyrien ohella myös sateeseen liittyvät luonnonvoimat jylyivät ulkona. Kirkkomusiikki säilytti kuitenkin pääroolin kirkon sisätiloissa. Vox Cantorum lauloi Heikki Seppäsen johdolla kantaesityksenä Kaj-Erik Gustafssonin Kolme Maria laulua ja jatkoi modernissa hengessä Ulf Långbackan, Harri Kercon ja Harri Viitasen teoksilla. Harri Viitanen soitti myös oman sävellyksensä Lintukuvia uruille.

Tekstilähtöisyys oli ideana Kuopion

osaston opiskelijoiden kuoron osuudessa. Sen alkaessa musiikkia oli kuunneltu jo melkoinen tovi ja kelloja vilkuiltiin, koska kuopiolaisten teoslista näytti jo paperilla pitkältä. Kun kaikki kaksikymmentä tekstilähtöistä teosta oli kuultu, idean rajattomat mahdollisuudet olivat kirkastuneet epäilevimmillekin. Konsertin kestoon liittyen moni jäi kyselemään, mikä vaikutus oli sillä, että yhteisprojektin suunnittelulangat olivat useammissa kuin yksissä käsissä. Jos ajatellaan konsertin otsikkoa, jossa monipuolinen kanttorius oli tarkoitus nostaa valokeilaan, konsertti saavutti kuitenkin hyvin tavoitteensa.

Ne, jotka selviytyivät sateen läpi Kappeli-ravintolaan illanistujaisiin, nauttivat iltapalaa ja iloitsivat aamupuolelle yötä musikaalisessa seurassa.

Vaikuttava juhlamessu avasi toisen juhlapäivän

Juhlamessu oli vahva näyttö kirkkomusiikin merkityksestä jumalanpalveluksessa. César Franckin Psalmilla 150 avattu musiikillinen osuus muodosti alusta loppuun ulottuvan kaaren. Sekä Timo Nuoranteen johtama kanttorikuoro että urkuri Pekka Suikkanen

musisoivat poikkeuksellisen tyylikäästi. Pekka Suikkasen päätös improvisaatioissa Franckin ja Sibeliuksen sävelmät yhdistyivät uudeksi luomukseksi. Messu, johon sisältyi myös piispa Huovisen saarna, nauhoitettiin ja lähetettiin seuraavana pyhänä radiossa. Oli harmillista, että messun vaikuttava päätös, musiikillinen huippupuhetti jäi lähetysajan ulkopuolelle.

Messun ylentämissä tunnelmissa kanttorikunta riensi juhlavastaanotolle, jossa juhlatunnelmaa kohottivat jo pelkällä läsnäolollaan myös vanhat maestrot: Risto Koskinen, Aimo Känkänen, Tapani Valsta ja itse Tauno Äikkä, joka monien yllätykseksi liittyi juhla joukkoon.

Juhlavastaanotolla julkistettiin SKUL:n satavuotishistoriikki ”Leivästä, Sanasta ja Musiikista”. Kirjan päätekijän, professori Reijo Pajamon juhlaesitelmä oli päivän sanallinen kohokohta, ja CCF:n tarjoamat musiikilliset nautinnot nostivat kuulijoiden tunnelmat lähes hurmostelun puolelle.

Juhlakonsertti ”Suomalaista kirkkomusiikkia sadan vuoden ajalta” Helsingin Johanneksen kirkossa sujui vakuuttavasti Jan Lehtolan suunnitelmalla tavalla. Lehtola oli itse koko il-

lan urkujen ääressä. Cornisti Petri Komulainen oli solistina Jouko Linjaman I mosaici di Roma -konsertossa käyrätorvelle ja uruille, ja sopraano Eija Räisänen lauloi Kaj-Erik Gustafssonin Laudaten, hengellisen konserton sopraanolle ja uruille. Lehtola tulkitsi uruilla Taneli Kuusisto, Sulo Salosta ja huipensi osuutensa Oskar Merikannon suureen fis-molli Passacagliaan, urkusävellystemme satavuotiaaseen lippulaivaan.

Ajan aalloilla kohti Suomenlinnaa

Kuten SKUL:n 90-vuotisjuhlilla juhla-aväki astui jälleen laivaan, jonka keula suunnattiin tällä kertaa kohti Suomenlinnaa. Juhlailallisella kuunneltiin paikallisyhdistysten, pohjoismaisten vieraiden ja Akavan liittojen tervehdyksiä ja julkistettiin uudet kunniajäsenet: Lasse Erkkilä ja Marjukka Andersson.

Satavuotisjuhla osoitti, että Kanttori-urkuriliitto on löytänyt yhteisen sävelen monien merkittävien tahojen kanssa. Yhteistyön myötä karttuva tieto ja luottamus luovat myönteisiä odotuksia uudelle satavuotistaipaleelle. ■

Juhlien taustalla kahden vuoden valmistelu

Suomen Kanttori-urkuriliiton hallitus nimesi 100-vuotisjuhlia valmistelemaan toimikunnan, joka aloitti työskentelynsä syyskuussa 2005. Toimikunnan puheenjohtajana oli liiton puheenjohtaja, aluksi Marjukka Andersson ja hänen jälkeensä vuodesta 2006 alkaen Mikael Helenlund. Muut jäsenet olivat Jaana Turunen ja opiskelijoiden edustajana Tomi Satomaa. AKIn apulaistoiminnanjohtaja Annamari Jokinen hoiti sihteerin tehtävät.

Toimikunnan tavoitteena juhlien järjestelyssä oli kunnioittaa menneiden vuosien ansiokasta toimintaa

kanttoreiden ja suomalaisen kirkkomusiikin hyväksi. Yhtä lailla haluttiin myös nostaa esiin nykyisten kanttoreiden vahvuudet ja väläyttää tulevien kanttoreiden osaamista. Alusta lähtien oli selvää, että näin merkittävää juhlaa kannattaa viettää kaksipäiväisenä ja useammassa eriluonteisessa tilaisuudessa.

Juhlapaikaksi päätettiin Helsinki, jossa liiton toimistokin sijaitsee. Helsingin seurakuntayhtymä tarjosi kirkot ja seurakuntasalit käyttöön veloituksetta. Konserttitiloiksi pyrittiin ensisijaisesti valitsemaan suunniteltuun ohjelmaan akustisesti parhaiten

sopivat kirkot. Iltatilaisuudet haluttiin järjestää sellaisissa paikoissa, joissa voitaisiin nauttia kaupungin kesäisestä vehreydestä.

Taiteelliseksi johtajiksi ja esiintyjiksi saatiin maamme eturivin kanttoreita, joita toki olisi ollut valittavissa paljon enemmänkin kuin kahden päivän mittaisiin juhliin mahtui. Juhlailallisella kanttorit saivat vapaata ohjelmansuorituksesta, ja sen hoiti tasokkaasti ja viihdyttävästi tuoreen kansanmusiikin tohtorin johdolla huuliharppuyhtye Sväng. Juhlien käytännön järjestelyistä vastasi AKIn toimisto.

KUUKA MIERIALA-AKSAAMO

Juhlakuoroina toimivat Sibelius-Akatemian Kuopion yksikön kuoro, Chorus Cantorum Finlandiae sekä Vox Cantorum. Illan vapaamuotoisemmasta musiikista nasevine juontoineen huolehti huuliharppuyhtye Sväng. Liiton 100-vuotinen toiminta on koottu juhlakirjaan, jonka toimituskunta paljasti juhlien yhteydessä. Lukuisissa juhlatilaisuuksissa oli innostunutta yleisöä aina tuvan täydeltä. Liiton nykyisen puheenjohtajan Mikael Helenelundin kanssa samaan kuvaan onnistuttiin saamaan kolme entistä puheenjohtajaa, Marjuka Andersson, Lasse Erkkilä ja Risto Koskinen.

SAKARI VILPONEN

Professori Pajamo:

Kanttorit uuden ajan alussa

Suomen Kanttori-urkuriliiton perustaminen 1900-luvun alussa ei tapahtunut hetken mieli-johteesta. Perustamista edelsi kahden vuosikymmenen ajan virinnyt keskustelu kanttoreiden yhteisistä huolista ja pyrkimyksistä.

Liiton perustamisen lähtökohdat ovat löydettävissä taloudellisten epäkohtien lisäksi niistä virtauksista, jotka olivat luonteenomaisia 1800-luvun lopun kulttuurielämän nousukaudelle. Ratkaisevaa oli, että näitä aatteita ajamaan nousi kanttorikunnan keskuudesta kyvykkäitä henkilöitä, joiden panos yhteisten asioiden eteenpäin viemisessä oli ratkaiseva. Tällainen oli muun muassa Kirvun lukkari *Nestor Huoponen*, joka oli paitsi etevä puhuja myös arvostettu valtiopäivämies.

Yhdistyksen syntysanat lausuttiin Turussa kesäkuussa 1905 pidetyssä yleisessä kokouksessa. Tampereella seuraavana vuonna pidetyssä kokouksessa yhdistyksen nimeksi tuli ”Suomen lukkari- ja urkuriyhdistys”. Sääntöjen 1 §:n mukaan yhdistyksen toiminnan tarkoituksena oli ”yhteistunteen herättäminen lukkareissa ja urkureissa, heidän virkakelpoisuutensa kehittäminen sekä tietopuolisessa että käytännöllisessä suhteessa”.

Vaikka vuonna 1907 ei pidetty yleistä kokousta, liiton perustamisajankohdana pidetään ko. vuotta, jolloin senaatti vahvisti liiton säännöt. Yhdistyksen ensimmäisestä puheenjohtajasta, Helsingin pohjoisen suomalaisen seurakunnan kanttori *Oskari Kaakonkalvosta* ammattikunta sai pätevän ja pontevan asioidensa hoitajan.

Professori Reijo Pajamo piti ”Leivästä, Sanasta ja Musiikista” -kirjan julkistamistilaisuudessa Johanneksen kirkon seurakuntasalissa juhlaesitelmän liiton vaiheista 1907–2007.

Lukkarikoulut maaseudulle?

Yhdistyksen ensimmäiseksi koetinkiveksi muodostui kannanotto virkakuntaa koskevaan koulutuskysymykseen. Piispa *O.I. Collianderin* johdolla toiminut koulutuskomitea ehdotti vuonna 1909 ilmestyneessä mietinnössään Turun, Helsingin ja Viipurin lukkari-urkurikoulujen lakkauttamista ja koulutuksen siirtämistä Sortavalassa sijaitsevaan Liikolan diakonialaitokseen. Komitean mielestä oppilaiden siivellisen kehittymisen kannalta tuskin oli hyväksi, että lukkari-urkurikoulut sijaitsivat suurimmissa kaupungeissa.

Kanttori-urkuriyhdistyksen johdossa tieto otettiin vastaan tyrmistyneenä, koska ehdotusta pidettiin täysin epärealistisena. Myöskään professori *Heikki Klemetti* ei voinut ymmärtää, miksi lukkarikoulu tahdottiin välttämättä sijoittaa pieneen maaseutukaupunkiin ja panna vielä pappi koulun johtajaksi. Hän kirjoitti *Säveletär*-lehdessä: ”Niin! Helsinki on jumalaton ja synnillinen kaupunki, jossa viettelykset ovat niin suuret, ettei voi panna

nuorukaisia opiskelemaan kiusausten keskelle. Mutta kuinkas on pappien laita? Eikö heihin kiusaaja yletykään, sillä heidän opiskelevat Helsingissä? – Kanttori-urkuriliiton kanta voitti ja lukkari-urkurikoulut saivat jatkaa toimintaansa.

Vuonna 1924 liiton johtoon asettui Mouhijärven kanttori *Kalle Rytönen*, joka oli ollut liiton hallituksessa alusta pitäen. Rytöksen puheenjohtajakautta voisi kuvailla hyvin tulokselliseksi, sillä liitto sai 1920-luvulla oman äänenkannattajan, *Kirkkomusiikkilehden*, liitto oli mukana järjestämässä ensimmäisiä valtakunnallisia kirkkolaulujuhlia Tampereella, perustamassa paikallisyhdistyksiä sekä järjestämässä opintokursseja. Ensimmäinen opintokurssi järjestettiin vuonna 1929 Helsingissä.

Tehomies vauhdissa

1930-luvulla liiton sihteeriksi ja taloudenhoitajaksi valittiin Teuvan kanttori *Edvard Inkinen*, todellinen tehomies. Inkinen lukeutui niihin monipuolisiin

muusikoihin, jotka toimivat paikkakunnillaan paitsi lukkareina myös kuoronjohtajina sekä erilaisissa yhteiskunnallisissa luottamustoimissa.

Inkinen oli nuorisoseuran esimies, kuntakokouksen ja kansallisseuran puheenjohtaja, suojeluskunnan kuljetuspäällikkö, hän oli mukana perustamassa Teuvalle raittiusseuraa, postitoimistoa, säästöpankkia, osuuskassaa ja karjatalouden tarkkailuyhdistystä. Inkisen ansiosta paikkakunnalle saatiin myös vesijohdot ja puhelinverkosto. Inkisen ensimmäisiä tavoitteita oli liiton jäsenmäärän nostaminen.

Kanttori-urkuriliiton jäsenmäärä oli vuonna 1923 ollut alle 40 prosenttia virkakunnasta. Palkkaustaistelun ollessa kiivaimmillaan 1920-luvun lopulla jäsenmäärä alkoi nousta. Vuonna 1929 liittoon kuului jo 49 prosenttia virkakunnasta. Edvard Inkisen mielestä luku oli silti liian alhainen. Hän lähetti vuonna 1935 jäsenkortin noin 450:lle virassa olevalle kanttorille ja urkurille. Maaliskuussa 1936 jäsenmäärä oli jo 370 ja ylitti vuoden lopussa ensimmäisen kerran 400 rajan.

Talvisodan seurauksena Kanttori-urkuriliitto menetti monta parhaassa iässä olevaa kirkkomuusikkoa. Kaatuneiden virkaveljien perheiden auttamiseksi liitto organisoi laajan keräys- ja avustustyön. Keräyksen tuloksena varoja kertyi virkaveljiltä, yhdistyksiltä ja kirkkokuoroilta lähes 100 000 markkaa. Myös Ruotsin ja Tanskan kirkkomusiikkijärjestöt tulivat mukaan avustustyöhön.

Henkistä tukea liitto sai myös kirkon johdon taholta, kun arkkipiispa *Aleksi Lehtonen* totesi liiton 40-vuotishuhtelilla Turussa: ”Valtava on jälki, joka maamme kanttorien ja urkuriensa väsymättömän aherrusten ja ponnistusten ansiosta on nyt nähtävissä ja todettavissa kaikkialla kansankirkkomme työvainiolla.”

CCF edustuskuoroksi

Kanttori-urkuriliiton imagoa nosti

merkittävästi myös Suomen Kanttori-kuoro (*Chorus Cantorum Finlandiae*), joka perustettiin vuonna 1948 liiton edustuskuoroksi ja joka edustikin liittoa Oslolla vuonna 1949 pidetyssä Pohjoismaisessa kirkkomusiikkikongressissa suurella menestyksellä.

Kanttorikuoron perustaminen voidaan nähdä myös toisesta näkökulmasta. Kanttorikunnan keskuudessa oli nimittäin syntynyt ajatus, että virkakunnan olisi yhteisönäkin pystyttävä tuomaan suuren yleisön tietoisuuteen sellaista ammatillisen kypsyys- ja elinvoimaisuuden osoitusta, mikä olisi omiaan vahvistamaan yleistä luottamusta ja arvontantoa kirkkomusiikillisen julistuksen hyväksi työtä tekevään ammattikuntaan.

Kirkko eli 1950-luvun alussa voimakasta muutos- ja murrosaikaa. Vanhojen, kaavamaisten muotojen tilalle etsittiin uusia, vapaampia muotoja, mikä heijastui nopeasti myös kirkkomusiikkiin aiheuttaen tulkintaongelmia muun muassa siitä, millaista musiikkia voitiin esittää hää- ja hautajaistilaisuuksissa. Myös liiton puheenjohtaja *Armas Maasalo* otti kantaa tilanteeseen kysyen *Kirkkomusiikki-lehdessä*: ”Suosiiko kansankirkkomme profaanimusiikkia?” Maasalons mielestä kirkko pitää kyllä huolta siitä, että saarna pysyy oikeassa opissa ja hengessä, mutta kirkkomusiikilla ei ole niin väliä!

Yhteistyötä Pappisliiton kanssa

Suomen Kirkon Pappisliiton kanssa löytyi yhteistyön muotoja, kun esille nostettiin pappien ja kanttorien jatkokoulutusasiat.

Rovasti *Olavi Airaksen* mielestä valmiuksien opettaminen pyhäkoulun ja rippikoulun pitoon olivat pappien ja kanttorien koulutuksessa olleet liki olemattomat. Kaikki saataisiin uudelle kannalle, jos tuomiokapitulit järjestäisivät papeille ja kanttoreille kurssit näiden erikoisongelmien selvittämistä varten. Kurssien tulisi olla yhteisiä,

koska ne olisivat omiaan myös lähentämään pappeja ja kanttoreita, jotka muutenkin joutuvat työskentelemään paljon yhdessä.

Kanttori-urkuriliiton ja Pappisliiton neuvottelujen tuloksena pappien ja kanttorien ensimmäiset yhteiset luento- ja neuvottelupäivät järjestettiin Järvenpään seurakuntaopistossa elokuussa 1956.

Viiden palkkaluokan korotus

Kenties merkittävin 1960-luvun tapahtuma kanttorikunnan kannalta oli se palkkataistelu, jossa päähenkilöksi nousi liiton varapuheenjohtaja *Risto Koskinen*.

Piispainkokouksen asettama palkkauskomitea ei asettanut kannattamaan Kanttori-urkuriliiton asettamia tavoitteita kanttorin viran alimmaksi ja ylimmäksi palkkaluokaksi. Kun neuvottelut kirkkohallituksen kanssa kariutuivat tuloksettomina, päätti Koskinen viedä asian eduskuntaan. Hän laati kansanedustajia varten kirjelmän, jossa lausuttiin muun muassa: ”Maassamme ei ole toista ammattialaa, jossa palkkauksen määrä koulutuksen vaativuuteen verrattuna on niin alhainen kuin kanttori-urkureilla.”

Eduskunnan laki- ja talousvaliokunta tekikin muutosehdotuksen, jonka mukaan kanttori-urkuriensa palkkaa nostettaisiin liiton ehdottamalla tavalla. Kun kolmas käsittely oli ohi ja puheenjohtajan nuija ”kopsahti”, Koskinen kertoi olleensa ”ekstaasissa”, olihan kanttorien palkkaus noussut peräti viisi palkkaluokkaa.

Yhteiskunnassa tapahtuneet rakennemuutokset heijastuivat ennen pitkää myös kirkon toiminnassa, jonka oli uudistettava niin sisäistä rakennettaan kuin myös toimintatapojaan pysyäkseen kehityksessä mukana. Tässä murrosvaiheessa kirkko sai oman virkaehtosopimusjärjestelmän, jonka avulla palkkojen tarkistaminen kävi joustavammin kuin kirkon palkkauslain muutosten kautta. Kanttori-urkuriliiton oli tehtävä

vä myös ratkaisu siitä, mihin valtakunnalliseen keskusjärjestöön se liittyisi, jotta kanttorikunta saisi parhaat mahdolliset edut – ja päätti siirtyä TVK:sta Akavaan, johon entuudestaan kuului Suomen Kirkon Pappisliitto.

1970-luvulla alkoi kanttorikunnassa ilmetä siirtymistä kirkon viroista muun muassa musiikkioppilaitosten sekä kansalais- ja työväenopistojen palvelukseen, koska opettajatarve alalla oli suuri. Tätä ilmiötä ”pakoa kanttorin viroista” pohdittiin monissa eri yhteyksissä. Kanttori *Jalmari Aalto* listasi taustasyiksi muun muassa sen, että kanttorin virkaa ei riittävästi arvostettu ja että kanttoreita ei valmistu riittävästi, koska koulutukseen pyrkivien joukko on pieni. Myös muut musiikkialat houkuttelivat, koska niissä oli parempi palkka ja selkeämpi työnkuva.

Paineet liittoa kohtaan kasvoivat, kun kirkkoneuvos *Ahti Auranen*kin ihmetteli Lahden neuvottelupäivillä sitä, että vasta valmistuneella papilla on heti samansuuruinen palkka kuin Turun tuomiokirkon urkurilla. Kirkkoneuvoksen kanta oli: ”Elei Kanttori-urkuriliitto pyri parantamaan kanttori-urkurien asemaa, ei sitä kukaan muukaan tee.”

Vuoteen 1976 mennessä muissa kuin

kanttorin viroissa toimivien kirkkomuusikoiksi koulutettujen määrä oli kasvanut lähes kolmannekseen. Tilanetta pidettiin jo huolestuttavana. Pohdinnan aiheena oli, miksi kanttorit siirtyvät pois kirkon palveluksesta ja toisaalta, miten heidät saataisiin takaisin.

Haasteena musiikin kirjavuus

Kanttoreilla on ollut merkittävä yhteiskunnallinen, sosiaalinen ja musiikinhistoriallinen merkitys etenkin paikalliskulttuurissa. Kanttorit ovat usein kokeneet saaneensa suurempaa arvostusta ympäristön kuin kirkon taholta. Kanttori-urkuriliitto on pyrkinyt parhaan tahtonsa mukaan ajamaan virkakuntansa ammatillisia ja edunvalvonnallisia asioita, pyrkinyt huolehtimaan siitä, että kanttorit viihtyisivät työssään, jaksaisivat työssään ja että heille maksettaisiin oikeudenmukaista palkkaa.

Mutta kanttorikunta on eräänlaisella rajapyykillä myös ammatillisessa mielessä. Koulujen laulunopetuksen heikko tilanne ja virsilaulun lähes totaalinen katoaminen koulujen opetusohjelmasta ovat jo antaneet ”varoitussignaalin” myös kirkollisen musiikkitoiminnan suuntaan.

Kanttorikunta ja liitto ovat kuin uu-

den ajan alussa. On hyväksyttävä muun muassa se, että viroissa toimii hyvin erilaisen koulutuksen saaneita kirkkomusikoita. On myös hyväksyttävä se, että kirkon on tarjottava erilaista kirkkomusiikkia, koska odotukset sitä kohtaan vahvistuvat vuosi vuodelta.

Niin kuin koululaitoksen piirissä on siirrytty kuntakohtaisiin opetussuunnitelmiin ja kirkon piirissä seurakunta-kohtaisiin ratkaisuihin muun muassa messusävelmistöjen suhteen, myös ennen niin yhtenäisen kirkon musiikkikenttä tulee jatkossa rakentumaan varsin kirjavista musiikkiseurakunnista. Paluu yhteiseen musiikkikäytäntöön ja koulutukseen tuskin on mahdollista. Tässä sirpaloituneessa tilassa Kanttori-urkuriliiton merkitys nouseekin entistä tärkeämmäksi.

Lyhennelmä professori Reijo Pajamon juhlasesitelmästä Suomen Kanttori-urkuriliiton 100-vuotisjuhlassa 15.6.2007 Helsingissä Johanneksen seurakunnan seurakuntasalissa. Puhe pohjautui professori Pajamon laatimaan lähes 200-sivuiseen historiaosuuteen Kanttori-urkuriliiton 100-vuotisjuhlakirjassa ”Leivästä, Sanasta ja Musiikista”. Kirjaa voi tilata AKIn toimistosta. ■

Suomen Kanttori-urkuriliiton 100-vuotisjuhlstipendit jaettu

Suomen Kanttori-urkuriliiton hallitus julisti liiton 100-vuotisjuhlien kunniaksi haettavaksi kolme stipendiä varsinaisille jäsenille ja kolme stipendiä opiskelijajäsenille. Stipendinsaaajien valinnassa noudatettiin liiton stipendirahaston sääntöjä. Opiskelijajäsenten stipendit jaettiin alkuperäisestä suunnitelmasta poiketen kahtena 1.000 euron stipendinä johtuen hakemusten sisällöstä. Stipendit luovutettiin juhlapäiväillisellä Suomenlinnassa 15. kesäkuuta.

Varsinaiset jäsenet

Sirpa Lampinen, osallistuminen So-

cietas Liturgican 21. kongressiin Palermossa 6. - 11.8.2007, 2.000 euroa

Seppo Kirkinen, Käsikellokuoron johtamisen ja käsikellojen soolosoiton opintomatka Yhdysvaltoihin, 2.000 euroa

Riitta Hirvonen, väitöskirjatyö lasten virsiä ja hengellisiä lauluja sisältävistä suomenkielisistä kokoelmista 1866 - 1938 ja niiden vaikutuksesta vuoden 1938 virsikirjaan, 2.000 euroa

Jenni Urponen, Kasvatustieteen pro gradu -työ virsikasvatusoppimateriaalin sisältöön ja laatimiseen liittyvät

luokanopettajien tarpeet, toiveet sekä ideat Maskun kunnan alakouluissa, 2.000 euroa

Opiskelijajäsenet

Cadenza, Oulun seudun ammattikorkeakoulun kirkkomusiikin opiskelijat ry, opintomatka Pariisiin, 1.000 euroa liiton opiskelijajäsenten matkakustannuksiin

Mikko Kallio, Ari Lehtonen, Toni Pussinen, 150 koraalialkusoiton valmistaminen ja julkaiseminen, 1.000 euroa yhteensä.

Varför Finlands ev.luth kyrka har anledning att vara tacksam för 1809 års fred...

Reflektioner kring den norska kyrkans utmaningar

MONICA HEIKEL-NYBERG

T.F. KYRKOHERDE I INGÅ FÖRSAMLING

Oslo var fullt av yppigt blommande syrener i maj, då Merja Laaksamo, Jukka Huttunen och undertecknad som representanter för Finlands Prästförbund deltog i de skandinaviska prästföreningarnas årligen återkommande överläggningsdagar.

Mötet förläggs i tur och ordning till de skandinaviska länderna, så att värdlandet genom sin uppläggning av mötesdagarna har möjlighet betona vilka frågor som just nu lokalt är mest aktu-

ella. Om vi finländare hade dragit våra slutsatser av det festliga programmet, med otroligt festliga måltider och besök på bl.a. Akershus fästning och Lillehammer hade vi kanske trott att prästlivet i Norge bara är sol och samvaro, men vi fick också genom möten med representanter för kyrkostyrelsen, riksdagen och biskopar en mångsidig bild av det reformationsarbete som pågår inom kyrklig lagstiftning.

I Norges prästförbund, och i hela Den Norske Kirke, brottas man med frågorna kring kyrka och stat. Frågeställningarna liknar långt de diskussioner som fördes i Sverige med anledningen av skilsmässan mellan kyrka och stat där, möjligen med undantag för att den norska statskyrkan är ännu starkare bunden till staten än vad dess

svenska systerkyrka var.

Nästan två tredjedelar av kyrkans inkomster kommer ur kommunala skattemedel, medan den sista tredjedelen tillförs av statsbudgeten och en del medel kommer från fonder och testamenten. Organisatoriskt har kyrkan i Norge en i lag fastställd tredubbel beslutsfattarestruktur. Dels en demokratisk beslutsordning med valda representanter, dels en statlig beslutsstruktur där prästerskapet fungerar som en del av tjänstemannakåren och slutligen den lokala församlingens självbestämmanderätt. Arbetet styrs m.a.o. i hög grad av statens lagstiftning, men också av kyrkostyrelsebeslut och församlingens lekmän.

I takt med den ökande sekulariseringen, där i detta nu 83 % av norr-

MERJA LAAKSAMO

I maktens hjärta: i plenisalen fattas beslut om både norska kyrkan och staten.

männen hör till statskyrkan, har kraven på en skilsmässa stat-kyrka vuxit allt starkare. År 2002 tillsattes en arbetsgrupp för att utreda hur detta kunde ske, och det betänkande arbetsgruppen sammanställde befinner sig nu på slutrakan av en utlåtanderunda. I korthet föreslår man att grundlagen ändras så att alla paragrafer som gäller Norges ev.luth kyrka sammanförs till en egen kyrkolag, vilket alltså tidigare inte har existerat. Staten fortsätter att värna om den norska kyrkan som offentlig statskyrka, samtidigt som kyrkan fortfarande kommer att vara ledd av staten som samtidigt också skall förvalta religionsfriheten och jämlikheten mellan samfunden...

För prästerna kommer reformen att innebära en mängd förändringar

Hitills har antalet prästtjänster varit

en fråga för regeringen som genom statsbudgeten detaljerat har påverkat kyrkans arbete. Om den norska kyrkan inte längre åtnjuter samma statliga stöd faller bottnen ur församlingarnas ekonomi, särskilt i glesbygden. Löneutvecklingen och med den nyrekryteringen drabbas direkt. Redan nu har den norska kyrkan betydligt färre präster/medlemmar än t.ex. vår finska ev.luth kyrka.

Det norska prästförbundet oroar sig också för prästernas ställning i förhållande till församlingarna om arbetsgivaransvaret överförs från staten till lokalförsamlingen.

Presteforeningen, eller prästförbundet, ansvarar i detta nu för den största delen av prästernas vidareutbildning och får också statsstöd för denna verksamhet. Det nya förhållandet mellan statsmakt och kyrka påverkar också denna balans, och därmed prästernas

professionella kunnande och fackliga stöd.

I diskussionerna kändes det gott att ha stöd av kolleger med olika erfarenheter. Av oss skandinaver har kanske Sverige gått längst på vägen mot en demokratiskt styrd kyrka, medan Danmark utarbetar sin egen modell – minus ett stift, sedan Färöarna den 29 juli i år blev en självständig kyrka. Vi finländare kunde många gånger om konstatera att det bästa som hänt Finlands ev.luth kyrka i ljuset av den pågående skandinaviska debatten är att Storfurstendömet Finland år 1809 blev en del av tsarriket. De skickliga förhandlare som då förhandlade med staten, det vill säga Ryssland, och fick igenom våra rättigheter till en egen kyrka lade en grund som har hållit att bygga på i nära 200 år, och som väl håller också för nya sekel. ■

HAKUTEOS VARHAISKRISTILLISEN KIRJALLISUUDEN LUKIJOILLE

Uuden testamentin sanakirja kreikka-suomi

Matti Liljeqvist

34 €

Lähes 7000 sanan sanakirja sisältää mm. Nestle–Alandin toimittaman kreikankielisen Uuden testamentin, Novum Testamentum Graece, koko sanaston sekä Apostolisten isien kirjojen sanaston.

Lisää kreikkaa: www.finnlectura.fi

Aila Lauha:

Nainen tiedekunnan johtajana

ULLA SAVONENKAPPALAINEN, ESPOON TUOMIO-
KIRKKOSEURAKUNTA

– Olen aina tehnyt kovasti töitä. Ja tykännyt siitä, mitä teen. Tiedonhalu on ajanut minua eteenpäin. Olen etuoikeutettu, koska olen saanut tehdä sitä mikä minua kiinnostaa, sanoo Aila Lauha, kirkkohistorian professori ja teologisen tiedekunnan dekaani. Lujaa työntekoa hän pitää uransa salaisuutena.

Aila hoitaa teologisen tiedekunnan määräaikaisen dekaanin virkaa jo toista kolmivuotiskauttaan. Dekaanin työ on hänestä erityisen innostavaa ja haastavaa, koska tiedekunnan johtajana dekaanin kuuluu kehittää tiedekunnan toimintaa. Sitä hän voi tehdä omissa kiinnostustensa pohjalta.

Tutkijanura aukeaa

Aila sanoo ajautuneensa yliopistouralle. Häntä pyydettiin työhön tiedekuntaan jo ennen kuin hän valmistui teologian maisteriksi, aluksi hallintotekniikkaan. Naispuolisille teologeille ei tuolloin, 1970-luvulla ollut paljon mahdollisuuksia työmarkkinoilla. Lähinnä naisille oli tarjolla paikkoja sairaaloissa ja uskonnonopettajina. Niinpä Ailalla ei teologiseen tullessaan ollut muita suunnitelmia kuin opiskella teologiaa, koska se kiinnosti häntä. Sisaruksista Heikki ja Kaisa olivat jo päätyneet samalle uralle.

Opintoalan valintaan vaikutti myös läheinen Sirkka-täti, joka oli aloittanut teologian opiskelun 1930-luvulla, jolloin se oli naiselle harvinaista ja aliarvostettua. Täti päätyi vaihtamaan alaa, ja hänestä tuli lastentarhanopet-

taja Ouluun, Ailan koulukaupunkiin.

Jo kouluaikana Aila oli kiinnostunut yhteiskunnallisista ja sosiaalieettisistä kysymyksistä. Teologian maisteriksi hän valmistuikin pääaineenaan etiikka. Koska Ailaa kiinnosti myös historia, hän suoritti toisena tutkintonaan filosofian maisterin tutkinnon.

Kirkkohistoriassa yhdistyvät Ailan kiinnostuksen kohteet: teologia, yhteiskunnalliset ja eettiset kysymykset sekä historia.

– Historia elää. Se on tätä päivää. Kirkon historia näyttää sen toiminnan keskeiset elementit, joiden valossa on kiintoisaa tarkastella kirkon nykyisiä toimintatapoja, sanoo Aila.

Lapin lumo

Aila on syntynyt Sallassa seitsenlapsisen perheen nuorimmaisena. Perheen isä oli kirkkoherra, opettajankoulutuksen saanut äiti kotona. Isä kuoli suhteellisen varhain ja tämä joudutti itsenäistymistä. Aila toteaaakin jo varhain tajunneensa, että omillaan on pärjättävä.

– Minun on päästävä säännöllisesti pari kertaa vuodessa omille juurilleni Lappiin, jossa on vielä sisarusarjame yhteinen erämaamökki. Kun katselen Lapin muuttumatonta luontoa, tiedän kuka olen. Saan voimia luonnosta, hiihtämisestä nautin. Ihmeelli-

sintä on hiljaisuus, se, kun Sallassa menee ulos, ei kuulu mitään. Turha kiire ja huolehtiminen ovat poissa, sanoo Aila työhuoneessaan Aleksanterinkadulla, keskellä vilkasta Helsingin keskustaa.

Lohjalla sijaitseva Ailan perheen kesähuvila on myös tärkeä akkujen lataamisipaikka. Siellä hän kesäisin kitkee ja kuskaa multaa puutarhassa.

Ailan perheeseen kuuluu aviomies Riston lisäksi neljä poikaa, kaikki jo aikuisia ja poissa kotoa. Kahdella

RIITTA VUORELA-KUVAKOTIMAA

”Johtajuus vaatii ehdottoman sitoutumista”, sanoo Aila Lauha.

vanhimalla pojalla on perhe ja lapset, kolmaskin on ehtinyt naimisiin. Uranaisen ja perheenäidin rooleja Aila ei ole kokenut vaikeaksi yhdistää.

– Minulla on sellainen muistikuva, että lapset eivät pieninäkään oikeastaan olleet mitenkään rasittavia, eivät sairastaneet paljoa, touhusivat päivällä ja nukahtivat helposti illalla. Nuorimmainen sanoi kyllä pienempänä, että enkö minä voisi vaihtaa ammattia, olla vaikkapa perhepäivähoitaja, muistellee Aila vähän haikeana.

Keväällä eksegetiikan professorin tehtävistä eläkkeelle lähtenyt aviomies Risto on siis yliopistotutkija hänkin.

– Se ei ole rasite, että me molemmat olemme teologeja. Päinvastoin on helpottavaa, että meillä on samanlainen arvomaailma ja käsitteistö, jolla keskustella. Rasittavalta tuntui välillä se, että olimme molemmat samassa työpaikassa. En jaksanut pohtia yliopis-

ton asioita enää kotona, sanoo Aila.

Nainen pappina ja johtajana

– Itse en ole kokenut syrjintää työelämässä siksi, että olen nainen. Tiedän kyllä, että naiset kokevat syrjintää kirkossa. Silloin, kun kirkolliskokous ensimmäisen kerran hylkäsi naispappeuden, minusta tuntui pahalta. Naiset on nyt hyväksytty papeiksi. Seurakuntalaisena olen sitä mieltä, että kirkon johdon pitää jämäkästi hoitaa naispappien syrjintäkysymys pois päiväjärjestyksestä.

– Minulla ei ole pappisvihkimystä. Olisin voinut päätyä myös papiksi, mutta elämä vei muihin tehtäviin, toteaa Aila.

Johtajana naiselta vaaditaan Ailan mukaan samoja ominaisuuksia kuin mieheltä. Johtajan velvollisuus on olla oikeudenmukainen ja tasapuolinen, ja

hänen on huolehdittava alaistensa jakamisesta. Johtajuus vaatii myös organisaatiokykyä ja sitkeyttä sekä ehdotonta sitoutumista.

– Olen itse nopeaotteinen ja usein turhankin kiireinen. Erään johtajavalmennuksen jälkeen yritin hidastaa askeleitani tiedekunnan käytävillä sillä seurauksella, että työtoverini tulivat huolestuneina kysymään, että mikä sinulla on? Johtajakin voivat olla persooniltaan erilaisia. Johtajuus on kehittymässä hyvään suuntaan. Helsingin yliopisto esimerkiksi satsaa kiitettävästi johtajakoulutukseen ja johtajien tukemiseen, sanoo Aila.

Naisena ekumeenisissa yhteyksissä

– Olen mukana eri ekumeenisissa foorumeissa, joissa pohditaan teologikoulutusta. Erityisesti katolisen ja ortodoksisen kirkon edustajien kanssa toimittaessa olen joskus ainoa nainen. Se ei haittaa, en sitä itse usein edes huomaa. Olennaista on, että keskustelemme asioista.

Hedelmällistä keskustelua on Ailan mukaan silloin, kun osataan kuunnella toista ilman, että pelätään oman näkemyksen menettämistä.

– Keskustelu, joka loppuu ”minä olen kuitenkin oikeassa” -asenteeseen, ei johda mihinkään. Itselle tärkeistä periaatteista tai omista uskonpilareista ei tarvitse luopua vaikka kuuntelee toista. Suvaitseminen on sitä, että ottaa vakavasti oman näkemyksensä ja yhtä vakavasti kuuntelee, mitä toiset ajattelevat. Silloin on mahdollista omaksua uutta ja tarkistaa käsityksiään.

Dekaanina Ailan sydäntä erityisen lähellä on kolmen teologisen tiedekuntamme välinen yhteistyö. Teologian opiskelijoiden tulevaisuuden Aila näkee hyvänä. Teologian opiskelupaikkoja on riittävästi ja teologien kysyntä kasvaa. Teologisen koulutuksen laaja-alaisuus antaa kirkon työn lisäksi valmiuksia monelle alalle yhteiskunnassa.

SEURAKUNTARAKENNE MURROKSESSA

Yhdistyvien seurakuntien organisaation ja toimintayhteisön muutosprosessi

Risto T. Nieminen –
Leena Vallenius –
Mikko Tähkänen

261 sivua
2. uudistettu ja päivitetty painos 2007

hinta 20 e

KIRKON TUTKIMUSKESKUS

PL 239, 33101 Tampere
tutkimustilaus@evl.fi
(03) 3123 3400
www.evl.fi/ktk

Evankeliumin lupaus toivosta pappien teemana Italiassa

SEPPO LAITANEN
KAPPALAINEN, SIILINJÄRVEN
SEURAKUNTA

Kolmen vuoden välein pidettävä KEP-kokous oli kesäkuussa Pohjois-Italiassa, Piemonten Torre Pellicessa, joka sijaitsee melko lähellä Ranskan rajaa. Kokoukseen osallistui hieman yli 40 protestanttisten kirkkojen pappisliittojen ja yhdistysten jäsentä 18 Euroopan maasta. Suomesta mukana oli kaksi edustajaa, Merja Laaksamo ja Seppo Laitanen.

Kokouspaikka oli hyvin valittu, sillä saimme samalla mielenkiintoisen mahdollisuuden päästä reformaation kysymysten juurille. Torre Pellicessa vaikuttavan valdolaisten uskonyhteisön keskellä tuntuivat elävän yhä jotenkin tuoreina tutun oloiset periaatteet, joista me nykyluterilaiset taidamme enimmäkseen lukea vain kirkkohistorian lehdiltä.

Valdolaisten nimellä tunnetaan 1100-luvun lopulla Petrus Valdesin toiminnan tuloksena syntynyt liike, jota aluksi kutsuttiin myös Lyonin köyhiksi. Se pyrki aluksi toimimaan sovinallisesti ja saamaan paavin hyväksynnän, mutta sai vastaansa painostusta ja vainoa muun muassa ekskommunikoinnin vuonna 1184 ja harhaoppiseksi ”ikuisiksi ajoiksi” julistamisen vuonna 1215. Paavi julisti ristiretkenkin liikettä vastaan 1400-luvun lopulla. Vainottuna yhteisö hajaantui, mut-

ta jatkoi leviämistä lähinnä Etelä-Ranskaan, Lombardiaan ja eteläiseen Saksaan. Sitten se löysi yhteyksiä samanlaisia ajatuksia edustaviin yhteisöihin, muun muassa hussilaisiin ja reformaatioon, lähinnä Sveitsin reformoituun kirkkoon. Valdolainen liike muovautui reformoituun suuntaan ja nykyisin nimikin on usein muodossa valdolaisharjastus. Reformaatioon liittyminen ratkaistiin barba-kokouksessa vuonna 1532. Seitsemän päivää kestäneen kokouksen muistomerkki on pystytetty Angrognan laaksoon Torre Pellicen alueella.

Vahvimaksi valdolaisharjastukseksi kehittyi Torre Pellicen alue. Sielläkin heitä aika ajoin vainottiin ja he joutuivat jopa luopumaan väkivallattomuuden periaatteestaan puolustustaistelunsa kuluessa. 1848 Piemonte-Sardinian hallitsija antoi valdolaistilaisille kansalaisoikeudet ja uskonvapauden omalla alueellaan. Vasta 1984 he saivat lain perusteella täyden uskonnon harjoittamisen vapauden Italiassa.

Valdolaisten periaatteisiin kuului alun perin vapaaehtoisen köyhyyden, väkivallattomuuden, maallikkoaktiivisuuden ja ahkeran Raamatun tutkimisen ajatukset. Raamatun tärkeyttä kuvaa se, että he tekivät oman Raamatun käännöksenkin alkukielten pohjalta. Lisäksi he englantilaisen Charles Beckwithin avulla järjestivät lapsilleen hyvän kouluopetuksen. Torre Pellicen alueella sanotaan olleen noin 200 kyläkoulua 1800-luvun puolivälissä. Katolisessa kirkossa he aikanaan arvostelivat muun muassa aneita ja pyhimysten palvontaa. Valdolaisten opettajia kutsuttiin barba-nimellä (setä) erotukseksi katolisen kirkon ”isästä”.

Euroopan kirkot eri tilanteissa

Suuri osa delegaateista oli Saksan maakirkoista ja Hollannista. Pohjoismaista puuttuivat Ruotsi ja Islanti. Itä-Euroopan maat olivat hyvin edustettuina, lisäksi mukana oli esimerkiksi Latvian sekä Ranskan, Portugalin ja Espanjan edustus.

Itse kullakin kirkolla oli oma tarinansa kerrottavana. Mieleen jäi erityisesti Espanjan Juan Varelän raskas työsaarna, kun hän yliopistossa opettamisen lisäksi huolehtii kaikista Espanjan evankelisen kirkon itärannikolla sijaitsevista seurakunnista. Romaniasista ja Unkarista kerrottiin hyvästä ekuumeenisesta yhteistyöstä evankelisten ja paikka paikoin myös ortodoksisten seurakuntien kanssa, mutta myös suuresta puutteesta ja EU-odotusten pettymyksestä. Köyhyys on suurta kirkossakin, siis perhettä elättävät miehet eivät halua papeiksi, kun papin palkka ei siihen riitä. Papeiksi tulee yhä enemmän naisia, jotka jäävät elintasopaineissa usein perheettömiksi.

Serbiassa kirkko näytti etsivän vaihtamisen kanavia yhteiskunnassa, joka käymistilasta jälkeä hakee elämisen mallia, ja kirkolta kaivataan ehkä eniten eettistä panosta. Englannin kirkon elämää suitsutettiin joissakin puheenvuoroissa, mutta kirkon oman edustajan näkemys oli itseironisen synkkä: kirkko on kuin muinaista jonneuomaa tai kanavaa esittelevä opas, joka innostuneesti kertoo, että muinoin tässä virtasi vettä – mutta virrat ovatkin nyt jo muualla. Islam ja heluntailaisuus ovat kasvussa, Englannin kirkon on Robert Hampsonin mukaan ”keksittävä itsensä uudelleen”. ”An

SEPPÖ LAITANEN

Eurooppalaisten pappisyhdistysten konferenssiin osallistui edustajia 18 maasta. Kokouksen ohjelmaan liittyi retki luolalle, jossa valdolaistehdöllisesti piileskelivät vainojen aikana.

idea is useless, if it doesn't mobilize", hän totesi. Liettuun Varis Biteniek näki kirkossaan kaksi puolta: pysähtyneeksi luonnehtimansa kotikirkon ja dynaamisiin siirtotyöläisistä koostuvan kirkon lähinnä Irlannissa ja muissa Länsi-Euroopan maissa.

Olin tietenkin osannut etukäteen ajatella, että eri kirkkojen edustajat ilmentävät uskoaan eri tavoin esimerkiksi liturgian ja rukouksen muodoissa. Ja niinhän se olikin. Sitä en kuitenkaan odottanut, että erilaisuus pistäisi kenellekään silmään kovin paljon. Mutta niin vain sain kohdata kysymyksen: mistäs kirkosta sinä oletkaan, kun teet ristinmerkin? No, toisaaltahan meilläkin takavuosisikymmeninä ainakin täällä syrjemmässä liturgia oli lähes yhtä koruton kuin valdolaiskir-

kossa ja siihen verrattuna nykypäivinä ollaan niin selebranttia että...

Toivoa on

Kokouksen teemana oli "Evanke-liumin lupauksen perustuva toivo". Bernin yliopiston UT:n eksegetiikan emeritus professori Ulrich Luz luotasi luennossaan teemaa teologisesti Matteuksen evankeliumin pohjalta. Siitä hän löysi kuvan Jumalan valtakunnasta, joka kutsuu meitä yhteyteensä, mutta myös panemaan kaiken alttiiksi sen saavuttaaksemme. Kristuksen seuraajan tehtävänä on Vapahtajan seuraaminen ja hänen kaltaisekseen tuleminen. Matteus ei kiinnitä huomiota kirkkoon, vielä vähemmän sen rakenteisiin ja organisointiin, vaan

kutsuu henkilökohtaiseen seuraamiseen. Nykypäivänäkkin meidän kristittyinä tulisi nähdä riittävän tärkeäksi esimerkiksi elämäntyyliin ja henkilökohtaiseen uskottavuuteen liittyvät seikat. Kirkonkin tulisi pyrkiä olemaan enemmän jakamisen yhteisö eikä kaikenlaisen ohjeistuksen ja paimentamisen tyyssija.

Toinen luennoitsija, romanialainen ortodoksi professori Viorel Ionita, toi terveisiä Euroopan kirkkojen konferenssista (KEK) Genevestä, missä hän johtaa kirkkojen dialogin komissiota. Ionita korosti vuonna 2001 aikaansaadan Carta Oecumenican merkitystä tulevien vuosien ekumeenisessa työs-kentelyssä, jossa on myös monia vaikeuksia kohdattavana. Näitä ovat esimerkiksi katolisen kirkon hallitseva

asema ja hitaus ekumeenisissa kysymyksissä, eri maissa enemmistöinä olevien kirkkojen haluttomuus dialogiin vähemmistökirkkojen kanssa sekä proselytismi, jota erityisesti erilaiset järjestöt harjoittavat.

Ionita asetti suuria toiveita tänä syksynä Sibiussa Romaniassa pidettävään ekumeeniseen yleiskokoukseen (EEA3), mutta totesi toisaalta paikallistason dialogin olevan tärkeintä. Ekumenian minimimitavoitteen – että kirkot kunnioittavat toisiaan ja pyrkivät auttamaan toisiaan olemaan parempia omassa uskossaan ja kilvoituksessaan – Ionita kuitenkin uskoi toteutuvan vasta ”viimeistä tuomiota edeltävänä torstaina”. Hän myös korosti jatkuvan keskustelun merkitystä, ”dialogille ei ole vaihtoehtoa – paitsi vielä parempi dialogi!”

Mukavana välipalana jäi mieleen myös käynti Pralissa, valdolaisten ekumeenisessa keskuksessa Agapessa (eräänlaisessa pikku-Taizéssa). Matka kapeita vuoristoteitä pitkin oli jo sellaisenaan elämys ja matkan varrella pysähdyimme viettämään kokouksen juhlapäivällisiä. Keskus tarjosi eri puolilta Eurooppaa tuleville nuorille ju-

malanpalveluselämää, työpajatyöskentelyjä ja muita kristittynä kasvamisen elementtejä. Kaunis ja hiljentävä paikka, toisen maailmansodan haavoille syntynyt sekin.

Seuraavan KEP-kokouksen isännöityä taisi eniten haluta nauravasilmäinen luterilaispappi Henryk Reske Puolasta. Hän ei väsynyt muistuttamaan, että tämän hetken tunnetuin puolalainen Adam Malys on luterilainen. Mikäli Puolan vetovoima ja kyky kokouksen järjestämiseen ei riitä, on Suomi vahvoilla isännäksi – meillä näyttää vanhastaan olevan korkea KEP-profiili, jota mekään emme juuri matalammaksi saaneet.

Satunnainen tuttu vastaantulija

Eräs kirkossamme nyt ajankohtainen, ekumeenisestikin merkittävä kysymys tuli vähän kuin ohimennen vastaan paluumatkalla norjalaisten delegaattien kanssa. Norjan kirkossa kysymys diakonaatista on uudelleen esillä, ja Ingeborg Midttømme kysyikin mahdollisuutta saada meiltä jotain materiaalia, jota he voisivat käyttää hyväksi asiaa perusteellisesti valmistellessaan.

He halusivat lähteä työstämään kysymystä nimenomaan luterilaisen tunnustuksen pohjalta. Siihenhän keskustelu meidän kirkossammekin näyttää yhtäältä kulminoituvan. Ei olekaan niin helppoa sovittaa yhteen Tunnustuskirjojen yhden viran ja yleisen pappeuden näkökulmia, kolmisäikeisyyttä ja kirkossamme vallitsevaa virkojen ja tehtävien kirjavuutta. Jonkun lempilapsi saattaa hyvinkin vielä mennä näiden pesuvesien mukana... Vaikka oltiin vielä Italiassa, alkoi heti tuntua ihan kotoisalta.

Ja opettivat norjalaiset meille kiel-tääinkin vähän. Heillä on sana ”raus”, joka tarkoittaa vieraanvaraisuutta ja muutakin kokonaisvaltaista toisen hyvinvoinnista huolehtimista. Ingeborg tähdensi, että sana sopii hyvin työelämään. Sielläkin pitää olla ”raussia”, koko ihmisen huomioon ottamista. Kuinkahan paljon kieliä meidän vielä pitää opetella, että kirkko ja seurakunnat työyhteisöinä pääsisivät pois kiusallisesta silmätikun asemasta työhyvinvointiasioissa?

Terveiset siis ja raus! ■

Tilaa Kuntoremontin esite
ja lomatuksen hakemus
www.a-lomat.fi

Kuntoremontti - aikaa itselle

Rentouttava ja aktiivinen Kuntoremontti on irtiotto arjesta. Syksyllä 2007 on tarjolla laadukkaita lomia terveyskylpylöissä, kuntoutumiskeskuksissa tai urheiluopistoissa. Valittavana on myös lomia 50+ ja 55+ -ryhmille ja teemakuntoremonttilomia.

- ⌘ Lomalla testataan fyysinen kunto, kartoitetaan liikunta- ja ravintotottumukset sekä liikutaan yhdessä. Aikaa on myös lepoon ja hoitoihin.
- ⌘ Kahden vuorokauden Terveystreffeillä tarkistetaan onnistuiko Kuntoremontti?
- ⌘ Kuntoremontin lomatuksi on 330 euroa ja Terveystreffien tuki on 130 euroa.

A-lomat ry | Ratamestarinkatu 11 00520 Helsinki | puh. 020 111 2770 (arkisin 9-12) faksi (09) 145 706 | info@a-lomat.fi

Rempseä puheenjohtaja astui remmiin

Intoa täynnä, kuvailee AKAVAn uusi puheenjohtaja Matti Viljanen tunnelmiaan. Uuden työpaikan käytännön asioita hän vielä opettelee, mutta johtamisen Viljanen taitaa hyvin.

Uuden Insinööriliiton puheenjohtajana aiemmin toiminut Matti Viljanen valittiin toukokuisessa AKAVAn liittokokouksessa puheenjohtajaksi ilman äänestystä. Puheenjohtajaehdokkaista ainoana hänelle oli tuttua jo entuudestaan ykkösmiehen rooli.

– Koko yhteiskunnassa on meneillään suuri murros ja kokemuksesta on apua muutoksen johtamisessa, Viljanen arvioi.

Hänen puheenjohtajakautensa alussa käydään pitkästä ajasta liittotason sopimuskierrosta. Tuore puheenjohtaja antaa liitoille eväiksi asettaa niin kirkkaat ja selkeät neuvottelutavoitteet, että jokainen jäsen ymmärtää ne. Muuten tavoitteisiin ei sitouduta.

– Työmarkkinapolitiikka on voimapolitiikkaa, vain kyllin vahvat liitot saavat haluamansa sopimukset.

Viljasen mukaan osalla akavalaisista liitoista on vielä syytä kehittää vahvuuttaan. Niiden on opittava ymmärtämään työmarkkinamallia, jotta voivat kehittää omaa toimintaansa.

– Välillä puhe on todella neitseellistä tähän raakaan maailmaan, Viljanen kääntää.

Hän kannustaa jäsenjärjestöjä tukemaan toinen toisiaan, sillä mitä vahvempia liitot ovat, sitä vahvempi on AKAVA. Siinä missä osalle jäsenkunnasta ongelmana on matala palkkataso, toisilla on ongelmana vaikkapa yli-

pitkät työpäivät. Yhtenä ongelmana on korkea verotus.

Osaajille osaajien palkka

Akavalaiden käsissä ovat muun muassa johtamiskulttuurin, organisaatioiden tai yleisen kilpailutilanteen muutosten vaativimmat tehtävät. Kun Suomi elää osaamisesta, osaajilla on oltava ykkösasema yhteiskunnassa ja osaamisensa arvoinen palkka.

– Jos tätä väestönosaa ei kuunnella, työmotivaatio ja jopa moraali laskevat, Viljanen muistuttaa.

Jatkuva palkkakuoppa ja tietoisuus eurooppalaisten kollegoiden tuplapalkoista voi johtaa välinpitämättömyyteen, joka heijastuu koko suomalaiseen työelämään.

Yhtenä esimerkkinä Viljanen mainitsee korkeakoulualan, jossa on surkeat palkat kansainvälisesti verrattuna, vaikka juuri sinne Suomen kanalta olisi saatava huippuosaaajat. Korkeakouluihin on kasautunut myös luovattoman paljon epätyypillisiä työsuhteita, muun muassa lyhyitä määräaikaisuuksia.

Viljanen kantaa huolta myös esimerkiksi kulttuuri-, palvelu- ja uuden teknologian aloista. Niillä työskentelee paljon epätyypillisissä työsuhteissa ihmisiä, jotka sopisivat akavalaiseen yhteisöön.

– Se väki on heitteillä eikä minkään keskusjärjestön hallussa.

Jäsenten tahto ykkösasiasia

Huippuosajien kanssa on mielekästä ja motivoivaa työskennellä, Viljanen vastaa kysymykseen, millaista on joh-

taa AKAVAn organisaatiota.

– Minkä tahansa alan johto on akavalaisessa ympäristössä.

Keskusjärjestön hallituksessa yli 15 vuotta ollut Viljanen kuvailee hallitusta hieman jäykäksi ja toivoo tuovansa puheenjohtajana hieman rennompaa meininkiä. Hän kertoo olevansa joukkuepelaaja: muita kuuntelemalla saavuttaa yhteisen näkemyksen. Mutta sivusta johtamista hän ei voi sietää.

– Olen nopea päätöksentekijä, en mikään vitkuttelija.

Puheenjohtajan moton mukaan positiivisilla asioilla on positiivinen lopputulos. Hän haluaa akavalaiseen yhteisöön iloista ilmettä ja me-henkeä. Työyhteisössä on tärkeää hallita negatiiviset tunteet. Kateutta, katkeruutta tai kaunaa ei saa purkaa muihin, vaan on kerrottava suoraan, jos ne johtuvat työyhteisöstä. Yksityiselämääkin koskevat huolet voi mainita, jos itse niin haluaa.

– Itse olen esimerkki. Jos minä mököttän, niin koko organisaatio mököttää.

Eikä Viljasta mököttäjänä tunneta, vaan iloisena ja nauravana. Hiljanen-Viljanen on vauhdikas ja omien sanojensa mukaan tasapuolinen sekä oikeudenmukainen. Toissää pörjäämisessä merkittäviä ovat osaaminen ja tulokset, korvien väli ratkaisee.

Tuttavia yli keskusjärjestörajojen

Matti Viljanen on pitkän linja konkari työmarkkinakentällä. Hän perusti ensimmäisen akavalaisen aluetoimiston Poriin. Sittenmin valtakunnallinen työmarkkinapolitiikka on vienyt miehen. Keskusjärjestö SAK:n pu-

Puheenjohtaja Matti Viljanen korostaa, että AKAVAn on kuunneltava koko jäsenkunnan tahtoa ja sitä on kunnioitettava sekä arvostettava.

heenjohtaja Lauri Ihalaisen Viljanen on tuntenut pitkään: hän arvostaa kollegaa rehtinä ja selkärankaisena palkansaajien puolestapuhujana.

– STTK:n suhteen tilanne on ilkeä eikä selkään puukotus ole hyvä yhteistyön alku.

Korkeasti koulutettujen työmarkkinakeskusjärjestön puheenjohtaja toivoo, että omassa järjestössä ei ikinä mollata naapureita.

– Oma putiikki on pidettävä puhtaana.

Työnantajapuolen EK:n porukka on hyvin tuttua, samoin kuntapuoli. Valtiopuolella on eniten uusia tuttavuuksia, vaikka sekään kenttä ei ole täysin vierasta.

Eri alojen yhteiskunnalliset vaikuttajat ovat tuttuja myös Helsingin Suomalaisen Klubin kautta. Klubilla Viljanen on toiminut muun muassa varapuheenjohtajana.

Vain tulevaisuutta voi johtaa

Viljasen sydäntä lähellä on nuoriso,

josta on hänen mielestään pidettävä hyvää huolta AKAVA-yhteisössä. Nuorissa on tulevaisuus, joka on muutenkin kiinnostuksen kohde. Hän lukee mielellään tulevaisuutta koskevaa tutkimusta – tosin myös muutakin tutkimusta.

Nuorisoon Viljasella on hyvä kontakti lähipiirissä. Kolme, jo aikuista lasta ovat omineet isän koulutusmyönteisyyden. Vanhempi tytär valmistelee työn ohessa psykologian väitöskirjaa. Poika opiskelee kaupallisia aineita ja nuorempi tytär biokemiaa.

Vapaa-ajalla Viljanen harrastaa muun muassa metsästystä, joka on ennen kaikkea luonnossa liikkumista.

– Voin olla metsässä ottamatta pysyä pois pussista koko reissun aikana.

Nuoruuden harrastuksista on säilynyt postimerkkeily. Iso osa vapaa-ajasta kuluu Laitilassa, jossa Viljasen sielu asuu, vaikka mies itse asustelee Helsingin Töölössä. Suku on peräisin Laitilasta ja sinne on noussut kesämökki. Pihapiiriä on kunnostettu omin käsin. ■

Muista lehdistä:

Viljanen sanoo, että akavalaisista papit, kanttorit ja nuoret upseerit ovat surkeimmassa asemassa. Lähes yhtä heikoilla ovat muiden muassa sosiaalityöntekijät, lastentarhanopettajat ja opettajat.

– Näiltä ammattiryhmiltä vaaditaan paljon, mutta palkka on kuin kettufarmin tarhasiivoojalla. Matti Viljanen muistuttaa, että alipalkkaus syö työmotivaatiota.

– En jaksakaan uskoa, että pelkän kutsumuksen varassa jaksaa painaa vuodesta toiseen pitkää päivää. Ihminen elää euroilla. (Länsi-Suomi 7.7.07)

Akavan puheenjohtaja Matti Viljanen, 58, pitää nykyistä palkkatasoa käsittämättömänä.

– Tilanne on ihmeellinen. Osamisen pitäisi olla kannattavaa, jotta sitä voidaan jakaa ja hyödyntää. Ihmisille on annettava intohimoa ja motivaatiota kehittää itseään riittäväällä palkitsemisella. Ei sellainen sairaanhoitaja tai lastentarhanopettaja, jonka naama on huonon palkan takia kuin petolinnun pee, pysty jakamaan hyvinvointia ympärilleen, Viljanen painottaa.

Akavan puheenjohtajan sydämeen hiipii pieni epävarmuus muutamien ammattiryhmien pärjäämisen puolesta. Esimerkiksi pappien ja kanttoreiden palkkataso mietityttää Viljasta.

– En pysty näkemään edes sellaista unta, jossa papit menisivät lakkoon. Papit tekevät kuitenkin pitkiä päiviä, joista pitäisi saada oikeudenmukainen korvaus. (Turun Sanomat 8.7.07)

Seurakuntien yhteisöllisyyden haasteet:

Tilisiirtoja vai lähimmäispalvelua?

HEIKKI HIILAMO

JOHTAJA, KIRKKOHALLITUS,
DIAKONIA JA YHTEISKUNNALLI-
NEN TYÖ

KIRSI HIILAMO

KAPPALAINEN, KÄPYLÄN SEURA-
KUNTA

Onko lähimmäisyys vain rahan lahjoittamista? Onko rahalahjoitusten yleistymisessä vaarana yhteisöllisyyden rapistuminen? Miten seurakuntien papit ja diakoniatyöntekijät voisivat edistää aitoa lähimmäisyyttä?

Hyväntekeväisyys elää uutta kukoistuskauttaan, mistä kertoo myös Helsingin Sanomien kesän aikana julkaissama asiaa käsitellyt juttusarja. Yleinen vaurastuminen ja hyvinvointivaltion kurjistuminen ovat saaneet monet harkitsemaan suuriakin lahjoituksia hyväntekeväisyyteen. Kysymys on ajankohtainen myös siksi, että hallitusohjelma lupaa hallituksen selvittävän hyväntekeväisyyteen annettavien lahjoitusten verovähennysmahdollisuutta. Monet järjestöt – mukaan lukien Kirkon ulkomaanapu – ovat tätä vaatineetkin.

Kerätessämme aineistoa lähimmäisyyttä koskevaan kirjaamme *Apuja? – lähimmäisyyden perusteet* saimme monia kirjoituksia, joissa lähimmäisyys liitettiin vastavuoroisuuteen ja yhteisöllisyyteen. Yhteisö syntyy siitä, että ymmärtää saavansa antaessaan. Yksi kirjoittaja totesi: ”Oleellista yhteisöllisyydessä – tai lähimmäisyydessä – on

mielestäni se, että se perustuu vastavuoroisuuteen. Ei siten, että tänään minä teen jotain hyvää, tee sinä huomenna. Vaan siten, että turistessani naapurin kanssa kassajonossa tiedän, että näin parannan myös omaa elämänlaatua. Näillä pienillä eleillä edistän vaikkapa turvallisuuden tunnetta asuinympäristössäni.”

Toinen kirjoittaja torjui lähimmäisyyden, jossa ikään kuin yläpuolelta autetaan vaikeuksiin joutuneita. Hänen mukaansa lähimmäisyyttä voi kuitenkin harjoittaa ennaltaehkäisevästi. Kirjoittaja kutsuu tämänlaista lähimmäisyyttä yhteisöllisyydeksi: ”Yhteisöllisyys voi ilmetä monella tavalla. Se voi olla ystävällinen sana naapurille, kuorokaverille, tuntemattomallekin, lähikaupan kassalla tai pankkiautomaattijonossa. Se saattaa olla kupillinen kahvia naapurille, joka odottelee huoltomiestä avaamaan oven, kun avain ja kännykkä jäivät kotiin. Tai sitä, että ottaa lasten kavereita yökylään, jotta vanhemmat saisivat tarvitsemansa lepohtetken.”

Seurakuntien yksi keskeisistä kysymyksistä on, miten synnyttää kaupunkeihin ennaltaehkäisevää lähimmäisyyttä. Jos lähimmäisapua on helposti saatavilla, yhteisö voi hyvin.

Yksilöllinen ja kollektiivinen auttaminen

Pyyteetön apu voidaan jakaa kahteen eri kategoriaan. Kyse voi olla yksilöllisestä tai kollektiivisesta avusta. Yksilöllinen apu perustuu individualismiin. Se on esimerkiksi Yhdysvalloissa tyypillistä keskiluokan käyttäyty-

mistä, jota ohjaa eräänlainen sankari-kuva: yksilöllisin avuin ja itsekkäin pyrkimyksin menestynyt sankari toisinaan auttaa vähemmän menestyneitä. Yksilöllinen apu ei synnytä vastavuoroisuuden vaatimusta siinä määrin kuin kollektiivinen apu. Yksilöllisessä avussa on keskeistä itse apu, ei auttajan ja autettavan välinen suhde. Yksilöllinen apu ei myöskään yleensä johda pysyvään avustussuhteeseen.

Yksilöllisen avun yhteydessä on puhuttu myös refleksiivisestä vapaaehtoisuudesta, joka tunnustaa vapaaehtoisuuden yksilölliset tarpeet ja mahdollisuudet. Refleksiivisen vapaaehtoisuuden edistäminen tarkoittaa sellaisten tilaisuuksien tarjoamista vapaaehtoisille, jotka itsessään motivoivat auttamaan. Kyse ei ole siis yhteisöllisten vaan yksilöllisten arvojen toteuttamisesta. Vapaaehtoiisiin suhtaudutaan vapaaehtoisuuden mahdollisuuksien kuluttajina.

Kollektiivinen auttaminen on prosessi, ei yksittäinen teko. Kollektiivisessä avussa vapaaehtoisvoimin toimivat ryhmät päättävät, mitä annetaan, milloin, miten, kenelle ja miksi. Auttamisen voimavarat – rahat, työvoima ja tavarat – ovat ryhmän hallussa. Antamista ohjaavat ryhmän normit ja verkostot. Kollektiivinen auttaminen luo yhteisöllisyyttä ja lujittaa sosiaalista pääomaa.

Yksinkertaisesti kysymys on siitä, että tilisiirrolla on erilaisia vaikutuksia kuin lähimmäispalvelulla. Tilisiirto edustaa ”toisten hyväksi” tekemistä (doing for), kun taas lähimmäispalvelua kuvaa ”toisten kanssa” tekeminen (doing with). Eräiden tutkimusten

mukaan ”toisten kanssa” auttajat antavat jopa 10 kertaa enemmän ajastaan ja varoistaan kuin ”toisten hyväksi” auttajat.

Kollektiivisen auttamisen vahvuus on myös sen varjopuoli. Auttamiseen liittyy vahva yhteisöllisyys. Ne, jotka eivät ole mukana verkostoissa eivätkä jaa yhteisön normeja, jäävät helposti avun ulkopuolelle. Tämä pätee myös uskonnollisiin yhteisöihin.

Yksilöllinen ja kollektiivinen apu eivät ole kuitenkaan ristiriidassa keskenään, vaikka kollektiivista apua antavien verkostojen puuttuminen tai niiden rappio johtaa entistä yksilöllisempään, satunnaisempaan ja erillisempään apuun. Yksilöllisen ja kollektiivisen avun välillä on vahva yhteys: mitä vähemmän on kollektiivista apua, sitä vähemmän on myös yksilöllistä apua. Vastaavasti mitä enemmän on kollektiivista auttamista, sitä enemmän on myös yksilöllistä auttamista.

Vapaaehtoistyön haasteet

Vapaaehtoistyölle luo kysyntää julkisen vallan, markkinoiden ja perheen vastuiden muutokset. Julkinen valta ei enää takaa perusturvaa niin kuin hyvinvointivaltion kultaisella 1980-luvulla. Voimakaskaan talouskasvu ei ole poistanut säästötarpeita. Päinvastoin monet kunnat ovat ajautuneet suuriin vaikeuksiin, eivätkä pysty tarjoamaan kaikkia peruspalveluita kuntalaisille. Heikosti koulutetuille, sairaille ja vammaisille ja monille maahanmuuttajille ei ole tarjolla kuin silpputöitä. Raju sisäinen muuttoliike katkoo suku- ja perheyhteyksiä. Erityisesti vanhukset jäävät helposti yksin. Parisuhteet eivät nekään ole yhtä kestäviä kuin aikaisempina vuosikymmeninä.

ESKO JÄMSÄKUUVAKOTIMAA

Vapaaehtoistyön edistämiseksi on tärkeää, että vapaaehtoiset sitoutuvat yhteisön arvoihin ja kykenevät samaistumaan autettavien elämään.

Kollektiivinen auttaminen nojaa vapaaehtoistyöhön. Se on yksilön omasta halusta lähtevää, ihmistenvälistä, tasa-arvoista toimintaa toisten ja oman elämänlaadun parantamiseksi. Uskonnolliset yhteisöt ovat perinteisesti edistäneet kollektiivista auttamista ja yhteisöllisyyttä. Kristillinen armontyö (caritas) edustaa yhtä kollektiivisen vapaaehtoistyön ideaalityyppejä. Uskonnollinen aktiivisuus luo itsessään sosiaalista ja kulttuurista homogeneisyyttä.

Myös laajemmassa merkityksessä kirkon jäsenyys on merkki homogeenisyydestä, vaikka jäsen ei olisikaan aktiivinen seurakunnan toiminnassa. Omalla toiminnallaan kirkko tavoittelee – Raamatun esimerkkien mukaan – lähimmäisyyden arvostuksen kohottamista. Kirkot levittävät tietoa vapaaehtoistoiminnasta sekä luovat itse sille tilaisuuksia ja edellytyksiä muun muassa rekrytoinnin ja koulutuksen avulla. Kirkko puolustaa myös yhteiskunnallisten erojen ja luokkaerojen tasoi-

tamista ja asuinyhteisöiden pysyvyyttä.

Vapaaehtoisuus tarjoaa kokemuksia kumppanuudesta ja sosiaalisuudesta, itsetunnon lisääntymistä ja osittain omaa toipumista. Vapaaehtoistyön on todettu myös edistävän terveyttä ja pidentävän elinikää. Aktiivisille vapaaehtoistyötä tekeville ihmisille vapaaehtoisuudesta muodostuu usein elämäntapa, mitä kautta koko toiminnalla on laaja yhteiskunnallinen merkitys.

Seurakuntien haasteet

Empiiriset tutkimukset uskonnollisuuden ja pyyteettömän käyttäytymisen (vapaaehtoistyön, kolehtien ja lahjoitusten antamisen) välillä eivät ole antaneet selviä tuloksia. Jaetut tarpeet ja halut syntyvät yhteisössä menneiden kokemusten perusteella. Diakonian asiakkaita lukuun ottamatta suomalaisten seurakuntien jäsenillä ei ole enää vastaavia materiaalsen avun tarpeita kuin esimerkiksi 1940-luvulla. Keskinäinen auttaminen on ehkä luonteeltaan enemmänkin symbolista – ja varsinaisesti apu kohdistuu muihin kuin oman seurakunnan jäseniin.

Seurakuntien luottamushenkilöt ja työntekijät ovat mukana monissa alueen hyväntekeväisyyttä harjoittavissa verkostoissa, esimerkiksi Leijonissa, Mannerheim-liitossa, asukasyhdistyksissä ja poliittisissa paikallisjärjestöissä. Kuten Anne Birgitta Yeung on osoittanut, vapaaehtoistyöstä innostuneet suuntaavat työpanoksensa useaan eri verkostoon. Päällekkäisyys synnyttää ryhmien välistä auttamista ja vahvistaa yhteisöllisyyttä.

Kollektiivinen auttaminen vaatii myös johtajuutta. Kirkon työntekijät voivat paitsi olla esimerkkinä myös synnyttää ja ylläpitää kollektiivista auttamista oman seurakuntansa alueella aktiivisella verkostotyöllä. Kyse on enemmän kuin avustustoiminnan organisoimisesta. Avustusten kerääminen alueen ihmisiltä, muilta vapaaeh-

toisorganisaatioilta sekä yrityksiltä luoyhteisöllisyyttä. Parhaimmillaan avustustempaus huipentuu juhlaan, joka kokoaa laajasti alueen ihmisiä.

Seurakunnissa vapaaehtoistyö on järjestetty usein piirien yhteyteen. Vaikka luterilaiset seurakunnat keräävät kymmeniä tuhansia vapaaehtoisia, ovat seurakuntien jäsenet keskimäärin melko laiskoja vapaaehtoisia. Kuten aikaisemmin on todettu, suomalaiset luterilaisten seurakuntien jäsenet ovat aktiivisia ennen muuta seurakuntien ulkopuolella. Seurakunnan jäsenyydellä voi olla kuitenkin symbolinen merkitys vapaaehtoistyöhön rohkaisemisessa.

Keskinäinen luottamus ja sitoutuminen yhteisiin arvoihin jäsentävät seurakuntien vapaaehtoistyötä. Tämä näkyy erityisen vahvana joissakin muissa kuin luterilaisissa seurakunnissa. Esimerkiksi helluntailaiset ja Jehovan todistajat ovat suhteellisesti erittäin aktiivisia seurakuntiensa vapaaehtoisia. Vapaaehtoistyö suuntautuu kuitenkin lähes yksinomaan seurakuntien jäseniin ja potentiaaliin jäseniin.

Vapaaehtoistyön edistämisessä on tärkeää, että vapaaehtoiset sitoutuvat yhteisön arvoihin ja kokevat toiminnassa toteuttavansa niitä. Yhtä tärkeää on myös se, että vapaaehtoiset kykenevät samaistumaan autettavien elämään. Samaistumisen on havaittu olevan tärkeä motivaatiotekijä kaikessa kollektiivisessa auttamisessa.

Kansainvälisen diakonian haasteet

Ulkomaille suunnatut hyväntekeväisyyskeräykset ovat kaikkein haastavimpia yhteisten arvojen ja yhteisöllisyyden näkökulmasta. Miten estää se, ettei auttaminen jää yksilölliseksi ja sattumanvaraiseksi teoksi? Muukalaisten auttaminen kaukana Suomen rajojen ulkopuolella voi olla parhaimmillaan globaalin vastuun toteuttamista, missä yhteisönä on koko maailmaa

ja missä apu on osa maailmankansalaisen vastuullista elämäntapaa. Apu voi kuitenkin jäädä myös irralliseksi teoksi, jolla ei ole yhteyttä sen enempää avustuskohteen kuin yksilön tai yhteisön muuhun elämään.

Avustusjärjestöt ovat pyrkineet luomaan ulkomaille suuntautuviin keräyksiin kollektiivisen avustamisen malleja muun muassa tiedottamisen avulla. Avustuskohteista tiedottaminen antaa auttajille mahdollisuuden samastua autettavien tilanteeseen ja varmistua avun perillemenosta. Myös säännölliset avustussopimukset ja niihin liittyvät avustajatapaamiset tuovat yksilölliseen apuun kollektiivisuuden luonnetta.

Avustusjärjestöt ovat myös pyrkineet synnyttämään konkreettisia yhteyksiä – esimerkiksi kummilapsitoiminnan tai tietyn kohteen ympärille luodun avustusringin avulla – auttajien ja avustettavien välille.

Parhaita tuloksia on saavutettu sillä, että organisaatio – tai jopa valtio – on sitoutunut pitkäksi ajaksi tietyn kohteen avustamiseen. Ihmisten ja organisaatioiden välisten suhteiden kehittyminen vaatii paljon aikaa, erityisesti silloin, kun maantieteelliset ja kulttuuriset etäisyydet ovat suuria.

Valtion tasolla erinomainen esimerkki on Suomen ja Namibian suhde. Vuonna 1870 alkanut lähetystyö Namibiassa on laajentunut vuosikymmenten kuluessa monille kirkon ja kirkollisten järjestöjen sekä muunkin kansalaisyhteiskunnan eri tasoille. Parhaimmillaan auttaja-autettava asetus on murtunut, ja suomalaisten ja namibialaisten yhteydenpito on muuttunut tasavertaiseksi yhteistyöksi, yhteisöllisyydeksi.

Heikki ja Kirsi Hiilamo ovat kirjoittaneet kirjan Apua? Lähimmäisyyden perusteet. Kirja soveltuu kaikille lähimmäisten auttamisesta kiinnostuneille sekä oppikirjaksi ja innostajaksi vapaaehtoisuustoimintaan. ■

Elämä, usko, rukous – ja musiikki

SUVI LUOKKAKALLIO

FILOSOFIAN MAISTERI (MUSIIKKIKASVATUS), MUSIIKIN YLIOPIPI-LAS (KIRKKOMUSIIKKI), SIBELIUS-AKATEMIA

Rippikoulusuunnitelma uudistui vuonna 2001 ja sai nimekseen Elämä – usko – rukous. Musiikilla on rippikoulussa kiistaton osansa, mutta miten uuden suunnitelman mukainen musiikkikasvatus käytännössä toteutuu?

RIPPIKOULUN YLEISTAVOITTEENA on auttaa nuorta vahvistumaan omassa uskossaan ja lähimmäisenrakaudessaan ja elämään rukouksessa ja seurakuntayhteydessä. Tätä tavoitetta musiikin on tarkoitus omalta osaltaan tukea; se ei ole itsetarkoitus vaan väline. Musiikki välittää paljon sellaista, johon pelkät sanat eivät riitä. Yhteinen laulaminen ja soittaminen yhdistävät, laululeikit vapauttavat tunnelmaa, taustamusiikki voi auttaa keskittymään työskentelyyn, musiikin kuuntelu iltahartaudessa vie kenties syvemmälle kristinuskon äärelle kuin puhuttelevinkaan saarna.

Uusi rippikoulusuunnitelma edellyttää ohjaajina toimivien pappien, nuorisotyönohjaajien, kanttorien, diakoniatyöntekijöiden ja niin edelleen yhteistyötä niin rippikoulun suunnittelu-, toteutus- kuin arviointivaiheeseen. Musiikin pitäisi rippikoulussa liittyä kaikkeen toimintaan, ja suunnitelman mukaan vastuu musiikkikasvatuksesta kuuluu kaikille rippikou-

luohjaajille. Lähtökohtana pidetään oman seurakunnan musiikkitoimintaa ja kulloisenkin rippikouluryhmän valmiuksia.

Musiikki osana rippikoulua

Tutkin toukokuussa 2007 valmistuneessa musiikkikasvatuksen pro gradu -työssäni Elämä – usko – rukous -rippikoulusuunnitelman mukaisen musiikkikasvatuksen toteutumista Lapuan hiippakunnan rippikoululeireillä vuonna 2005. Kyselylomakkeilla toteutettuun kartoitukseen vastasi lähinnä pappeja, kanttoreita ja nuorisotyönohjaajia kaikista hiippakunnan rovastikunnista.

Musiikkia arvostetaan rippikoulussa. Monenkaan mielestä se ei kuulu tärkeimpien asioiden joukkoon, mutta hyödyksi käytetään erityisesti sen ryhmää yhdistävää vaikutusta. Teoriassa suurin osa ohjaajista tuntee vastuuta rippikoulun musiikkikasvatuk-

sesta. Kanttorien toteuttamaa musiikinopetusta on leirillä yleensä 7–8 tuntia, ja varsinkin musiikkia harrastavat papit ja nuorisotyönohjaajat käyttävät sitä laulamisen ja kuuntelun muodossa osana omaa opetustaan.

Ohjaajien yhteistyö musiikin osalta toteutuu hyvin vaihtelevasti. Käytännössä vastuu musiikkikasvatuksesta jakautuu vain harvoin koko tiimille. Turhan usein vastuu musiikin käytöstä lepää kanttorin harteilla, vaikka vain kolmannes heistä on paikalla koko rippikoululeirin. Pappien, kanttorien ja nuorisotyönohjaajien olisikin tarpeen kokoontua saman pöydän ääreen miettimään, millainen tulkinta rippikoulusuunnitelmasta heidän seurakunnassaan tehdään – musiikkineen kaikkineen. Näkemyksen siitä, mihin rippikoulun musiikkikasvatuksella pyritään, olisi hyvä olla ohjaajien yhteinen.

Rippikoulusuunnitelman musiikkiosuus ei ole tuttu läheskään kaikille, ei edes kanttoreille. Lienee tradition ansiota, että Lapuan hiippakunnan rippikoululeireillä musiikin voidaan kuitenkin sanoa liittyvän rippikoulusuunnitelman mukaisesti kaikkeen toimintaan.

Nykyihminen on tottunut saamaan musiikkivihteensä play-nappulaa painamalla, mutta siitä huolimatta yhteistä laulamista pidetään leirillä itsestäänselvyytinä. Rippikoulussa ei siis vain sytytellä nuorten omakohtaista uskoa vaan puhalletaan liekkiin myös kansamme hiipuvaa laulutaitoa! Käytettyä laulumateriaalia ovat virret ja nuortenveisut.

Rippikoulusuunnitelma kannustaa myös yhteiseen soittamiseen, mutta

Suvi Luokkakallio

TIMO KORHONEN/NIKUKOTIMAA

Rippikoulussa puhalletaan liekkiin kansamme hiipuvaa laulutaitoa.

sen järjestämistä ohjaajat eivät koe olleen yhtä helppona kuin yhteisten lauluhetkien. Suurimpana syynä siihen ovat puutteet omista taidoista – myös musiikin ammattilaisilla.

Rippikoulun yleistavoitteen eli sen, että nuori vahvistuisi uskossaan Jumalaan, tukeminen onnistuu rippikouluohjaajien mielestä parhaiten, kun musiikki kattaa mahdollisimman monenlaisia tyyliuuntia ja käyttötapoja.

Rippikoulussa kuunnellaan musiikkia ja lauletaan paljon. Musiikin käytötavoissa on kuitenkin laajentamisen varaa esimerkiksi musiikkiliikunnan ja soittamisen puoleen, jotta musiikkikasvatus tavoittaisi nekin nuoret, joille laulaminen ei vaikkapa äänenmuroksen takia ole luontevaa.

Seurakunnan musiikkikasvatus pyrkii tarjoamaan jokaiselle jotakin, koska musiikilliset lahjat ilmenevät ihmisissä eri tavoin. Samaan tulisi pyrkiä rippikoulussa.

Musiikinopetus rippikoulussa

Rippikouluohjaajien asenteet musiikinopetusta kohtaan eivät ole niin positiiviset kuin yleensä musiikkia kohtaan. Tuskin edes tiedetään, mitä aiheita siihen kuuluu.

Rippikoulusuunnitelman mukaan

käsiteltäviä asioita ovat virsikirja, jumalanpalvelukseen ja kirkollisiin toimituksiin liittyvä musiikki, gospel, kuoro- ja soitinmusiikki sekä kotiseurakunnan musiikkitoiminta.

Tärkeimpinä aiheina kanttorit pitävät virsikirjaa ja jumalanpalvelusmusiikkia. Gospel puolestaan jakaa mielipiteet ääriäidasta toiseen, vaikka se on rippikoulun musiikinopetuksessa se aihe, johon nuori todennäköisimmin tarttuu, jos on tarttuakseen. Musiikillisesti se on hengellisen musiikin kentällä lähimpänä sitä, mitä nuoret yleensä kuuntelevat, vaikka sanoitukset saattavatkin vaatia uudenlaista sulattelua.

Rippikoulussa ongelma lienee siinä, että monet kanttorit eivät ole ollenkaan kotonaan gospelmaastossa. Rippikoululaisten musiikillisen äidinkielen merkitystä ei kuitenkaan pidä vähätellä, vaihdettiinhan latinakin kansankieleen jo vuosisatoja sitten!

Rippikoulusuunnitelmassa suositellaan yhdistämään musiikinopetuksen teemoja muuhun rippikouluopetukseen. Lapuan hiippakunnassa musiikki on kuitenkin yleisesti oma erillinen aineensa, eivätkä sen aihepiirit sulautu muuhun opetukseen juuri muuten kuin jumalanpalvelusopetuksen yhteydessä.

Yleisimpiä työtapoja kanttorien pitämällä tunneilla ovat laulaminen, keskustelut ja musiikin kuuntelu. Myös ryhmätyöt ja luennointi ovat tavallisia. Musiikinopetuksen työtapoja miettiesä kannattaa muistaa erilaiset oppimistavat: yksi muistaa parhaiten kuulemansa, toinen näkemänsä, kolmas itse tekemänsä.

Opetuksessa on yleensä helppo lähteä liikkeelle siitä, mikä on rippikoululaisten tutuinta. Ehkä moni kanttori selvittelee opetuksen alussa nuorten suhdetta musiikkiin, mutta heille ei ole ollenkaan itsestään selvää huomioida heidän aikaisempaa tietopohjaansa tai selvittää, mitä peruskoulun musiikinopetuksessa käsitellään. Rippikoululaisten kannalta taas olisi järkevää, että rippikouluopetus jäsenyisi mahdollisimman hyvin siihen, mitä he ovat koulussa oppineet.

Rippikoulusuunnitelman väljyyden ansiosta jää pitkälti ohjaajatiimin itsensä mietittäväksi, mitkä asiat tiiviillä rippikoululeirillä ovat syventymisen arvoisia.

Rippikoulusuunnitelmaa voi tarkastella sekä painettuna että kirkon sivuilla internetissä. Pro gradu -työni löytyy kokonaisuudessaan osoitteesta http://thesis.jyu.fi/07/URN_NBN_fi_jyu-2007364.pdf. ■

Opiskelija – löydä oma liittosi!

SANNA YLÄ-JUSSILA
AKIN OPISKELIJASIHTTEERI

**Mikä on kesätyöläisen kuukausipalkka? Minkälainen työso-
pimus kannattaa solmia? Onko
kesätyöntekijällä lomaa? Har-
va pärjää työelämän kysymys-
viidakossa ilman ammattiliiton
tukea. Oman alan ammattiliit-
toon kannattaa liittyä jo opis-
keluaikana. Sieltä saat vastauk-
set kesätyö- ja harjoittelukysy-
myksiin sekä paljon muuta
hyödyllistä tietoa. Erillistä
maksua vastaan voi halutessasi
liittyä myös työttömyyskassaan.**

Kirkollisen alan opiskelijoiden etuja ajavat Diakoniatyöntekijöiden Liitto ja Akavan kirkolliset ammattiliitot: Suomen Kanttori-urkuriliitto ja Suomen kirkon pappisliitto. Jokainen liitto tarjoaa jäsenilleen neuvontaa: liiton toimistoon voit ottaa yhteyttä, koskipa kysymyksiä sitten leirivapaita tai kohtuullista kuukausipalkkaa. Liitot tarjoavat opiskelijajäsenilleen myös monenlaista toimintaa aina seminaareista kesätyöinfoihin ja saunailtoihin. Opiskelijajäsenillä on myös mahdollisuus päästä kohtuuhintaan haistelemaan tuulia liittojen järjestämiin jäsenkoontumisiin.

Opiskelijajäsenet saavat kuusi kertaa vuodessa jäsenlehti Cruxin, jossa on paljon opiskelijoita kiinnostavaa asiaa. Opiskelijajäsenet ovat oikeutettuja myös moniin muihin rahanarvoisiin etuihin kuten matka-apurahoihin, vakuutuksiin ja erilaisiin alennuksiin.

Tsekkaa jäsenetusi oman liittosi nettisivuilta!

Liitot opiskelijan asialla

Ammattiliitot ajavat opiskelijoiden palkkauksellisia, sosiaalisia ja koulutuksellisia etuja. Liitot neuvottelevat Kirkon työmarkkinalaitoksen kanssa esimerkiksi kesätyöntekijöiden työehdoista. Lisäksi liitot tukevat opiskelua ja työelämäyhteyttä edistävää toimintaa esimerkiksi osallistumalla seurakuntaharjoittelun kehittämiseen.

Opiskelijatoimintaa varten Akavan kirkollisten ammattiliittojen toimistossa työskentelee kaksi osa-aikaista opiskelijasihtteeriä, joiden tehtävänä on muun muassa opiskelijajäsenten rekrytointi ja neuvonta, opiskelijoille suunnattujen tapahtumien järjestäminen sekä yhteydenpito kirkkoon ja akavalaiseen opiskelijatoimintaan. Annukka Ruusula vastaa kanttori-opiskelijoiden asioista ja Sanna Ylä-Jussila vastuulla ovat teologit. Opiskelijasihtteereihin voit törmätä omassa oppilaitoksessa vaikkapa tenttikahvien merkeissä. Diakoniatyöntekijöiden Liitossa opiskelijatoiminnasta vastaa järjestösihtteeri Asta Turtiainen.

Kassan jäsenyyden kannattaa!

Opiskelijana voit halutessasi liittyä myös työttömyyskassan jäseneksi. Työttömyyskassan jäsenyyden on hyvä ”vakuutus”, jos töitä ei heti valmistumisen jälkeen löydykään. Työttömyyskassaan kuuluva ja työssäoloehdon täyttävä opiskelija saa ansiosidonnais-
ta päivärahaa valmistuttuaan tai opintojen keskeytyessä vähintään vuodeksi.

Opiskelijajäsenet eivät kuitenkaan

ole automaattisesti työttömyyskassan jäseniä, sillä kassan jäsenyyden on mak-
sullinen: 48 euroa vuodessa. Kassan jä-
seneksi voit liittyä, jos teet töitä opis-
keluaikana. Töiden ei kuitenkaan tar-
vitse olla oman alan töitä – työssä-
oloa voi kerryttää niin seurakun-
nan kesätyöissä kuin markkinat kassalla-
kin. Mikäli haluat liittyä työttömyys-
kassaan, ota yhteyttä omaan liittoosi.
Sieltä saat tarkemmat ohjeet.

Mahdollisuus vaikuttaa

Ammattiliiton opiskelijajäsenyyden ei
tarkoita vain postiluukusta kolahtavaa
jäsenlehteä ja muita etuja, vaan myös
todellista vaikuttamismahdollisuutta
liiton asioihin. Opiskelijoiden ääntä
kuullaan aina liiton ylimmässä johdos-
sa asti, oli sitten kysymys opiskelijoita
tai tulevaisuuden työntekijöitä kosket-
tavista asioista.

Jokaisen opiskelijan suurin linkki
liiton päätöksentekoon on omaa opin-
ahjoa edustava opiskelijatoveri. Jos si-
nalla on toiveita tai kysymyksiä liiton
opiskelijatoimintaa koskien, nykaise
rohkeasti oman oppilaitoksesi edusta-
jaa hihasta. Ohesta löydät kaikkien
kolmen liiton opiskelijatyöryhmien jä-
senet.

**Liity
oman liittosi
jäseneksi
jo tänään
– se kannattaa!**

Opiskelijajäsenten edustukset

**DIAKONIA-
TYÖN-
TEKIJÖIDEN
LIITTO**

Opiskelijatyön ryhmä

vars. Minna Lappalainen, Diak Etelä, Järvenpää, vara Heli Niemi
vars. Soile Källi, Diak Etelä, Lahti
Diak Etelä, Helsinki - edustajan paikka avoinna

vars. Anne Belghiti, Diak Pohjoinen, Oulu, vara Jenna Koskela

vars. Heli Tenhunen, Diak Itä, Pieksämäki, vara Mira Hahtala

vars. Janica Uusitalo Diak Länsi, Pori, vara Marjo Martikkala

Yrkeshögskolan Sydväst, Turku - edustajan paikka avoinna

Valtuuskunta

vars. Janica Uusitalo, Diak Länsi, Pori

vars. avoinna

Hallitus

Mika Siltala, Diak Etelä, Järvenpää

AOVA

vars. Mika Siltala, Diak Etelä, Järvenpää

vara avoinna

**SUOMEN KANTTORI-
URKURILIITTO**

Opiskelijavaliokunta

vars. Hannele Räsänen, Oulun seudun ammatti-

korkeakoulu, vara Anne Haataja, Henriikka Rantala

vars. Marjukka Lehtola Pirkanmaan ammattikorkeakoulu, vara Henna Ala-Mikkula

vars. Riikka Haapamäki Sibelius-Akatemia Kuopio, vara Anna Kosola

vars. Toni Pussinen Sibelius-Akatemia Helsinki, vara Mikko Kallio

Valtuusto

Valtuuston kokouksiin osallistuu kaksi opiskelijaedustajaa, jotka opiskelijavaliokunta valitsee keskuudestaan.

Hallitus

Toni Pussinen

**SUOMEN KIRKON
PAPPISLIITTO**

Opiskelijatoimikunta

Opiskelijatoimikunnan jäsenillä ei ole varajäseniä, toimikuntaa täydennetään tarpeen mukaan.

Jessica Högnabba, TSF/Åbo Akademi

Henna Salo, FO/Joensuun yliopisto
Niina Lehmusoksa, FO/Joensuun yliopisto

Miika Ahola, TYT/Helsingin yliopisto

Vesa Engström, TYT/Helsingin yliopisto

Kirsi Hänninen, TYT/Helsingin yliopisto

Saara-Maria Jurva, TYT/Helsingin yliopisto

Elina Nurmi, TYT/Helsingin yliopisto

Valtuusto

Valtuuston kokouksiin osallistuu 6 opiskelijaedustajaa, jotka opiskelijatoimikunta tavallisesti valitsee keskuudestaan.

Hallitus

Saara-Maria Jurva, TYT/Helsingin yliopisto

AKI

Opiskelijatyöryhmä

AKI-liittojen opiskelijatyöryhmään kuuluvat Kanttori-urkuriliiton ja Pappisliiton opiskelijavaliokunnan ja toimikunnan jäsenet.

Valtuusto

Valtuuston kokouksiin osallistuu 4 teologiopiskelijaa ja 2 kanttoriopiskelijaa, jotka AKIn opiskelijatyöryhmä valitsee keskuudestaan.

Hallitus

Elina Nurmi, Toni Pussinen

AOVA

vars. Vesa Engström, vara Riikka Haapamäki

ASTA TURTIAINEN

Opintomatkalaiset saivat uusia näkökulmia niin EU-direktiivien käytäntöihin kuin diakonian toimintatapoihin.

Bryssel ja Rotterdam – monta todellisuutta

Millaista on lobbarin arki Brysselissä? Montako laituripaikkaa on Rotterdamin satamassa tai mikä on europarlamentaari-

kolle tärkeä ominaisuus? Mikä on poliittisesti korrekti ilmaisu maahan pyrkivälle ihmiselle, joka yön pimeydessä, parem-

man tulevaisuuden toivossa onnistuu ylittämään EU:n ulkorajan – laittomasti?

ASTA TURTIAINENJÄRJESTÖSIHTEERI, DIAKONIA-
TYÖNTEKIJÖIDEN LIITTO**Diakoniatyöntekijöiden Liitto ja Kirkkohallituksen Diakonia- ja Yhteiskuntatyö järjestivät huhtikuussa yhteisen opintomatkan Brysseliin ja Rotterdamiin.**

Tarkoituksena oli paitsi saada näkökulmia käytännön työhön, myös tutustua EU-tason päätöksentekoon ja poliittiseen vaikuttamiseen EU:ssa kirkkojen näkökulmasta. Matkan aikana syntyi monesta tiedotusvälineistä tutusta asiasta uusia näkökulmia. Beneluxmaat ovat Euroopan tiheimmin asutettuja alueita, joissa elää rinnakkain monta erilaista todellisuutta.

EU-päätöksenteko

EU-parlamentin toiminta ja päätöksentekoprosessi ovat maallikon ajatuksissa monimutkaisia. Järjestelmä on juuri niin massiivinen kuin voi uutisten perusteella kuvitella. Jostain nousi mieleen ajatus, että tässä asetelmassa on jotain historian oppikirjasta tuttua: tavallinen kansa tuntee olonsa vallan porteilla aika pieneksi. Pyynnöstä pääsee kuitenkin tutustumaan vallan kamareihin; turvatarkastuksen kautta sisään parlamenttiin, vierailijoiden puolelle. Tavattuamme kaksi suomalaista europarlamentaarikkoa, Anneli Jäätteenmäen ja Henrik Laxin, kuva parlamenttityöskentelystä alkoi tarkentua.

Parlamentaarikon elämä Brysselissä on työntäyteistä, ja hyvät avustajat ovat edustajalle tärkeitä työtovereita. Asioihin vaikuttaminen tapahtuu paljolti poliittisissa ryhmissä, joten verkostoituminen, kokonaisuuksien hahmottaminen ja kyky tehdä kompromisseja on olennainen osa työtä. Iso koneisto liikkuu hitaasti. Työskentely on pitkäjänteistä yhteispeliä, joten kärsivällisyys ja sitkeys ovat parlamentaa-

rikon työssä tarpeen.

Ajankohtaisista tärkeistä asioista esillä oli palveludirektiivi, jonka tarkoitus on edistää palvelujen vapaata liikkumista jäsenmaiden välillä. Sekä parlamentaarikot että monet muut tapaamamme ihmiset pitivät kuitenkin hyvänä terveys- ja sosiaaliasioiden jättämistä pois tämän direktiivin piiristä. Sosiaali- ja terveyspalveluja kun ei voida hallita ja koordinoida aivan samoilla säännöillä kuin muita palveluja.

Mahdollisesti tulevaisuudessa saamme terveysdirektiivin, jonka tarkoitus on edesauttaa paitsi hoitohenkilöstön liikkuvuutta myös kansalaisten mahdollisuutta hakea hoitoa toisesta jäsenmaasta. Ratkaistavia asioita unionin laajuisesti ovat muun muassa vastuu hoitomaksuista, kun hoitoa haetaan kotimaan ulkopuolelta, hoitojonot, os-topalvelukäytännöt ja niin edelleen.

Direktiivien valmistelu on varsin vaativaa työtä, sillä lainsäädäntö ja asioiden järjestelykäytännöt eri jäsenmaissa poikkeavat huomattavasti toisistaan. Esimerkiksi Suomi on ainoa jäsenmaa, jossa terveyspalvelujen järjestämisvastuu on kunnilla.

Vallan vaikutuksia

EU:n parlamentti, komissio ja virkamiehet tarkoittavat kokonaisuudessaan kymmeniä tuhansia ihmisiä Brysselissä. Tavallisen brysseliläisen näkökulmasta asiaa ei pidetä pelkästään hienona: hallintokoneiston kasvaminen kaupunkiin on muun muassa nostanut hintoja ja luonut jossakin määrin uudenlaisia luokkaerojaakin kau-

punkiin. Brysselin säröiset kasvat tulivat matkalaisia vastaan myös ihmis-kaupan uhrien hahmossa.

Vierailu Brysselin Merimieskirkolla laajensi käsitystä Brysselin ja Beneluxmaiden suomalaisten työntäyteisestä arkipäivästä. Työskentely ulkomailla voi olla kuluttavaa mukana seuraavalle perheelle, kuten myös yksin matkaan lähteneille, jotka eivät ole löytäneet sosiaalista elämää ja muuta vastapainoa työlle. Onneksi kuitenkin moni löytää työn ja muun elämän tasapainon ja useimmat kuitenkin viihtyvät.

Merimieskirkko on kävelymatkan päässä parlamentista, ja sen ovi käy tiheästi. Kirkolla tehdään arvokasta työtä muun muassa perheiden tukemiseksi käynnissä olevalla perhetyön projektilla.

Kirkkojen poliittinen työ EU:ssa

Matkan antoisimpia osuuksia oli tutustuminen EU-tasolla toimivien kirkollisten järjestöjen ja verkostojen toimintaan Brysselissä. Tapaamisissa avautui uudella tavalla jo hieman negatiivisen sävyn saanut lobbaus-termi. Todellisuudessa lobbaus, eli tiedon kerääminen, välittäminen ja kannanotot esimerkiksi valmisteilla oleviin direktiiveihin, on tärkeää myös päätöksentekijöille, parlamentaarikoille. Lobbari tuo usein olennaista ja päätöksentekijän kannalta tärkeää tietoa esille.

Euroopan kirkkojen konferenssin Kirkko ja yhteiskunta -komissiossa työskentelevä Elina Eloranta, yksi op-
paamme Brysselissä, sekä muiden järjestöjen ja verkostojen, Eurodiakoni-

Matkan antoisimpia osuuksia oli tutustuminen EU-tasolla toimivien kirkollisten järjestöjen ja verkostojen toimintaan Brysselissä.

an, Caritas European ja European Anti Poverty Networkin, edustajat korostivat osaltaan, kuinka tärkeää oli, että terveys- ja sosiaalikysymykset jäivät palveludirektiivin ulkopuolelle. Tärkeitä teemoja keskusteluissa olivat myös laittomien eli ”paperittomien siirtolaisten” tilanne EU:ssa, toimivat työmarkkinat sekä toiminta köyhyyttä ja ihmiskauppaa vastaan.

Oli mielenkiintoista ja tärkeää nähdä köyhyyttä ja syrjäytymistä vastaan toimivien verkostojen ja toimijoiden työskentelyn olevan omalla sarallaan osa unionin poliittista vaikuttamista. Näissä verkostoissa kirkon ja diakonian toimijoilla on tärkeä paikka.

Näkökulma päihdetyöhön Rotterdamista

Rotterdamissa poikkesimme merimieskirkolla, satamassa ja myös Paulus-kirkolla. Ennen tavallinen kalvi-

nistinen seurakunta on muuttanut 1980-luvulta alkaen toimintatapojaan muuttuen diakoniseksi yhteisöksi, joka ottaa suojiinsa syrjäytyneitä päihteiden käyttäjiä. Se on kuitenkin edelleen ensisijaisesti kirkko, turvapaikka kodittomille päihdesairaille, mutta myös protesti poliittisille päättäjille.

Kodittomiin, siirtolaisiin ja päihdesairaisiin suhtautuminen on kirkon työntekijöiden mukaan koventunut viime vuosina Hollannissa. Pauluskirkon viesti on, että näilläkin ihmisillä on ihmisarvo. Merkittävä osa kirkon nykyisistä vapaaehtoistyöntekijöistä on entisiä päihteiden käyttäjiä, jotka ovat kirkon toiminnan avulla kuntoutuneet. Työntekijän silmin katsottuna sanoisin: haasteellista työtä.

Tuomisia kotiin?

Unionin toimintatapoja ja rahankäyt-

töä kritisoidaan usein: tarvitaanko esimerkiksi kaksi erillistä paikkaa, joissa pidetään parlamentin istuntoja?

Tavallisen kansalaisen näkökulmasta moni direktiivikin tuntuu olevan kovin kaukana käytännön elämästä. Silti kannattaa muistaa, että kaikki alkoi eurooppalaisen hiili- ja teräsyhtiön perustamisesta 50 vuotta sitten.

Toisen maailmansodan jälkimainin-geissa perustetun yhtiön tausta-ajatuksena oli, etteivät yhteisiä taloudellisia intressejä omaavat valtiot enää voi nousta sotaan toisiaan vastaan. Perusajatuksena on siis ollut rauhan säilyttäminen Euroopassa. Se lienee edelleen kannatettava ajatus. ■

Nurmijärven ja Tuusulan papisto Viljandin rovastikunnan vieraana Virossa

TIMO HUUHTANEN

KAPPALAINEN, TL, TUUSULAN SEURAKUNTA

Nurmijärven ja Tuusulan rovastikuntien ystäviseurakuntatyön toimikunta järjesti toukuussa rovastikuntien papistolle koulutus- ja tutustumismatkan Viljandin rovastikuntaan. Matkan tarkoituksena oli tutustua Viron kirkon Viljandin rovastikunnan papistoon ja seurakuntien toimintaan sekä kaikinpuolisen Viron kirkon tuntemuksen lisääminen avoimessa vuorovaikutuksessa.

Kokoontumispaikkana oli Viron maantieteellisessä keskipisteessä sijaitseva Pilistveren seurakunta. Majoittuminen, oleskelu ja vierailun ohjelmassa ollut seminaari tapahtui pääosin pappilassa. Osallistuimme myös parin tunnin haravointitalkoisiin Pilistveren kirkkoherran Hermann Kalmusin johdolla kirkon lähellä sijainneella Viron vapaussodan muistomerkillä.

Tuusulan rovastikunnalla on ollut pitkään hyvät ja toimivat suhteet Keski-Viron Viljandin rovastikuntaan. Viron kirkon jälleenrakennusvaiheessa 1990-luvun alussa luotiin ystävyys-suhteita ja tehtiin lukuisia avustus-, talkoo- ja seurakuntaretkiä rovastikunnan eri seurakuntiin. Oltiin innolla mukana nostamassa kommunistivallan raunioittamaa Viron kirkkoa.

Havaintoja matkalla

Menomatalla Tallinnasta Viljandiin totesimme suuren vastakohtaisuuden pääkaupungin ja maaseudun välillä. Siistin Tallinnan jälkeen näimme maaseudulla rapistuneen näköisiä asumuksia. Kommunistiajalta peräisin olevat kymmenien kilometrien pituiset ja pari metriä korkeat, kauniit pensasaidat reunustivat kulkureittiämme lähes koko matkan. Niiden tehtävä on estää lumen tulo tielle talvella ja pölyn lentäminen tielle kesällä ympärillä olevilta laajoilta pelloilta.

Tien varsilla ja talojen pihoiden tien päissä olevat haikaranpesät pitkäjalkaisine asukkeineen olivat meille matkalaisille hauska näky. Haikaran sallitaan pesiä melkein minne se haluaa, koska sen uskotaan tuovan onnea taloon. Yli sadan kilometrin matka Tallinnasta Viljandiin oli tasaista menoa, sillä yhtään mäkeä, edes pientäkään, ei matkalla ollut.

Viron lisääntyneestä vauraudesta kertoo omalta osaltaan laadukas autokanta. Pikkuautoja ei juuri näkynyt, puhumattakaan Ladoista ja muista neuvostoajan menopeleistä. Tiellä liikuivat sen sijaan lukuisat mersut, beemarit, audit ja muut laatuauto. Syynä ovat kuulemma Viron heikot tiet, joilla ei huonoilla autoilla pärjää. Toisaalta auto on monelle myös statussymboli. Kun ei ole varaa kunnon taloon, hankitaan ainakin laadukas auto, mikä tekee mahdolliseksi autojen edullisen hintataso Suomeen verrattuna.

Menomatalla poikkesimme Jär-

venpään ystäviseurakunnassa Pölsa- maalla, missä nuori kirkkoherra Markus Haamer esitteli rovastikunnan suurimman seurakunnan (1 420 jäsentä) kirkkoa ja seurakuntataloa sekä kertoi seurakunnan toiminnasta. Seurakunta saa tulonsa vapaaehtoisesta jäsenmaksusta, kolehdeista, lahjoituksista (muun muassa ystäviseurakunnista) ja seurakuntatalon vuokrista, mikä on nykyään merkittävä tulonlähde. Seurakuntataloa vuokrataan muun muassa konsertteja ja kokouksia varten. Suurin osa tuloista menee palkkauskuluihin. Vakinaisia työntekijöitä ovat papin lisäksi kanttori, nuorisotyöntekijä ja diakoniatyöntekijä. Lisäksi vapaaehtoisina työntekijöinä on kaksi kuoronjohtajaa ja pyhäkoulunopettaja. Kirkkoherran työtaakka on suuri, sillä hän vastaa viime kädessä kaikesta.

Viljandin rovastikunnan historiaa ja nykypäivää

Viljandin rovastikunnan ja Viljandin maakunnan rajat ovat lähes samat. Rovastikuntaan kuuluu 14 seurakuntaa. Monilla seurakunnilla on takanaan todella pitkä historia. Esimerkiksi Pilistveren seurakunta on perustettu vuonna 1234. Tuolta vuodelta löytyy asiakirjoista ensimmäinen maininta seurakunnasta. Kirkkoherra Hermann Kalmus kertoi, että mahdollisesti seurakunta on perustettu jo 1222. Pilistveren kirkko on rakennettu vuonna 1300 (kirkon torni on 70,3 metriä lattiasta). Seurakunnan ovat perustaneet todennäköisesti Tallinnan

dominikaaniluostarin munkit, jotka ulottivat käännytysmatkansa paitsi Keski-Viroon myös Suomen rannikolle, Helsinkiin saakka.

Rovastikunnassa on sekä nuoria että vanhoja pappeja. Vuosikymmenen kulluttua Viron papistossa tulee olemaan entistä enemmän nuoria, ”laulavan vallankumouksen” myötä seurakuntaan tulleita. Viron oloissa on poikkeuksellista, että jokaisessa seurakunnassa on pappi, niin kuin Viljandissa on asianlaita. Lääninrovasti korosti, että kirkon rikkaus ovat ihmiset. Virossa on käytäntönä, että kirkon jäseniä ovat ne, jotka ovat maksaneet vapaaehtoisen jäsenmaksun (eivät kaikki kastetut, joita voi olla puolet enemmän).

Ongelmana on seurakunnan tulojen epätasainen kertyminen. Uusriikkaat voivat laittaa joulukirkossa kolehtiin 10 000 kroonia, mutta muina vuodenaikoina eivät mitään. Parempi olisi, jos ihmiset oppisivat maksamaan jäsenmaksunsa säännöllisesti, mikä myös stabilisoisi seurakunnan toimintaa. Nyt varoja tulee kertarysäyksellä paljonkin, mutta suurimman osan vuotta on niukkaa. Viljandin rovastikunnan toimintakuluista (1 miljoonaa kroonia) 42 prosenttia menee palkkoihin, 15 prosenttia avustuksiin ja ainoastaan 3 prosenttia koulutukseen. Tuloista merkittävin on Tuusulan rovastikunnan avustus (35 prosenttia).

Legendaarinen kirkkoherra Salum

Kommunistiaikana kirkon talous oli tiukalla. Usein tuloja oli hankittava omin keinoin – ja hädässä ihminen on kekseliäs. Pilistveren entinen kirkkoherra Vello Salum kertoi, että hän myi valtavia määriä kirkon vieressä kasvattamiaan narsisseja kansainvälisenä naistenpäivänä, joista saaduilla tuloilla seurakunta pysyi hengissä.

Vello Salumin elämänvaiheista voisi kirjoittaa vaikka kirjan. Tämä noin kahdeksankymppinen poikamies oli alun perin vesistöasioihin erikoistunut

Nurmijärven ja Tuusulan papistoa Pilistveren pappilan portailla.

agronomi, joka valmistui papiksi 1970 ja tuli Pilistveren kirkkoherraksi 1983. Pidettyään kodissaan nuorille hengellisiä tilaisuuksia, hän menetti saarna-oikeutensa kahdeksi vuodeksi. Kirkon toiminta oli jatkuvassa valtion tarkailussa. KGB:n virkailijat kirjasivat kirkon ovella ylös jokaisen sisään menijän. Puhuttiin ”tuplatarkastuksesta”, sillä tarkastajillakin oli tarkastajansa. ”Kirkkoon menijät tarkastettiin huolellisesti, mutta kapakkaan sai mennä vapaasti ilman mitään tarkastusta,” Vello kertoi. Seurakunnan toiminnassa mukana olleet eivät päässeet yliopistoon tiettyjä aineita, kuten oikeustieteitä lukemaan, koska heitä pidettiin epäluotettavina.

Virolaisilla oli muutenkin vaikeaa neuvostomiehityksen aikana. Esimerkiksi nuoret miehet, kuten nykyinen Viljandin Paavalin kirkkoherra Mart Salumäe, joutuivat olemaan kaksi vuotta raskaassa varusmiespalveluksessa kaukana kotoa, jopa Siperiassa asti. Armeijassa monia myös kiusattiin julmasti ja jotkut kuolivatkin yrittäessään paeta. Lisäksi niskassa oli 1980-luvulla koko ajan uhka joutua Afganistanin sotaan.

Vuosina 1986 - 1987 olot alkoivat vapautua Virossa, jolloin kontrolli ja rajoitukset seurakuntaa kohtaan loppuivat. Vello Salum toimi Viron itsenäisyyttä ajavassa liikkeessä taustaideologina. Vuonna 1988 Pilistvere tuli tun-

netuksi koko Virossa, kun siellä perustettiin Viron Kansallisen Riippumattomuuden puolue. Tämä ensimmäinen julkisesti neuvostovallan vastainen järjestö päästi irti ketjureaktion koko Itä-Euroopassa.

Johtajuuden erilainen luonne

Seminaarityöskentelyn aluksi Juhani Aarto alusti asiantuntevasti aiheesta johtaminen. Keskustelussa todettiin, että Suomen ja Viron kirkkojen johtamiskulttuureissa on selviä, pääasiassa historiallisista syistä johtuvia eroja. Viron pappien mukaan Viron kirkossa painottuu vahvasti pastoraalinen johtamistapa. Henkilöstö- ja hallintojohtaminen jäivät usein lapsipuolen asemaan. Toisaalta Viron kirkossa ei juurikaan ole johtamiskoulutusta, vaan jokainen pappi johtaa omien luontaisten kykyjensä mukaan.

Usein pastoraalinen eli hengellinen johtajuus on ainoa mahdollisuus. Syy on kommunistiajassa, jolloin mikään muu johtamistapa ei tullut kysymykseen. Tuolta ajalta periytyneen käytätymiskulttuurin mukaan papin kuuluu olla kiltti ja hänen tulee ottaa nöyrästi vastaan kovaakin arvostelua ja vaatimuksia. Ihmiset voivat suuttua, jos pappi ei olekaan sellainen kuin oletetaan, lempeä ja rakastava, vaan sanookin asiat suoraan. Silloin saatetaan sanoa: ”Miten pappi voi käyttäytyä näin?”

Maallikoiden asemassa on myös eroa. Todettiin, että jos Suomessa on joskus liian innokkaita maallikoita, Virossa ei mitään tapahdu ilman pappia. Kaikki toiminta on hyvin pappikeskeistä. Toisaalta Virossa papilla on liikaa kirkkolain hänelle säilyttämiä tehtäviä, jolloin monet papit uupuvat työtaakkansa alla. Kaikissa seurakunnissa on vain yksi pappi (kirkkoherra), jolla on vastuu kaikesta, myös taloudesta.

Töitä on vaikea delegoida. Usein pappi tekee nopeammin itse kuin selit-

tää ihmisille juurta jaksain, mistä on kysymys. Myös papiston esimiehisytydessä on eroja kirkkojen välillä. Kun Suomessa papiston esimiehenä on piispa yhdessä tuomiokapitulin kanssa ja lähiesimiehenä kirkkoherra, Virossa lääninrovasti on papiston lähin esimies ja sen jälkeen arkkipiispa, joka johtaa tuomiokapitulia vastaavaa konsistoria.

Naispappeus ei Viron kirkossa ole koskaan ollut ongelma. Naispappeus hyväksyttiin jo vuonna 1962. Hyväksyttäessä siitä ei käyty juurikaan teologista keskustelua. Tänä päivänä monet papit ajattelevat, että kun kirkko keran on sen hyväksynyt, turha sitä on vastustaa. Etenkin vanhempi papisto suhtautuu nuoria pappeja varauksellisemmin naispappeuteen.

Seminaari jatkui Päivi Laalon alustuksella tiimityön merkityksestä. Pääsimme tutustumaan ratkaisukeskeiseen lyhytterapiaan, jolla pyritään parantamaan työilmapiiriä. Tarkoituksena on opettaa kuuntelemaan ja reagoimaan siihen, mitä toinen ihminen sanoo. Toisen kuunteleminen voi johtaa uuden näkökulman löytämiseen ongelmatilanteessa.

Käytännön harjoitusten avulla perehdyttiin työyhteisön ongelmiin. Ryhmissä eläydettiin tilanteeseen, jossa ”huono konsultti” sysää työyhteisön ongelman yhden syntipukin harteille. Omassa ryhmässään konsulttina toiminut Hermann Kalmus yllättyi siitä, että vaikka hän yritti syyllistää ihmisiä, se koettiin positiiviseksi, negatiivinen lähtökohta johtikin positiiviseen tulokseen.

Viron kirkon tulevaisuuden haasteita

Lääninrovasti Marko Tiitus nosti puheenvuorossaan esille kolme Viron kirkon suurinta haastetta:

Ensimmäinen haaste on kirkon kehityssuunnitelman laatiminen rovastikunnille ja seurakunnille, jossa hahmotellaan kirkon yhteistä tulevaisuus-

näkyä.

Toinen haaste on liturgian uudistus ja vuonna 2008 ilmestyvä uusi kirkkokäsikirja, johon on saatu virikkeitä Suomen kirkon vastaavasta.

Viron kirkossa on katolisuuden vaikutus nähtävästi ollut suurempi kuin Suomen kirkossa, mikä näkyy nykyään muun muassa korkeakirkollisuuden vaikutuksena. Siitä saimme osoituksen seminaarin aloitusmessussa, joka toimitettiin korkeakirkollisen perinteen mukaisesti kauniisti runsaine liturgisine eleineen ja lähes kaikki osat laulaen. Korkeakirkollisuuden rinnalla kirkossa vaikuttaa herätyskristillinen suuntaus, jolla on myös paljon kannatusta papiston keskuudessa.

Kolmas haaste on papiston työsuhteiden järjestäminen. Tähän asti seurakunnat ovat olleet taloudellisesti itsenäisiä ja maksaneet papille sen palkan, jonka ovat pystyneet. Vuoden 2008 alusta rovastikunnat ja kirkon keskushallinto antavat seurakunnille lisätukea. Uudet papit tekevät tuomio- kapitulin kanssa työ sopimuksen. Vanhat papit voivat jatkaa kuten tähän asti.

Yksi rinki

Matka onnistui erinomaisesti. Saimme tutustua virolaisiin kollegoihimme, vaihtaa heidän kanssaan ajatuksia kirkon historiasta, teologiasta, seurakunnan toiminnasta ja ongelmista, politiikasta ja monesta muustakin ajankohdasta aiheesta. Ajoittain kipakkakin keskustelu ja reipas ajatustenvaihto tekivät hyvää. Ei kaikesta tarvitse olla samaa mieltä. Vuorovaikutuksen avulla molemminpuolinen tuntemus ja kunnioitus lisääntyivät ja vahvistuivat. Opimme toisiltamme.

Matkalla toteutui erään matkalaisen kiteyttämä ajatus, kun ensimmäisenä iltana asettauduimme yhteiseen piiriin Pilistveren pappilan salissa: ”Yksi usko, yksi kaste, yksi rinki.” ■

Papin arkisto

JOUKO KARJALAINEN

KIRKKOHERRA, TL, HYRYNSAL-
MEN SEURAKUNTA

Meillä jokaisella on arkisto. Arkisto on käsitteenä armollinen. Arkisto muodostuu yksinkertaisesti ”henkilön toiminnasta syntyneistä asiakirjoista”. Ne ovat epäjärjestyksen tilassakin arkisto.

Arkistoa ei yleensä luoda ensisijaisesti historiaa varten. Papille arkisto ei ole pelkkä ajankohtaisuutensa menettäneiden asiakirjojen säilytyspaikka. Se on viranhoidon palveleva työväline. Selkeästi järjestetty arkisto auttaa löytämään kulloinkin ajankohtaisen aineiston. Arkiston ryhmittelyn ja järjestelyperiaatteen suunnitteluun kannattaa uhrata muutama päivä mieluummin kuin kuluttaa toistuvasti päivittäistä aikaansa ja hermojaan välittömästi tarvittavan aineiston etsimiseen.

Selkeän järjestelyperiaatteen luomisen vaatimus ei koske ainoastaan paperista arkistoa. Sähköinen tallentaminen ei yhtään vähennä suunnittelun ja arkistointiperusteen luomisen tarvetta. Sähköinen arkisto ei perusteiltaan poikkea paperisen arkistoinnin periaatteista. Toista hallitaan vain rengaskansioilla, toista kuvakkeilla.

Asiakirjan käsite on arkistotieteessä laaja käsittäen kaikki välineet, joille tietoa on tallennettu, niin paperiset, sähköiset, kuvalliset kuin äänellisetkin tallennustavat. Osan hallussamme olevista asiakirjoista olemme laatineet itse, kuten puheiden ja saarnojen käsikirjoitukset. Jotkut taas, kuten kirjeet, on lähetetty meille. Esimerkiksi valokuva- ja lehtileikekokoelmat puolestaan ovat syntyneet tietoisien kokoami-

sen tuloksena.

Henkilöarkisto koostuu niistä asiakirjoista, jotka henkilö on päättänyt säilyttää. Arkistonhoitoon kuuluu myös tietoinen hävittäminen. Ellei aineistoa määrääjain seulota, tärkeän aineiston löytäminen monenkirjavien asiakirjojen joukosta vaikeutuu nopeasti.

Papin arkisto palvelee virkatyötä, yksityiselämän asiointia ja harrastuksia. Arkisto mahdollistaa asioiden jälkikäteisen tarkistamisen. Vanhojen asiakirjojen (esimerkiksi kalenterien) avulla voimme ajoittaa tilanteita, tapaamiamme ihmisiä ja asioiden kulua. Puhumattakaan lapsuudenaikaisista piirustuksista, kouluaineista ja muistikirjoista, jotka antavat tietoa jo muistin tavoittamattomiin päässeistä tapahtumista ja tunnoista.

Arkistolla on merkitystä myös meidän jälkeemme. Jokainen arkisto on aina muodostajansa ja käyttäjänsä näköinen: hänen tarpeitaan palvellut, hänen elämänvaiheitaan, ammattiaan ja mieltymyksiään heijastava. Juuri sellaisena se onkin kiinnostava.

Pappien talletetut arkistot

Papit ovat olleet arkistoihin talletettujen aineistojen luovuttajina varsin hyvin edustettuina. Pappien aineiston olemassaolo usean vuosisadan ajalta mahdollistaa erilaisten muutosilmiöiden seuraamisen esimerkiksi papiston aseman, näkemysten ja julistuksen osalta. Lisäksi pappien arkistot tarjoavat lähdeaineistoa muun muassa henkilö-, suku- ja paikallishistorian tutkijoille.

Maassamme on lukuisia julkisia ja yksityisiä arkistoja. Huomattavin niistä on arkistolaitos. Sen yksiköitä ovat Kansallisarkisto ja maakunta-arkistot, jotka ovat tallettaneet erityisesti omien

arkistopiiriensä alueella vaikuttaneiden henkilöiden yksityisarkistoja.

Henkilöarkistoja säilytetään myös muissa arkistoissa. Ne ovat kuitenkin erikoistuneet tietyillä aloilla toimineiden henkilöiden arkistoihin. Helsingin yliopiston kirjaston (Kansalliskirjasto) ja Åbo Akademin kirjaston käsikirjoituskokoelmat sisältävät yliopiston piirissä vaikuttaneiden pappien henkilöarkistoja ja asiakirjoja. Suomen Lähetysseuran arkisto puolestaan on ottanut vastaan lähetystyössä toimineiden pappien asiakirjoja.

Monissa kunnissa on kotiseutuarkistoja, jotka sisältävät paikkakunnalla virkaansa hoitaneiden pappien aineistoa. Jotkut papit ovat toimineet laajasti muullakin kuin kirkollisella kentällä. Heidän aineistoaan voi löytää esimerkiksi poliittisista arkistoista.

Arkistolaitoksen (www.narc.fi) sivuilta löytyy Vakka-tietokanta, josta voi etsiä tietoja arkistojen sisällöstä muun muassa arkistonmuodostajien ammatin perusteella. Samoilta internet-sivuilta avautuu pääsy valtakunnalliseen yksityisarkistorekisteriin. Sen tietokannasta ei ole vielä mahdollista löytää arkistoja ammatin perusteella. Henkilön nimen avulla haku onnistuu sieltäkin. Molempien tietokantojen hakumahdollisuudet täydentävät koko ajan.

Vanhimpia henkilöarkistoja lukuun ottamatta tietokannoista näkee vain arkistoja koskevat perustiedot ja tietosisällöt. Yksityiskohtaiset luettelo- ja kuvailutiedot 100 vuotta nuoremmas- ta aineistosta saa kuitenkin nähtäväkseen käydessään säilyttävässä arkistossa paikan päällä. Itse aineistoon käsiksi pääsemistä voivat rajoittaa luovutuksen yhteydessä asetetut käyttöehdot. Tietokannasta ja luetteloista saa kuitenkin hyvän yleiskuvan, minkä tyyppistä ja millä tavoin järjestettyä ai-

PETRI HAAPALAINEN/KUVAKOTIMAA

Arkisto on työväline. Selkeästi järjestetty arkisto auttaa löytämään kulloinkin ajankohtaisen aineiston.

neistoa pappien arkistot sisältävät.

Arkistolaitos kunnioittaa arkistonmuodostajan tai luovuttajan tahtoa säilytyspaikan suhteen. Arkistoaineisto luovutetaan tavallisesti siihen maakunta-arkistoon, jonka alueelle henkilöllä on jokin kosketuskohta esimerkiksi sukujuurien tai virkauran kautta. Entisen arkkipiispanne Martti Simojoen arkistoa säilytetään Oulun maakunta-arkistossa. Mikko Juvan asiakirjallinen jäämistö taas on sijoitettu Kansallisarkistoon.

Minunko asiakirjani arkistoon?

Sukulaisten käsissä arkistoaineisto nopeasti hajoaa ja katoaa. Arkistolaitos ei juuri aktiivisesti markkinoi yksityisar-

kistojen vastaanottamista. Sen yksiköt ottavat kuitenkin mielellään vastaan niin pappien kuin muidenkin yksityishenkilöiden arkistoja. Ne nähdään oman alueen toimijoiden dokumentteina ja sellaisina historiantutkimukselle tärkeänä lähdeaineistona.

Varsinkin pienemmillä paikkakunnilla papilla on saattanut olla varsin keskeinen asema yhteisön toiminnassa. Siksi myös kotiseutuarkisto on hyvä vaihtoehto papin asiakirja-aineistolle etenkin, jos hän on toiminut samalla seudulla suuren osan elämästään.

Mitä minulta arkistoon?

Papin työ on sikäli muusta virkatyöstä

poikkeavaa, että monet kirjallisen työn tuotokset jäävät tekijän haltuun. Niinpä esimerkiksi virkasuhteen aikana valmistettujen ja pidettyjen saarnojen käsikirjoituksia ei yleensä sijoiteta seurakunnan virka-arkistoon, vaan ne jäävät papin omaan arkistoon.

Millaiset asiakirjat sitten tulisi luovuttaa arkistoon? Oman ryhmänsä pappien yksityisarkistoissa muodostavat yleensä erilaiset henkilöasiakirjat, kuten todistukset ja virkanimitykset. Myös kalenterit ovat papin kohdalla säilyttämisen arvoisia asiakirjoja. Ne antavat kuvan yksityiselämän tapahtumista sekä erityisesti papin työn luonteesta ja päivittäisistä virkatehtävistä. Kirjeenvaihtokin on keskeistä henkilöarkistollista aineistoa.

Saarna- ja puhekäsikirjoitusten lisäksi itse laaditut esitelmät, luennot, tutkielmat, artikkelit ja muistikirjat muodostavat perustavan aineiston. Myös omat painetut julkaisut voidaan liittää osaksi henkilöarkistoa. Virkauran eri vaiheisiin ja tehtäviin liittyvät asiakirjat ovat säilyttämisen arvoisia, samoin kansainvälisiä kontakteja, matkoja ja kokouksia kuvaavat dokumentit. Aineiston informatiivisuutta ja käytettävyyttä lisää, jos käsikirjoitusaineistoon liitetään tiedot asiakirjojen taustasta esimerkiksi puheen ajankoh- ta, paikka ja tilaisuuden luonne.

Seurakunnan virka-arkistoon kuuluvat asiakirjat on pidettävä erillään henkilöarkiston aineistosta. Omaan arkistoon voi kuitenkin sisällyä henkilökohtaisia työelämään liittyviä asiakirjoja. Jotkut papit ovat pitäneet luet- teloa kastamiensa lapsien nimistä ja lukumäärästä. Harrastustoimintaa koskevat asiakirjat ovat mielenkiin- toista papin henkilökuva täydentävää ja valottavaa aineistoa.

Lehtileikkeet ja valokuvat muodos- tavat usein erilliset kokonaisuutensa. Ne menettävät arkistoon sijoitettui- na paljon arvostaan, mikäli niistä puuttu- vat tunnistetiedot. Lehtileikkeisiin on hyvä jo alun perin merkitä lähde ja päiväys. Valokuviin on taas aiheellista liittää tieto kuvaajasta, kuvausajan- kohdasta ja -paikasta sekä tilanteesta ja henkilöistä tai kohteesta. Lehtilei- kekokoelmaan voi sisältyä omaa hen- kilökuva valottavia haastatteluja, leh- tikirjoituksia tai työtä ja harrastuksia varten koottua aineistoa.

Myös henkilöarkistoja kohtaa viran- omaisarkistoja vaivaava konvertointi- kysymys. Sähköinen tallennusmuoto on ongelmallinen. Se on lyhykestoi- nen. Lisäksi laitteet ja ohjelmistot muuttuvat koko ajan. On kyseenalais- ta, voidaanko nykyisin käytössä olevia tallenteita tulevaisuudessa avata. Siksi paperimuotoinen asiakirja on toistai- seksi turvallisempi säilytystapa.

Arkistoteoriassa jokainen henkilö

katsotaan erilliseksi arkistonmuodos- tajaksi. Luovutettavan henkilöarkis- ton mukana on usein muiden perheen- jäsenten tai lähisuvun, kuten puolison, vanhempien aineistoa. Puolison asia- kirjoista voidaan muodostaa niin san- ottu sisältyvä arkisto papin arkiston yhteyteen. Esimerkiksi Gulin- ja Si- mojoki-suvuilla on laaja sukuarkisto. Myös perhearkistojen muodostaminen on mahdollista.

Arkiston luovuttaminen ja käyttörajoitukset

Asiakirja-aineistoa ei tarvitse erikseen järjestää säilyttävää arkistoa varten. Arkisto saa ja sen tuleekin olla siinä järjestyksessä, jossa se on palvellut käyttäjänsä. Selkeä alkuperäinen ja- ottelu toki helpottaa ja nopeuttaa hen- kilöarkiston tai ainakin sitä koskevan hakemiston saamista tutkijoiden käyt- töön.

Luovuttaminen käynnistyy parhai- ten ottamalla yhteyttä siihen arkistoon, johon aineisto halutaan sijoittaa. Siel- tä saa luovuttamista koskevat yksityis- kohtaiset ohjeet. Vastaanottavan arkis- ton kanssa laaditaan myös luovutusso- pimus.

Arkistoa luovuttaessaan yksityinen henkilö voi asettaa aineiston käytölle ehtoja. Ne kirjataan luovutussopi- mukseen. Aineisto voidaan määritellä avoimeksi, tiettyyn vuoteen asti sulje- tuksi tai henkilön itsensä, omaisten tai arkiston johtajan luvalla käytettäväk- si. Osalle aineistosta (esimerkiksi yksi- tyiskirjeet) voidaan asettaa muuta ai- neistoa tiukemmat käyttörajoitukset. Ellei erityisiä käyttöehtoja ole asetettu, arkistoon sovelletaan lakia yleisten asiakirjojen julkisuudesta.

Oman lukunsa aineiston joukossa muodostavat yksityistä rippiä ja sie- lunhoitoa sisältävät kirjeet. Niitäkin luovutettuihin pappien asiakirjoihin on sisällynyt – joskus kirjeiden lähet- täjien hävittämispyyntöistä huolimatta. Kansallisarkistolle vuonna 2006 an- tamassaan lausunnossa kirkkohallitus

on katsonut ripittäytymistä ja yksityis- tä sielunhoitoa sisältävät asiakirjat ikuisesti salassa pidettäviksi. Arkisto- laitos on määritellyt menettelytapansa kirkkohallituksen lausunnon pohjalta. Siksi yksityistä rippiä ja sielunhoitoa sisältävät asiakirjat tulee poistaa ennen arkistolaitoksen yksiköihin luovutta- mista. Muussa tapauksessa arkistolai- tos huolehtii niiden hävittämisestä en- nen aineiston antamista tutkijoiden käyttöön.

Henkilöarkistojen merkityksestä

Laki ei velvoita ketään säilyttämään tai luovuttamaan yksityisarkistoaan. Arkiston luovuttaminen palvelee kui- tenkin tieteellistä tutkimusta ja suku- tutkimusharrastusta. Henkilöarkisto avaa sen puolen todellisuudesta, joka ei ole viranomaisdokumenteista löy- dettävässä. Se tuo esille yksilön koke- mukset ja mielipiteet. Yksityisarkiston säilyttäminen on tavallaan ihmisarvon puolustamista. Jokaisen ihmisen kä- denjälki on säilyttämisen arvoinen.

Luovutettu arkisto sisältää yleensä sen aineiston, jonka henkilö on halun- nut tallettaa. Kirjeet ja päiväkirjat säi- lyttävät sivuillaan sen, minkä kirjoitta- ja on tahtonut säilyttää. On myös ai- neistoa, jota emme halua jälkimaail- man käsiin. Siihenkin yksilöllä on oi- keus.

Useimmilla ihmisillä on halu jättää jälkeensä jotain pysyvää. Henkilöar- kiston säilyminen antaa ainakin mah- dollisuuden pidentää elämää. Joillekin on suotu arkistoissa jopa ikuinen elä- mä. Suomessa käytössä olevan otanta- menetelmän mukaan kaikista 18. ja 28. päivä (ja osittain myös 8. päivä) syntyneistä säilytetään pysyvästi julki- sen terveydenhuollon ja sosiaalitoimen alueelta kertyneet tiedot.

Joka tapauksessa: hyvin järjestetty (ja aikanaan luovutettava) arkisto pal- vellee sekä nykyisyyttä että tulevaisuu- ta. ■

Juutalaisuudesta

RUTH HASAN

TURUN JUUTALAISEN SEURA-
KUNNAN PUHEENJOHTAJA

Juutalaisuus ei ole pelkästään uskonto, vaan uskonnon, aatteen ja elämäntavan yhdistelmä. Juutalaiset muodostavat oman väestöryhmänsä, joka asuu hajaantuneena yli koko maailman.

Juutalaisia on noin 14 miljoonaa, joista Israelissa ja Yhdysvalloissa kummassakin hieman alle 6 miljoonaa. Suomessa asuu noin 1 300 juutalaista. Seurakuntia on kaksi, joista Helsingissä on noin 1 200 ja Turussa noin 120 jäsentä.

Juutalaisuudella on uskontona ja aatteena ollut huomattavasti tärkeämpi merkitys kuin sen vähäisen kannattajamäärän perusteella voisi olettaa. Tämä lienee selitettävissä sillä voimakkaalla vaikutuksella, mikä juutalaisuudella on ollut kahteen suureen maailmanuskontoon, kristinuskoon ja islamiin, joiden juuret ja synty ovat juutalaisuudessa.

Juutalaisuudessa pääpaino on tässä elämässä, ei niinkään tuonpuoleisessa. Painopisteenä kaikissa toiminnoissa on ihmisen vastuu. Kysymykseen kuoleman jälkeisestä olotilasta useat oppineet juutalaiset rabbit vastaavat, että se ylittää ihmisen käsityskyvyn ja tulee keskittyä viettämään maallinen elämä mahdollisimman eettisesti. Usko sielun kuolemattomuuteen on tosin yksi kolmesta keskeisestä uskonkappaleesta, toiset kaksi ovat ehdoton monoteismi ja usko messiaan tulemiseen.

Vastuu lähimmäisestä

Juutalaisuuden voi kiteyttää lauseeseen: ”Rakasta lähimmäistäsi niin kuin itseäsi” tai kuten rabbi Hillel asian ilmaisi: ”Älä tee lähimmäiselle sitä, mitä et halua itsellesi tehtävän.”

Käytännössä juutalaisuus merkitsee sitä, että jokaisella, niin yksilönä kuin osana yhteisöä, on vastuu ja velvoitteet lähimmäistään kohtaan. Jos rikkoo lähimmäistään vastaan, on se pyrittävä hyvittämään hänelle. Ellei se enää ole mahdollista, teko on hyvitetävä hänen perheelleen, ja ellei sekään onnistu, jollekin toiselle. Jos rikkoo Jumalaa vastaan, Jumala kyllä ymmärtää ja antaa anteeksi.

Tiedotusvälineissä ja jopa kristillisen kirkonkin piirissä toisinaan mainostettu koston käsite ei sisälly juutalaisuuteen, vaan on yksi monista antisemitistisistä väittämistä. Käsite ”silmä silmästä, hammas hampaasta” ei suinkaan tarkoita kostoa, vaan korvaamisvelvoitetta. Se asettaa korvaus-

vaateelle ylärajan samoin kuin vakuutusoppi nyky-yhteiskunnassa, eli on oikeus vaatia enintään sen arvon mukaan, minkä on menettänyt.

Mooseksen kirjoissa on määräyksiä, joiden avulla pyrittiin luomaan eräänlainen sosiaaliturvajärjestelmä. Yhteiskunnan turvattomista, orvoista, leskistä ja muukalaisista oli pidettävä huolta. Osa sadosta oli jätettävä heille. Nyky-yhteiskunnassa tämä tarkoittaa sitä, että parempiosaisilla on velvollisuus auttaa heikossa asemassa olevia. Lahjoitukset tehdään kuitenkin siten, ettei saaja yleensä saa tietää, kuka lahjoittaa ja on.

Profeettain julistuksissa tuomitaan vallanpitäjien suorittama sorto ja riisto. Juuri tässä julistuksessa sosiaalisesta vastuusta ja vaatimuksessa yhteiskunnallisesta oikeudenmukaisuudesta piilee juutalaisuuden voima. Se heijastuu käytännössä lukuisiin sosiaalisiin toimintoihin, jotka ovat ensiarvoisen tärkeitä ja merkittäviä etenkin niissä maissa, joissa sosiaalinen lainsäädäntö ei ole niin pitkällä kuin Pohjoismaissa.

Yhdistys huolehtii hautauksista

Juutalaisten seurakuntien yhteydessä toimii yhdistys, joka huolehtii hautauksista. Kaikilla on samanlainen höylätyistä laudoista tehty arkku ja kuolinvaatteet. Omaisten ei tarvitse huolehtia mistään hautajaismenoihin liittyvistä asioista. Niistä huolehtii kyseinen Suomessakin vapaaehtoisvoimin toimiva yhdistys. Seurakunnassa on myös sairaista, vanhuksista ja köyhistä huolta kantava yhdistys.

Opiskelu on erittäin tärkeällä sijalla. Se on itseisarvo eikä väline taloudellisen hyödyn saavuttamiseksi. Toimeentulo on ansaittava työnteolla, jolla

Ruth Hasan

TARJA HASAN

myös on erittäin arvostettu asema. Talmudissa, juutalaisten laki- ja kommentaarikirjassa, todetaan eräässä kommentissa, että jos tehdään päivällä työtä ja opiskellaan iltaisin tai päivävastoin, jää syntiseen elämään varsin vähän aikaa ja mahdollisuuksia. Työnteko on siltäkin osin kannatettavaa.

Naisen asema on keskeinen, koska

juutalaisuus periytyy äidin kautta. Naisen asemaan kiinnitetään positiivisessa mielessä huomiota monissa eri yhteyksissä. Talmudissa todetaan, että miehen on ylläpidettävä perhettään keskimäärin oman säätynsä mukaisesti, kuitenkin siten, että perheen hyvinvoinnista kuuluu vaimolle hieman yli keskiarvon ja näin ollen aviomiehelle

vähemmän.

Juutalaisuus suojelee ihmisiä, eläimiä ja luontoa. Eläin- ja luonnonsuojelullinen perinne on vankka. Mooseksen 1. kirjan 1. luvussa sanotaan: "Olkaa hedelmälliset ja täyttäkää maa ja tehkää se itsellenne alamaiseksi ja valitkaa meren kalat ja taivaan linnut ja kaikki maan päällä liikkuvat eläimet." Toisessa luvussa taas sanotaan: "Herra otti ihmisen ja pani hänet Eedenin paratiisiin viljelemään ja varjelemaan sitä." Tässäkin ilmenee juutalaisuuden vallan ja vastuun samanaikaisuus. Vaikka Jumala antaa ihmisen alamaisuuteen luonnon, hän edellyttää, että siitä pidetään hyvää huolta. Ihminen ei myöskään omista luontoa.

Inhimillisten olioiden silpominen ja vahingoittaminen on kielletty. Metsästyminen on kielletty, samoin ihmisten kastaatio ja eläinten kuohiminen.

Lähetystyö on juutalaisuudessa kielletty. Juutalaisuuden mukaan ei-juutalaiset tulevat autuaiksi omalla uskolleen. Heiltä edellytetään ainoastaan Nooan seitsemän lain noudattamista, joista seitsemäs on sikäli mielenkiintoinen, että se velvoittaa laillisen yhteiskuntajärjestelmän luomista.

Juutalaisuus ei tunne perisyntiä eikä lunastusoppia. Velvoitteena on vain elää eettisesti tässä ja nyt. Kaikki me tiedämme, että se on erittäin vaikeaa, mutta muutakaan vaihtoehtoa ei ole. Syntejään voi pyytää anteeksi Jumalalta ja yrittää sovittaa lähimmäisille tekemänsä vääryydet. ■

Juutalaisuudessa pääpaino on tässä elämässä, ei niinkään tuonpuoleisuudessa. Opiskelua ja työntekoa arvostetaan.

HANNA HENTINEN/KUVAKOTIMAA

Menesty mukana

AKAVA
CAMP
2007

AKAVA CAMP 2007 –KORKEAKOULUKIERTUE

AKAVA CAMP välittää tietoa eri alojen opiskelijoille parhaiten soveltuvista Akavalaisista liitoista sekä niiden opiskelijoille tarjoamista monimuotoisista palveluista. Opiskeluaikaisen järjestäytymisen merkityksen on ymmärtänyt jo lähes 100 000 AKAVAn opiskelijajäsentä ja määrä kasvaa jatkuvasti.

Kaikissa AKAVA CAMP –tapahtumissa tarjotaan konkreettisia valmiuksia työelämään sekä tietenkin yhteistyökumppaneiden kilpailuja loistavine palkintoineen!

Muista myös oman paikkakuntasi CAMP –bileet. Tsekkaa netistä lisätiedot. Luvassa asiallisen hauskaa poikkeusteellistä menoa!

Kiertueen pääyhteistyökumppani on If, Pohjoismaiden johtava vahinkovakuutusyhtiö. Katso kampanjatarjoukset osoitteesta www.if.fi/nuorille

Tsekkaa kiertuekalenterista korkeakoulusi ja osallistu, niin menestyt mukana!

5.9. ke Pori ammattikorkeakoulu
6.9. to Rauma ammattikorkeakoulu
11.9. ti Kokkola ammattikorkeakoulu
12.9. ke Vaasa yliopisto
13.9. to Seinäjoki AMK teknologiakeskus
19.9. ke Turku ammattikorkeakoulu
20.9. to Turku yliopisto ja iltabileet Ravintola Onnela
26.9. ke Tampere ammattikorkeakoulu
27.9. to Tampere yliopisto ja iltabileet Ravintola Onnela

2.10. ti Savonlinna Opettajankoulutuslaitos
3.10. ke Joensuu ammattikorkeakoulu
4.10. to Joensuu yliopisto
8.10. ma Lappeenranta ammattikorkeakoulu
9.10. ti Lappeenranta yliopisto
10.10. ke Kuopio ammattikorkeakoulu
11.10. to Kuopio yliopisto
16.10. ti Mikkeli ammattikorkeakoulu
17.10. ke Oulu ammattikorkeakoulu
18.10. to Oulu yliopisto ja iltabileet Ravintola Onnela
24.10. ke Jyväskylä ammattikorkeakoulu
25.10. to Jyväskylä yliopisto ja iltabileet Gigging Marlin
30.10. ti Rovaniemi yliopisto
31.10. ke Rovaniemi ammattikorkeakoulu

1.11. to Kajaani ammattikorkeakoulu
7.11. ke Lahti ammattikorkeakoulu
8.11. to Hämeenlinna ammattikorkeakoulu
13.11. ti Espoo, Teknillinen Korkeakoulu
14.11. ke Helsinki yliopisto
15.11. to Helsinki ammattikorkeakoulu
22.11. to Helsinki CAMP Pikkujoulut
Ravintola Royal Onnela

Tapahtuma-aika klo 9.30 – 14.30.

Bileiden aika vahvistetaan myöhemmin.

Ole huoletta. Me autamme.

FUJITSU
COMPUTERS
SIEMENS

SAARI & SAARELA
ONNELA

GROOVE FM

www.akavacamp.fi

Hyvää jaossa

TARJA KORPELA

JOHTAVA KASVATUSTYÖN PASTORI, VANTAAN
SEURAKUNTAYHTYMÄ

PIIPAHDAN KESÄN viimeisten hellepäivien kunniaksi Helsingin kauppatorin kojussa munkikahvilla. Istahdan pöytään, jossa on jo entuudestaan kolme naishenkilöä.

Naiset keskustelevat intensiivisesti perheensä nuorten rippikoulukokemuksista ja tulevien konfirmaatiojuhlien järjestelyistä.

Leiri oli ollut nuorten mielestä tosi huippu. Leirillä opitut laulut olivat kaikuneet kotona koko viikon. Erään äidin huolena tuntui olevan juhlien tarjoilun järjestäminen. Kuinka monta leirin vetäjää ja isosta tulisi juhlapäivänä käymään kotona ja söisivätkö he pöydän tyhjäksi tarjottavista? Toinen äideistä kertoi olleensa edellisenä viikonloppuna kummityttönsä konfirmaatiojumalanpalveluksessa. Saarna oli jäänyt hyvin konkreettisena ja havainnollisena hänen mieleensä. Samoin vanhemman lukema esirukous oli ollut niin koskettava, ettei kyyneliltä voinut penkissäkään välttyä.

Kun tätä pääkaupunkiseudun äitien keskustelua kuunteli oululaisin papin korvin, tuli hyvin kotoisa olo. Tuttuja tunnelmia ja mietteitä, jotka olisi aivan yhtä hyvin voinut kuulla missä päin Suomea tahansa. Tyytyväisin mielin, pää pystyssä ja kevein askelin jatkoin matkaani. Kirkko tuntui kohdanneen jäsenensä merkittävässä elämänvaiheessa. Sen tarjoama rippikoulu oli kahvila-seurueen äideille sekä heidän nuorilleen hyvin myönteinen ja tärkeä kokemus.

Myös ekaluokkalaisten koulutielle siunaaminen on tavoittanut tuhansia perheitä ja saanut osakseen paljon myönteistä palautetta. Polvistuminen siunattavaksi on pyhä hetki, jossa muistutetaan Jumalan huolenpidosta lapsen koulutiellä, koulussa ja perheen elämässä. Siunattessamme jaamme Jumalan hyvyksiä eteenpäin.

MUUTAKIN HYVÄÄ on kirkon taholta ollut kulu-neena kesänä jaossa. Yle 1:n Jumalainen heinäkuu sai hyvän kuuntelijapalautteen. Lomailevat ja levänneet kesäaivot saivat virikettä. Kristinusko näyttäytyi eri ohjel-

missa juuri niin moni-il-meisenä, syvällisenä, mie-lenkiintoisena, kuin se todellisuudessa onkin.

Hyvää on ollut jaossa myös kaukaisille lähimmäisille. Kirkon Ulkomaanapu ja Suomen Lähetysseura ovat myöntäneet merkittäviä summia Etelä-Aasian ja Nepalin tulva-uhrien avustamiseen. Varat käytetään ruokaan, vaatteisiin ja lääketarvikkeisiin.

KUN lomat on pidetty ja uusi työkausi edessä, huomaan etsiväni motivaatiota ja merkitystä työlleni. Kirkon työn mielekkyys uhkaa horjua, jos työn merkitystä tarkastelee vaikkapa median näkökulmasta. Usein tuodaan esille se, mitä kirkon pitäisi tehdä unohtaen kertoa siitä, mitä se jo tekee. Toisaalta annetaan palstatilaa ihmisten kokemuksille siitä, miten kirkon työntekijät ovat toimineet taitamattomasti tai he ovat liian moderneja tai vanhoillisia. Lähes päivittäin osuu silmiin yleisönosastokirjoituksia, joissa korostetaan, miten riitaisa ja epäolennaisuuksiin takertuva kristillinen kirkko on. Kaikkea tätä kirkko, sen jäsenet ja me työntekijät olemme. Mutta emme vain sitä.

Kärsin kirkkoamme repivistä riidoista ja myönnän työyhteisöjemme kipukohdat ja kasvun haasteet. Kirkon työntekijänä koen usein riittämättömyyttä. Samalla haluan kuitenkin ylpeänä ja rohkeasti nostaa pääni kaikissa niissä kohdissa, joissa joku kirkon työntekijä tai taho saa myönteistä palautetta. On etuoikeus olla osa yhteisöä, jossa ei käännetä selkää lähimmäisen eikä maailman hädälle. On ilo kuulua porukkaan, jossa ideoidaan, luodaan ja kehitetään toimintoja. On upeaa tuoda oma panoksensa työhön, jonka missio ja visio ovat perustaltaan samoja kuin pari tuhatta vuotta sitten. On tärkeää kohdata yksi ihminen kerrallaan. On armollista ja innostavaa muistaa, että työn päämäärä uskon, toivon ja rakauden syntyminen ei ole omassa vaan lähettäjäni vallassa. Yhä on hyvää jaossa. ■

Nyt pelko pois cd

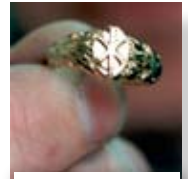
Jukka Pietilä laulu, Pinja Järvinen huilu&oboe, Kalevi Kiviniemi urut. Sisältää mm. Herra mulle suoja oot, Herra kuule huutoni mun, Herra on paimeneini, Jumalan rauhaa, Me nuoret Herran seuraajat, Nyt pelko pois.

21,90€

Teologisormus

Teologin ammattisormus 585-kultaa. Sormuksen kantaosassa Kristus-monogrammi, sormusosassa akateemisuutta kuvaavat lehdet. Sormukset valmistetaan yksilöllisesti asiakkaan antaman mitan mukaan.

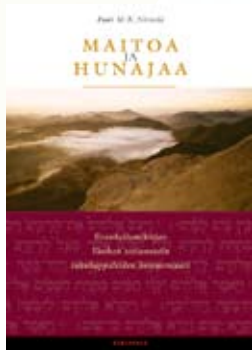

385€

Papinpuvut ja paidat

Papinpuvut miehelle ja naiselle sekä monipuolinen paitamallisto ja kaikki kirkolliset asusteet. Uutuutena papin neulepaidat.

Maitoa ja hunajaa

Evangeliumikirjan Vanhan testamentin lukukappaleiden kommentaari. Pauli M.K. Niemelän teos käsittelee ensimmäisen vuosikerran mukaisia Evangeliumikirjan lukukappaleita.

Myymlässä ja verkkokaupassa myynnissä

Kirjapajan ja Raamattutalon kirjat, Kirkon Ulkomaanavun ja Yhteisvastuun tuotteet sekä kristilliset lehdet, äänitteet, videot ja tarvikkeet.

TERVETULOA SEURAKUNTIEN AMMATTIMYYMÄLÄÄN

Syksy on uutuuksien aikaa. Kaikille työmuodoille on ilmestynyt uutuuskirjoja ja kirkollisten tarvikkeiden valikoima on täydentynyt kauniilla ja käytännöllisillä uutuustuotteilla. **Uutta juuri nyt:** neulekankaiset papinpaidat, uudet matkaehtoolikalustot, erikokoiset tuohuskynttilät, ikonimunat.

Muista seurakuntamessut 5.9.-22.11.

Kotimaa-yhtiöiden seurakuntamessut 2007 -kiertue kiertää ympäri Suomea syksyn ajan.

Tutustu messujen aikatauluun osoitteessa:

www.kotimaa-yhtiot.fi/kauppa.

Olet lämpimästi tervetullut!

Uutuuksia ja huipputarjouksia! Jokainen kävijä saa lahjaksi kirjan. Kahvitarjoilu, arvontaa.

**AKAVAN KIRKOLLISET AMMATILIITOT —
KYRKLIGA FACKFÖRBUND INOM AKAVA AKI R.Y.**
Perustettu 1.1.2005

**SUOMEN KIRKON PAPPISLIITTO
FINLANDS KYRKAS PRÄSTFÖRBUND R.Y.**
www.pappisliitto.fi, pappisliitto@akiliitot.fi
Perustettu 14.1.1918

Puheenjohtaja, Pappisliitto
Jukka Huttunen
Espoon seurakuntayhtymän yhteisen
seurakuntatöiden päällikkö, TM
Puh. (09) 8050 2330
GSM 040 544 1695
jukka.huttunen@
espoonseurakunnat.fi

AKIN TOIMISTO

Akavatalo, Rautatööläisenkatu 6,
00520 Helsinki
Avoimna arkisin klo 9–15
Puh. (09) 150 2453, faksi (09) 148 5875
toimisto@akiliitot.fi, www.akiliitot.fi

Toiminnanjohtaja
Esko Jossas, TT
Puh. (09) 150 2467
GSM 050 511 6683
esko.jossas@akiliitot.fi

Apulaistoiminnanjohtajat

Annamari Jokinen, VTM
Puh. (09) 150 2445
GSM 040 865 6630
annamari.jokinen@akiliitot.fi
AKIn neuvottelu- ja luottamusmies-
toiminta, AKIn alaostastointa,
Kanttori-urkuriiliiton hallinto, kanttori-
en ammatilliset asiat, palvelussuhde-
neuvonta

Merja Laaksamo, pastori, TM
Puh. (09) 150 2466
GSM 050 542 3664
merja.laaksamo@akiliitot.fi
Cruxin päätoimittaja, AKIn viestintä,
Pappisliiton hallinto, opintomatkat,
pappien ammatilliset asiat, palvelus-
suhdeneuvonta

Opiskelijasihteeri

Annukka Ruusula, kanttori, MuM
Puh. (09) 150 2455
GSM 050 518 4038
annukka.ruusula@akiliitot.fi
Kanttori-urkuriiliiton opiskelijatoimin-
ta, neuvonta opiskelijoiden harjoitte-
lu- ja työllistymiskysymyksissä

Puheenjohtaja, AKI
Mikael Helenelund

**SUOMEN KANTTORI-URKURIILIITTO
FINLANDS KANTOR-ORGANISTFÖRBUND R.Y.**
www.skul.fi
kanttori-urkuriiliitto@akiliitot.fi
Perustettu 15.6.1907

**Puheenjohtaja, AKI
Puheenjohtaja, Kanttori-urkuriiliitto**
Mikael Helenelund
Kantor i Borgå svenska domkyrkoför-
samling, FM
Puh. 040 584 9952
mikael.helenelund@evl.fi

LAKIMIESPALVELUT AKIN JÄSENILLE

**Puhelinpalvelu työhön ja virkaan liittyvissä lakiasiois-
sa:** ti klo 9–12 varatuomari Anna-Maria Numminen
Puh. 050 463 8699
anna-maria.numminen@akiliitot.fi
Puhelinpalvelu yksityiselämän oikeusasioissa: arkisin
klo 10–16 Asianajotoimisto Bützow
Puh. (09) 431 531.
Mainitse minkä liiton jäsen olet.

Sanna Ylä-Jussila, pastori, TM
Puh. (09) 150 2455
GSM 050 597 5231
sanna.yla-jussila@akiliitot.fi
Pappisliiton opiskelijatyö, neuvonta
opiskelijoiden harjoittelu-, mentoroin-
ti- ja työllistymiskysymyksissä

Johdon assistentti
Tuula Anttonen, HSO-sihteeri
Puh. (09) 150 2453
tuula.anttonen@akiliitot.fi
AKIn hallinnon ja johdon sihteeri,
Pappisliiton hallintoelint pöytäkir-
janpitäjä, matka- ja kokousjärjestelyt,
Internet-kotisivut

Toimistosihteerit

Tuula Kukkonen, yo-merkonomi
Puh. (09) 150 2446
tuula.kukkonen@akiliitot.fi
Jäsenyysasiat, alaostast, luottamus-
mieskurssit

Heli Meinola
Puh. (09) 150 2653
heli.meinola@akiliitot.fi
Cruxin toimitussihteeri, jäsenyysasiat,
opintomatkat

Anne Taanila
Puh. (09) 150 2657
anne.taanila@akiliitot.fi
Kirjanpito ja maksuliikenne

**DIAKONIATYÖNTEKIJÖIDEN LIITTO DTL RY
DIAKONIARBETARNAS FÖRBUND DAF RF**
Perustettu 15.6.1958

Puheenjohtaja
Kaisa Rauma
Kaarinan seurakunnan johtava
diakoniatyöntekijä
GSM 040 341 7191
kaisa.rauma@evl.fi

LAKIMIESPALVELU DIAKONIATYÖNTEKIJÖIDEN LIITON JÄSENILLE

Yksityiselämän oikeusasioissa: arkisin klo 10–16
Asianajotoimisto Bützow
Puh. (09) 431 531.
Mainitse liittosi ja jäsennumerosi.

DIAKONIATYÖNTEKIJÖIDEN LIITON TOIMISTO
Akavatalo, Rautatööläisenkatu 6,
00520 Helsinki
Avoimna arkisin klo 9–15
Faksi (09) 877 7397
toimisto@dtl.fi, www.dtl.fi

Toiminnanjohtaja
Riitta Hiedanpää, diakonissa,
terv. hoit.
Puh. (09) 150 2287
GSM 040 516 5557
riitta.hiedanpaa@dtl.fi
Liiton yleinen johto, edunvalvon-
ta- ja neuvottelutoiminta, hallin-
toelinten päätösten valmistelu,
esittely ja täytäntöönpano, pal-
velussuhdeneuvonta

Järjestösihteeri

Asta Turtiainen, diakonissa
Puh. (09) 150 2286
GSM 040 765 0477
asta.turtiainen@dtl.fi
Ammatilliset kysymykset, tiedot-
taminen, opiskelijatyö, alaostas-
toiminta

Toimistosihteerit

Pirjo Heikkinen, yo-merkonomi
(vuorotteluvapaalla 2.9.2008
asti)
Vuorotteluvapaan sij.
Tarja Liikanen
Puh. (09) 150 2487
tarja.liikanen@dtl.fi
Jäsenyysasiat, kirjanpito, mak-
suliikenne, materiaalitilaukset,
mökkivaraukset

**ERITYISKOULUTETTUIJEN
TYÖTÖMYSSKASSA**

Asemamiehenkatu 2 C,
00520 Helsinki

Puh. (09) 7206 4343 ma–to klo 12–15
Faksi (09) 272 1212

erityiskoulutettujen.tk@erko.fi
www.erko.fi

KIPINÖITÄ KYSYMISEEN

MATTI J. KURONEN

Väitöskirja

Johdatus urbaanin teokomiikan perusteisiin

Kuinka puhua Jumalasta sortumatta synkistelyyn tai teologian väljähdystämiseen? Kurosen mukaan teologia on pohjimmiltaan kosmista hihitystä, jolla kyseenalaistetaan perinteinen kirkollinen ajattelu. Ovh. 28,90

RAILI GOTHÓNI

Vanhimaksi sukupolveksi

Kun iäkkäät vanhemmat kuolevat

Vertaistukea kaikille, jotka kohtaavat omassa elämässään vanhempiensa ikääntymisen ja kuoleman. Sopii myös sosiaali- ja terveysalan ammattilaisille sekä seurakuntien työntekijöille. Ovh. 29,90

HANNU RAITTILA – JUHANI SYRJÄ

Mitä voi sanoa?

Keskustelukirjeitä kuolemasta

Kaksi vapaan ajattelun ammattilaista tarttuu aiheeseen, jossa jokainen on amatööri, mutta myös ehdottomasti asianosainen. Tekijät kirjoittavat toisilleen rehellisesti ja rohkeasti. Ovh. 32,90

KARI LATVUS –
ANTTI ELENIUS (TOIM.)

Auttamisen teologia

Kirja diakonian teologiasta

Teoksessa pohditaan kirkollisen ja yleisinhimillisen auttamistyön eroja ja yhtäläisyyksiä. Kirja on Kirkon Ulkomaanavun (KUA) juhlakirja. Ovh. 37,90

LISA ENCKELL (TOIM.)

Kuunteleeko kukaan puhettasi?

Kuinka saada viesti perille

Monipuolinen apu jokaiselle hartauspuhujalle. Tekijät ovat kouluttaneet radiohartauspuhujia yhteistyössä Kirkon tiedotuskeskuksen kanssa vuosien ajan. Kirja perustuu kurssien kokemuksiin. Ovh. 32,90

PEKKA Y. HILTUNEN

Kaikki ja ei mitään

Uskontojen valintamyymälässä

Uskonnollisuus yksityistyy vauhdilla muuttuen henkiseksi etsinnäksi, jota auktoriteetit eivät rajoita. Uskontoja ei kuitenkaan saa samanlaisiksi – vai saako? Ovh. 28,90

Kirjakaupoista kautta maan sekä Kotimaa-yhtiöiden kaupasta:

Hietalahdenranta 13, Helsinki (ma-pe klo 9-17)

www.kirjapaja.fi

KIRJAPAJA

Sisältöä elämään.

Palautus: Akavan kirkolliset ammattiliitot
Rautatieläisenkatu 6
00520 Helsinki

.MK80

To all
church music enthusiasts,
organists,
choral conductors,
choir singers,
Ministers and clergy,
students:
**WELCOME TO
NORDIC HARMONY
IN STAVANGER!**

Photo: Region Stavanger BA / Terje Rakke

Nordic Church Music Symposium

STAVANGER 18 – 21 SEPTEMBER 2008

Stavanger is the European capital of culture in 2008. With the city's unique surroundings, wide range of cultural activities, beautiful churches and friendly citizens, it is the ideal site for the Nordic Church Music Symposium in 2008! Come experience a variety of concerts, services and seminars, including an organ safari to the surrounding areas of the city. Enjoy the city's culinary delights and cultural events, and meet Nordic friends and colleagues in harmonious musical fellowship!

Mark off these dates in your diary today!

Registration forms will be available from 1 September 2007
at the symposium's webpage: www.nks2008.no

STAVANGER 18-21 SEPTEMBER
2008

NORDISK KIRKEMUSIKKSYMPOSIUM^o